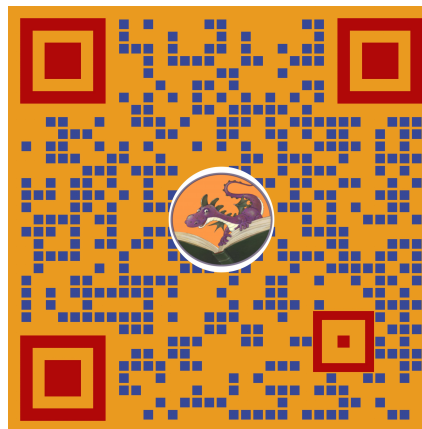

Ova e-knjiga je preuzeta sa web stranice <https://www.knjigosaur.ba> i
besplatna je za osobnu upotrebu.

Ograničenja u upotrebi materijala

Materijali na web portalu <https://www.knjigosaur.ba> zaštićeno su autorsko pravo autora i vlasnika Portala (u daljnjem tekstu VLASNIK) ili drugih pravnih osoba.

Ova knjiga je intelektualno vlasništvo VLASNIKA te je zaštićena Zakonom o autorskim pravima.

Ukoliko želite naše materijale koristiti za edukacijske svrhe, slobodno nam se javite i rado ćemo vam izaći u susret.

Prenošenje sadržaja

Materijali sa PORTALA <https://www.knjigosaur.ba>, također ne smiju biti kopirani, izdavani, prevedeni, ili na bilo koji drugi način distribuirani ukoliko se ne navodi izvor (uključujući poveznicu prema izvornom članku ili naslovnoj stranici PORTALA).

Tatjana Andrejević | Alor

Biblioteka

SAVREMENA KNJIŽEVNOST

Urednik
Vladimira Stijak Ilić

Recenzenti
Jagoda Ilić
Mirsad Bećirbašić

Tatjana Andrejević

ALOR

2020.

Mom sinu

3. avgust 1900. g.

Tamni, gusti oblaci prijeteći su se gomilali na nebu. Navlačili su se i bujali kao veliko crno tijesto teško pritišćući mali grad. Mutna narandžasta i ljubičasta svjetlost sablasno je prosijavala između njih dok je vjetar zavijao kovitlajući prašinu i otrgnuto lišće po opustjelim ulicama. Drveće se savijalo i škripalo, a grane pucale i letjele zahvaćene vrtlogom. Munje su parale nebo ostavljajući blistav trag na crnoj pozadini, a snažan tutanj dopirao je sa svih strana i razlijegao se dolinom.

Sara je sa prozora svoje sobe na gornjem spratu kuće preplašeno posmatrala šta se dešava. Snježnobijela čipkana zavjesa dizala se i naduvavala pod naletima vjetra čak i kroz zatvorene prozore. „Da li je Dena stigla do kuće?“, pomislila je zabrinuto. Još prije nekoliko minuta nebo je bilo potpuno vedro, bez oblačka. Bio je divan, sunčan dan, a sad... Dena je bila njena najbolja drugarica. Nježna, krhka, djevojčica duge, skoro bijele kose i kao nebo plavih očiju.

Njeno pravo ime bilo je Deneb, ali niko je nije tako zvao. Bilo je to vrlo neobično ime. Sara ga nikad prije nije čula. Zvala je jednostavno Dena i ona se nije bunila. Od prvog dana kad je došla u njihov razred bile su nerazdvojne. Provodile su dane tumarajući šumama, igrajući se i šapućući

tajne koje samo djevojčice imaju. Njena kuća nalazila se na samom rubu šume, udaljena od grada, bijela, sa širokim trijemom na ulazu, jarkocrvenim krovom i vitkim tornjem blistavim kao kocka šećera, kakav nijedna druga kuća nije imala. Niko nije znao kada je napravljena. Jednostavno se pojavila jednog dana i zajedno s njom i Denina porodica, a opet, svima se činilo kao da su oduvijek bili tu. Najviše su voljele sjediti u tornju. To je bilo njihovo tajno mjesto. Satima bi zamišljale da su princeze u visokoj kuli u dvorcu. Dena je pričala najljepše priče o dvorcu na čarobnom jezeru, princezama, čarobnjacima, a Sara bi je slušala otvorenih usta. Jutros, kad su se vidjele, sve je izgledalo normalno, a onda, iznenađeno, prije pola sata, Dena je dotrčala do Sarine kuće sva izbezumljena i odvušla je u njenu sobu. Gurnula joj je u ruke prekrasan srebrni lanac na kome je bio kristalni privjesak.

„Saro, ovo je nešto najdragocjenije što imam”, rekla joj je drhtavim glasom. „Molim te, čuvaj ga! Zakuni mi se svim na svijetu da nikom nećeš reći da je kod tebe!”

Gledala je u Saru sa nadom i strahom u očima, čvrsto je stišćući za ruke. Sara je bila iznenađena i uzbuđena u isti mah. Sve je bilo vrlo tajanstveno. Osjetila se veoma važnom jer joj je drugarica povjerala nešto tako lijepo i dragocjeno, ali se i uplašila kad je vidjela njeno blijedo lice na kome su uplakane plave oči izgledale još veće.

„Naravno”, rekla je Sara, i sama uplašena njenim ponašanjem. „Pričuvaću ti, ne brini. Šta se desilo? Šta ti je?”

„Ne mogu ti sad reći! Nikome ne spominji da sam ti to dala! Nikome!”

Otrčala je kući i nakon nekoliko minuta počelo je ovo strašno nevrijeme. Sara je sa prozora mogla vidjeti daleki vrh tornja Denine kuće kako proviruje kroz grane drveća. Odjednom ugleda gusti crni kovitlac kako se spušta iz oblaka vertikalno prema Deninoj kući. Vjetar zaurla tako da prozori zazvečaše, a grom se prolomi zrakom. Cijela kuća se zatrese. Luster se ljuljao, a stvari padale sa polica. Sara vrisnu i strča u prizemlje. Majka je zgrabi za ruku i pobjegoše u podrum. Zavuče glavu u mamino krilo čvrsto stišćući kristal u oznojenoj ruci, dok se cijela kuća tresla i cviljela pod strašnim naletima vjetra. Gromovi su pucali kao nikad do tada. Užasan niz strašnih eksplozija zbog kojih se njen stomak grčio i uvijao, a pluća ostajala bez daha. Kristal je munjevito mijenjao boje, od ružičaste, crvene, zelene... sve do tamnoljubičaste, ali uplašena, Sara to nije primjećivala. U blizini se začu prodoran zvuk cijepanja stabla koje uz tresak pade i zvuk razbijenog stakla. Majka je stisnu uza se nadajući se da se kuća neće srušiti na njih.

PRVI DIO

I

Septembar, 2020. g.

„Mrzim ovo mjesto! Zašto smo morali doći ovamo? Mrzim sve!”, vatreno je govorio Maks svojoj majci mašući rukama dok su mu plave kovrdže poskakivale na glavi a iskre frcale iz plavih očiju. „Koliko samo liči na oca”, mislila je majka, strpljivo slušajući Maksova nabiranja. Oči joj zasuziše, ali se svlada u trenutku.

„Znaš da smo morali da se preselimo”, tiho reče. Maks osjeti bol u njenom glasu i prestade da viče. „Znam, ali... mrzim... sve mrzim...”

„Biće bolje, upoznaćeš već nekoga.”

„Da... baš...”, odgovori Maks i izjuri iz kuće. „Svi su glupi, glupi i dosadni, nemaju pojma...”, mislio je u sebi, brišući suze koje su navirale. Njegova bol dolazila je iznutra i on je to znao, ali bilo je lakše okriviti nekog drugog. Zgrabi svoj bicikl, stavi kacigu na glavu i odjuri niz ulicu. Vožnja ga je uvijek smirivala. Sa svojih deset godina bio je najmlađi u klubu ekstremnog (freestyle bmx) biciklizma, ali već je znao izvesti dosta skokova i raznih figura. Starijima je bio simpatičan, tako mali ali neustrašiv. Posmatrao ih je i satima vježbao na poligonu sve dok ne bi uspio da savršeno izvede skok. Njegovi roditelji nisu u početku znali čime se on bavi, ali kad je počeo dolaziti sa poderanim koljenima i laktovima posumnjali su. Mama je bila užasnuta.

„Nema govora”, galamila je, „pašćeš, povrijedićeš se!” Ali on se krišom iskradao i vježbao. Jednom ga je tata slučajno vidio u parku kako izvodi skokove. Kad se tog dana vratio kući, mama i tata su sjedili za stolom i čekali ga. Mislio je da je nagrabusio, ali nije bilo tako. Na stolu je bila nova novcata kaciga, najnoviji model, štitnici za ruke i noge, rukavice... sva oprema. Mama je sjedila blijeda, ali nije ništa rekla. Tata je govorio. Rekao mu je da ga je vidio u parku i da je shvatio da je to ono što on voli.

„Dobar si mali, veoma dobar!”, rekao je i nasmijao se. Maks nije mogao da vjeruje. Grlio ih je i ljubio, isprobavao novu kacigu... Bio je to najsretniji dan u njegovom životu.

„Nemoj se šaliti da sjedneš na bicikl bez kacige”, priprijetila je mama, ali i ona se smiješila. Od tog dana pratili su ga na takmičenjima, pljeskali i navijali, a on je svakog dana bio sve bolji i bolji. A sad je zaglavio u ovom uspavanom gradu u kome sigurno nikad niko nije ni čuo za to, a kamoli nešto i izveo.

Vozio je širokom mirnom ulicom ovičenom visokim razgranatim stablima. Duvao je lagani topli vjetroć. Lišće je treperilo i šumorilo, a sjenke poigravale na tlu. Ljutnja ga je već prošla i sada je uživao u vožnji. Dobra stvar ovdje je bila ta da je saobraćaj bio veoma slab. Rijetki vozači bili su veoma opreznici tako da je sebi dozvolio da se malo poigra u toj pustoj ulici. Zajurio se i počeo sa 360 Tap¹, zatim Bunny Hop², na-

¹ 360 Tap – figura u kojoj se bicikl okrene za 360 stepeni na zadnjem točku.

² Bunny Hop – skok pri kome se prvo diže prednji točak, zatim zadnji i slijeće se na oba točka istovremeno.

stavio sa Manual³, pravo uživanje. Završio je sa Barspin⁴. Dočekao se na zadnji točak, naglo zakočio i okrenuo se u mjestu. Super. Odmah se oraspoložio. Iznenada začu oduševljene povike i ugleda grupu dječaka kako trči prema njemu.

„Ej, super si to uradio! Svaka čast! Ti si onaj novi?“, upita ga jedan dječak, sitan, riđokos, sa okruglim naočarima.

„Da“, reče Maks. Dječaci su ga zadivljeno gledali.

„Kad ga Faca vidi pozliće mu“, reče bucmasti dječak pje-gavog nosa.

„Bogami hoće, a on se hvali kako je najbolji, hahahaha“, dodade riđokosi dječak i svi se nasmijaše.

„U poređenju s tobom on je pravi amater! Ja sam Zriko“, predstavi se dječak. „Ovo je Mršo“, reče pokazujući na bucmastog dječaka, „a ovo je Tigar.“

Maks pogleda najvišeg mršavog, koščatog dječaka koji je stajao šutke iza njih ruku zabijenih u džepove izlizanih farmerki.

„Ja sam Maks.“

„Slušaj“, reče Zriko, „subotom je okupljanje na bike skate parku kod tržnog centra. Tamo ima par rampi za skakanje. Dođi i ti. Mi ćemo biti tamo. Neka te i drugi vide, da skinеш onaj glupavi arogantni osmijeh Faci sa lica.“ Svi se opet nasmijaše sa odobravanjem.

„Ko je Faca?“ , upita Maks.

³ Manual – vožnja na zadnjem točku bez pedaliranja.

⁴ Barspin – rotacija upravljača od 360 stepeni dok je bicikl u zraku.

„Jedan naduvenko koji misli da sve zna!”, reče Zriko.

„Okej, možda ću doći, ne mogu obećati”, reče Maks. Dječaci produžiše niz ulicu živo razgovarajući. Zriko je mahao rukama i pričao, očito najviše, dok je Tigar šutke išao iza njih.

„Tigar”, pomisli Maks, „kako li je samo dobio to ime?” Odobrovoljen, nastavi vožnju.

Nedostajali su mu njegovi stari drugovi. U početku su se čuli nekim msn-ovima, ali sve rjeđe. Izgleda da on njima nije naročito nedostajao. Do danas nikoga nije upoznao. Bio je po prirodi povučen dječak, a nakon tatine smrti još i više. U novom razredu nikoga nije gledao, ni sa kim pričao, samo bi nakon škole šmugnuo što prije da ga neko ne bi nešto pitao. Razmišljao je o dječacima koje je upravo upoznao. Da li da ode? Možda bi mogao da vidi da li ovdje ima neki klub u koji bi se učlanio. A možda i ne? Nije ni primijetio kad je stigao do kraja ulice. Skrenuo je desno, prošao još jedan blok malih, urednih kuća sa podšišanim travnjacima i gredicama prepunim cvijeća, zatim pored zadnje dvorišne ograde puteljkom koji je vodio preko livade, pored malog potoka. Vozio je sve dok nije stigao do stare kuće na rubu šume, obrasle travom i žbunjem. Ruže i puzavice su obavijale trijem i pele se sve do tornjića na samom krovu. Siđe sa bicikla i nemarno ga baci na zemlju. Zagleda se u staru kuću. Privlačila ga je još od prvog dana kad je nabasao na nju vozikajući se besciljno. Kuća iz nekog prošlog doba, sva siva i oštećena od vremena i

godina. Prozori su bili polupani, crijep pootpadao, a boja se više nije čak ni nazirala. Ipak, vidjelo se da je to nekada bila lijepa kuća sa širokim trijemom i malim tornjem na istočnom kraju. Zadnji ugao kuće bio je potpuno srušen. Ograda je bila zapletena kupinama i puzavicama i samo se naslućivalo gdje je nekada bila kapija. Cvijeće je divlje bujalo, a nekada njegovane ruže sad su nesputano rasle i obavijale kuću. Nije se usuđivao da uđe. Na trijemu je često ležao ogroman pas, crn kao ugalj i samo bi ga prijeteci pogledao i zarežao ako bi se previše približio. Na ispucaloj ogradi trijema je sjedila zelenkasta mačka sa bijelim šapicama i bijelim krznom ispod vrata i na stomaku. Psa nije vidio. Stajao je na sigurnoj udaljenosti i piljio u kuću. Kao da ga je dozivala. Nijemi, tamni prozorski otvori uvlačili su ga unutra i zamišljao je kakve sve tajne krije. Da li da priđe? Oprezno napravi nekoliko koraka. Srce mu je snažno lupalo. Još malo... Odjednom iz grmlja iskoči pas i snažno zalaja promuklim, krupnim glasom. Maks preplašeno ustuknu, zgrabi bicikl i odjuri dok mu je srce divljački tuklo u grudima.

Ostavi bicikl u dvorištu ispred širokih stepenica koje su vodile na trijem obrastao crvenom ružom puzavicom. Javi se mami, otrča ravno u svoju sobu i baci se na krevet. Onaj pas ga je prilično preplašio. Nikad nije vidio tolikog psa, a opet, kuća ga je baš zanimala, nije mogao odustati samo zbog nje. Pogled mu pade na tatinu sliku koja je bila na stočiću pored kreveta. Tata bi mu rekao: „Samo naprijed, u istraži-

vanje! U avanturu!” Uze je i zagleda se u nju. Tata mu je strašno nedostajao. Prije šest mjeseci poginuo je u saobraćajnoj nesreći. Ostali su sami, mama i Maks. Mamina plata nije ni izbliza bila dovoljna za život u velikom gradu. Zato su morali da se presele u bakinu kuću. U ovaj mali grad, na kraju svega, na kraju civilizacije, kako je mislio Maks. Bila je to u stvari sreća, da su naslijedili bakinu kuću. Nisu morali plaćati stanarinu i mogli su normalno živjeti. Suze mu kliznuše niz obraze i on ih brzo obrisa. Stisnu sliku uza se i zaspa.

II

Zamamni slatki miris krofni širio se kućom. Maks se stušiti kao vjetar i nahrupi u toplu ugodnu kuhinju u kojoj je mama opasana keceljom, u oblaku šećernog praha, držala punu zdjelu mekanih preplanulih krofni.

„Ti si najbolja mama na svijetu”, objesi joj se Maks oko vrata i poljubi je zvučno.

„A ti moj najbolji sin”, odgovori mama smijući se, sva bijela od šećera koga je bilo čak i u njenoj kosi.

Maks zgrabi krofnu i zagriže je tako da slatki džem od kajsija počeo curiti oko njegovih usta.

„Stani malo, polako”, mama podmetnu tanjir tačno u trenutku kad kapljica džema kliznu niz Maksovu ruku i uhvati je u letu sprečavajući da padne na tek oprani crveno-

-karirani stolnjak. „Mmmmm...”, mumlao je Maks uživajući. Mama ga zadovoljno pogleda. Zнала je da mu je selidba teško pala i pokušavala je da ga razveseli na razne načine, a krofne koje je obožavao sigurno su bile pun pogodak. Naslonjena na kuhinjski pult, uze i ona jednu i zagriže je istovremeno miješajući kašikom ručak za sutra.

Maks je sjedio za širokim stolom i tamanio krofne zalivajući se mlijekom. Bakina kuhinja bila je prostrana i sunčana. Maks i mama su zajedno ofarbali stare kuhinjske ormariće u svijetle boje, poredali šarene šolje na police i okrećili zidove u nježno narandžasto, maminu omiljenu boju. Bila je to Maksova druga najdraža prostorija u kući, nakon njegove sobe, naravno, i najčešće su tu provodili vrijeme zajedno. Mama bi kuhala ili nešto radila, a Maks bi pisao zadaću za stolom, ili bi razgovarali o raznim stvarima, jer je Maks bio vrlo radoznao dječak.

„Mama, znaš li išta o onoj staroj kući?”, promumla Maks punih usta.

„Staroj kući?”, upitno ga pogleda mama skidajući kecelju i sjedajući za sto.

„Onoj na kraju livade pored šume.”

„Zašto si tamo išao? To je zabačen kraj, nemoj da lunjaš po takvim mjestima, možeš se povrijediti!”, ispali mama čitav rafal potpuno zaboravljajući pitanje.

„Dobro, dobro”, zakoluta Maks očima, ali ipak nastavi. „Čija je, ko je tu živio, zašto je napuštena?”

„Ne znam”, odgovori mama, zamišljeno uzimajući drugu krofnu, „ali se sjećam da je oduvijek tu. Kad smo bili djeca ponekad bismo se odšunjali do nje, ali uvijek je tamo bio jedan veliki pas koji bi nas otjerao. Ne sjećam se ničega više, ali mislim da je veoma stara. Postojala je čak i kad je baka bila mala.”

„I sad je tamo pas!” Iznenađen, Maks ispusti krofnu iz ruku. „Možda je to isti onaj koji je i vas tjerao!”

„Nemoguće! Znaš da psi ne žive tako dugo. Hajde, jedi i da se nisi šalio da ideš više tamo”, završi mama ne razmišljajući više o tome. Ali Maks nije imao mira. Proganjala ga je pomisao da je to možda isti pas. Taj pas je bio vrlo čudan. Svaki put kad bi ga vidio Maks je imao osjećaj da gleda pravo u njega, kroz njega, na neki čudan način. Nakon obilnog jela pope se u sobu, leže na krevet, stavi ruke ispod glave i zagleda se u plafon na kome je bio veliki poster noćnog neba ispunjenog zvijezdama. Nije mogao prestati da razmišlja o psu i tajanstvenoj kući. Pokuša opet na internetu otkriti nešto više o njoj, ali ništa nije mogao pronaći. Ovaj gradić bio je suviše mali i beznačajan da bi se o njemu pisalo. Odluči da ode u Gradsku biblioteku i da tamo pokuša potražiti bilo kakav podatak.

Sutradan, odmah nakon doručka, Maks otrča do biblioteke koja je na njegovu veliku žalost bila zatvorena „do daljeg”, kako je pisalo. Pokunjen, vrati se kući. Onda se opet predomisli, uze bicikl i odveze se pravo do stare kuće. Baci

bicikl na zemlju i približi se ogradi. Sve je bilo mirno, izgledalo je da nikoga nema tu. Nije opazio vranu koja je sa vrha tornja gledala dolje na njega ne puštajući ni zvuka. Pažljivo je razgledao okolo. Nije želio da se ponovi ono od neki dan. Starog psa nije bilo na vidiku. Obilazio je oko razvaljene ograde tražeći mjesto gdje bi mogao preskočiti, ali daske su bile stare, polomljene, oštre i pune eksera. To nije bio dobar način. Ugleda dublju rupu koju je vjerovatno prokopala neka životinja, dovoljno veliku da se može provući neko sitan kao on. Leže na zemlju leđima i polako, stružući zadnjicom o tlo, provuče se u dvorište. Srce mu je tuklo kao ludo. Još nikada nije uspio prići tako blizu kući. Zakorači pažljivo kroz visoku travu trudeći se da bude što tiši. Dođe do stepenica i ugleda mačku kako leži pred ulaznim vratima. Zastade. Mačka ga pažljivo pogleda. Nije se micala, samo je zurila u njega. On je kao hipnotisan gledao u njene plave oči. Još nikada u životu nije vidio mačku sa plavim očima. Vrana, koja se u međuvremenu premjestila na obližnje stablo, ugleda psa kako preko livade kaska kući. Snažno graknu i zamaha krilima. Dječak se trže i uplašen pojuri prema rupi u ogradi. Izvuče se ogrebavši stomak na bodlje kupine i u zadnji čas izađe izvan dvorišta i šćućuri se iza grmlja. Sa druge strane pas priđe trijemu. Ne opazi ništa nego uđe pravo u kuću. Dječak odahnu. Otrese prašnjavu odjeću, uze bicikl i krenu kući.

Skrivena iza stabla, Ema je napeto pratila šta se dešava. Lutajući okolo na biciklu i istražujući nabasala je na ovu

kuću, zaboravljenu od svih. Zaljubila se u nju istog trenutka i prisvojila je samo za sebe. Posmatrala ju je i obilazila, uvijek izdaleka, jer se plašila velikog psa koji se tu nalazio. Uvijek je dolazila sama. Nije imala mnogo drugarica, tačnije, družile su se samo u školi. Ema je bila radoznala, voljela je čitati, istraživati, oblačila se više kao dječak, sve što druge djevojčice nisu radile, tako da nisu imale previše zajedničkog. Živjela je sa mamom i bakom u bakinoj kući. Ema je bila mala kad su se njeni roditelji razveli, tako da se skoro nije ni sjećala života sa tatom. On je radio daleko i veoma rijetko ga je viđala. Slao joj je poklone za rođendan i praznike, ali nije dolazio. Ema se navikla na to, ali bi ipak s tugom gledala djecu koja su sa roditeljima šetala, išla na izlete... Možda je zato i voljela lutati sama. A onda se pojavio taj dječak. Nedavno je došao u njihov razred. Nije se družio ni sa kim. Ako bi mu se neko i obratio odgovarao je kratko i odsječno, tako da se niko nije previše ni trudio da ga upozna. Nedavno ga je vidjela baš tu, kod kuće. Brzo se sakrila da je ne opazi i skrivečki ga posmatrala. Mislila je da se neće vratiti, ali on je nastavio da dolazi. Izgleda da se i njemu kuća sviđjela. Ema je bila ljuta što joj neko remeti uživanje, krade njenu tajnu, a sad ga je gledala kako se prikrada kući. Nešto što ona nije ni pomislila. Morala je priznati da je hrabar. Srce joj je lupalo sve jače kako je prilazio. Već je bio blizu stepenica... Ema u tom trenutku ugleda psa u daljini kako se lagano približava kući. Pretrnu sva, htjede da vikne i upozori dječaka, ali vrana graknu izne-

nada uplašivši ga i on strugnu između žbunja i provuče se vani u zadnji čas. Ema odahnu. Pas je bio strašan, ogroman, crn, velikih iskeženih zuba. Kad bi zalajao... užas. Sva sreća da je uspio izaći.

Zamišljen, Maks je lagano gurao bicikl kad začu nečiji glas.

„Ovo je bilo blizu!”

Naglo se okrenu i ugleda crnokosu djevojčicu kako ga netremice posmatra naslonjena na visoki hrast.

„Šta ti hoćeš?”, upita je grublje nego što je mislio. „Briši odavde!”

„Kao što si ti zbrisao?”, nasmija se ona. Maks osjeti kako mu se obrazi crvene. Mrzio je kad se to desi, a dešavalo se stalno. Produži dalje. Djevojčica izgura bicikl iza stabla i sustiže ga vozeći paralelno s njim na uskom prašnjavom putu.

„Šta hoćeš?”, upita Maks.

„Baš te zanima ta kuća, a?”, reče ona.

„Šta te briga!”

„Obilaziš oko nje kao mačka oko vruće kaše”, nasmija se djevojčica.

„Kako ti znaš da obilazim, pratiš me?”

„Pratim te već danima a nisi me primijetio, nisi baš neki detektiv.”

Maks se postidi, zaista je nije primijetio, ako je to što govori bila istina. Znatiželja prevlada njegovu nabusitost i odluči se za pomirljiviji ton. Zaustavi bicikl i siđe. Ona tako-

đe zastade, spusti bicikl i prekrštenih ruku stade ispred njega.

„Zašto me pratiš?“, upita je.

„Ti ideš sa mnom u razred, ti si onaj novi.“

Maks se iznenadi. Zar ide s njom u razred? Nikad je nije primijetio, ali nije se baš ni trudio da upozna nekoga. Bio je ljut zbog selidbe i nikoga nije istinski ni pogledao.

„Ja sam Ema.“

„Maks“, procijedi on.

„Zašto se šunjaš oko te kuće?“, pomalo drsko upita djevojčica.

„Zašto me ti pratiš?“, istim tonom odgovori Maks.

„Ja sam prva pitala!“

Stajali su kao dva pjetlića spremna na skok. Maks je pogleda bolje. Žgoljava crnokosa djevojčica sa pletenicama u koje je bila upletena crvena vrpca. Obučena kao dječak, kari-rana košulja i odrpane kratke hlače sa tregerima. Njena kvrgava mršava koljena bila su prekrivena ožiljcima, a njen neustrašivi pogled odavao je i zašto. Ipak, nekako je ulivala povjerenje. Maks je oklijevao. Zašto da se povjerava nekome koga uopšte ne poznaje i to još djevojčici. Odjednom ču sebe kako govori.

„Privlači me, kao da me zove.“

Ema je ćutala. Gledala ga je pažljivo. Nije bio kao drugi dječaci koji su išli tamo, izazivali psa, bacali kamenje na kuću. Njega je njena kuća zaista interesovala. Često je zami-

šljala porodicu koja je živjela tu i pitala se gdje su nestali. Sad je tu bio dječak koga je isto to interesovalo. Samo što je on imao petlje da pride kući. Morala mu je odati priznanje. Bio je hrabriji od nje. Izgledao joj je prijateljski iako je bio grub prema njoj u početku.

„I ja tako mislim”, konačno reče.

Maks odahnu. Plašio se da će ga ismijati, ali nije. Oboje se opustiše. Krenuše lagano dalje gurajući bicikle pored sebe.

„Da li ti nešto znaš o ovoj kući?”, upita je Maks.

„Ne, ne znam. Tek nedavno sam je našla. Prije mi nije bilo dozvoljeno da idem ovako daleko”, reče Ema.

„I ja sam je slučajno našao, malo je zabačena i sva je zarašla, izgleda da ovamo baš niko ne dolazi. Pitam se ko je tu živio?”, nastavi Maks. „Pitao sam mamu, ali ni ona ne zna. Kaže da je tu bila i kad je ona bila mala, i kad je njena baka bila mala, i da ih je uvijek tjerao veliki pas!”, u jednom dahu izgovori.

„Stvarno?”, reče Ema raširivši oči od uzbuđenja. „I tada je bio pas!?”

Ponovo zastadoše.

„Znam! I ja sam se iznenadio!”

Maks se ogleda oko sebe da provjeri da li su sami, ali nadaleko nije bilo nikoga. Stajali su na prašnjavom puteljku, sa desne strane je bila šuma a sa lijeve velika pokošena livada. Bio je topao jesenji dan, cvrčci su cvrčali, potočić kraj

puta žuborio, a jato vrabaca slijetalo je i uzlijetalo daleko na livadi.

„Možda je to taj isti pas!”, tajanstveno šapućući i naginjajući se prema njoj reče Maks. „Mama kaže da je to nemoguće, ali... šta ako jeste?”

„Šta ako jeste?”, kao eho ponovi Ema.

Zavjerenički su gledali jedno u drugo zaboravivši da su se maloprije prepirali.

„Tražio sam na internetu, ali ništa nisam našao, ni najmanji trag. Doduše, jedva sam i grad našao”, zlobno dodade Maks.

„A ti si kao iz velikog grada pa ti ovdje ništa ne valja”, odmah dočeka Ema.

Maks osjeti da je pretjerao pa nastavi pomirljivo.

„Nisam to mislio... izvini...”

„Dobro, dobro... I nisi ništa pronašao?”

„Ništa! Mislio sam da odem do biblioteke da tamo potražim, ali bila je zatvorena. Ne znam kad će se otvoriti.”

„Znam ja. Gospođa Vinkl, bibliotekarka, otišla je kćerki koja se porodila, da joj pomogne. Vratit će se uskoro.”

„Kako to znaš?”, zapanjeno je gledao Maks.

„Ma, ona je bakina poznanica pa sam čula kad su pričale o tome. Kad dođe možemo zajedno otići, ona će nam reći gdje da tražimo.”

„Možda ona zna nešto o toj kući?”, s nadom u glasu reče Maks.

„To me ne bi iznenadilo. Ona zna sve što se događa u cijelom gradu, možda će znati nešto i o ovome”, reče Ema. „Možemo potražiti u historiji grada, tamo mora nešto pisati.”

Uzbuđeno se pogledaše. Odjednom se ukazala mogućnost da nešto otkriju. Oboje su bili sretni što mogu podijeliti tajnu jer dosad nisu imali s kim razgovarati o tome.

„Onda, čim stigne idemo?”, upita Maks.

„Idemo!”, potvrdi Ema.

III

Ema je dolazila popodne kod Maksa i provodili su sate tragajući po internetu, pokušavajući da iskopaju bilo kakvu informaciju. Na stranici lokalnih novina nisu saznali ništa, jer su one na internetu postojale tek posljednjih dvadesetak godina a stari primjerci novina bili su pohranjeni u biblioteci. Dok su sjedili tako, daveći se kolačima koje je Maksova mama spremila, Maks ispriča Emi o dječacima koje je upoznao.

„Ti se bavis freestyle biking-om?”, zapanjeno promrmlja Ema punih usta.

„Znam ponešto”, skromno reče Maks, „još sam početnik. Ranije sam išao na takmičenja i osvajao nagrade.”

Pokaza joj malu zlatnu figuricu bicikliste koji je balansirao na prednjem točku i koja je zauzimala počasno mjesto na vrhu police u njegovoj sobi.

„Auuuu”, reče Ema zadivljeno. Ustade i uze figuricu, a onda opazi sliku Maksa i njegovog oca. „Gdje je tvoj tata?”, upita ga proučavajući sliku.

„Umro je”, tiho reče Maks. Ema se lecnu.

„Žao mi je”, reče tiho, „ni ja nemam tatu. U stvari, on je na naftnoj platformi u Australiji. Nikad ga ne vidim.”

„Ali čujete se?”

„Ne, vremenska razlika je velika. Kad pošaljem poruku on je tek sutra vidi, tako da je bez veze. Čujemo se ponekad, za praznike ili rođendan...”

Ućutaše. Ista usamljenost i čežnja mučila je oboje. Možda su to naslućivali jedno kod drugog jer su se vrlo lako prijateljili. Ema odmahnu glavom prekidajući tišinu i veselo reče: „Daj da vidim snimke, imaš ih sigurno?” Sjedoše za kompjuter i Maks joj pusti snimak sa zadnjeg takmičenja. Ema je zadivljeno gledala.

„Super”, reče oduševljeno. „Kako te nije strah da skočiš? Ja bih umrla, načisto!”

„Navikneš se, uživanje je veće nego strah da ćeš pasti, a vjeruj mi, padao sam...”

„Daj opet da vidim!”, reče Ema. Cijelo popodne proveli su gledajući razne snimke. Maks joj je pokazao svoje starije kolege koji su skakali na većim visinama.

„Obavezno otiđi u skate park. Subotom se svi okupljaju! Kad te Faca vidi, hahaha!”

„Ko je on, pa ga niko ne voli?”, upita Maks.

„Ma jedan bezvezan tip. Ima para pa misli da je nešto, znaš takve tipove, markirana odjeća i sve što ide uz to. Otac mu je kupio najnoviji model nekog mrak sportskog bicikla pa sad misli da je glavni samo zato što ga ima! Ne zna ni desetinu ovoga što ti izvodiš, a svima soli pamet i naređuje! Zriko i ostali su okej. Doći ću i ja pa ću gledati sa tribina.”

„S njima je bio dječak koga zovu Tigar, a on nije progovorio ni riječ. Zašto je Tigar?”

„E, to ti je posebna priča. On uvijek ćuti, ne znam da je iko čuo da govori duže od pet riječi. Sjedi sa Zrikom u zadnjoj klupi oduvijek. Zriko voli da priča, a on da ćuti, tako da su idealan par. Faca ima glupana koji ga slijedi svugdje i radi šta god mu on kaže. E, uzeli su pik na Zriku. Uхватili su ga na hodniku i počeli ismijavati, ali Zriko mu je odgovorio tako da je Faca ispaao budala. Svi su mu se smijali, a on to, naravno, nije mogao podnijeti. Sačekali su ga poslije škole. Sam Faca ne bi smio da se tuče, ali zato Glupi... Glupi je visok metar i šezdeset, ima sedamdeset kilograma, a Zriko, vidio si, metar i žilet, jači vjetar ga može otpuhati. Ali Zriko se nije uplašio, hrabro je stao ispred njega. Kad je Glupi nasrnuo, odjednom se tu stvorio Tigar i raspalio Glupog tako da se prevrnuo na leđa i ostao da leži. Svi su bili zapanjeni. Stajali su otvorenih usta i gledali. Otada Faca nikad više nije ni pokušao da im se približi, a on je dobio nadimak Tigar.”

„Ma nije valjda!”

„Da si samo to vidio! Glupi je piljio u njega zabezegnuto ležeći u prašini, a Faca je sav poblijedio kad je Tigar krenuo prema njemu. Zbrisao je u sekundi.”

„Ko bi rekao. Zašto ga uopšte zovu Faca?”

„Ma stalno govori 'Pokazaće to tebi Faca' i slične stvari, pa tako ostade Faca... E, nikad se ne zna kakav je ko dok ne zagusti, kaže moja baka”, završi Ema priču.

Nakon nekoliko dana, Ema priđe Maksu u školi.

„Gospođa Vinkl se vratila. Hoćemo li u biblioteku?”

„Naravno!”, reče Maks uzbuđeno.

IV

Biblioteka je bila smještena u imponantnoj zgradi od crvenih cigala, sa visokim starinskim prozorima i ogromnim dvostrukim vratima, staroj preko stotinu godina. Nalazila se u gradskom parku, okružena razgranatim kestenima koji su bacali ugodan hlad na klupe na kojima se moglo sjediti i čitati. Maks i Ema jedva gurnuše teška hrastova vrata i udoše unutra. Zastadoše na trenutak. Nakon blještavog sunca vani, nađoše se u polumraku. Sačekaše nekoliko trenutaka dok im se oči ne priviknuše, a onda zinuše od iznenađenja. Prostorija je bila ogromna, činilo se kao da nema plafona, a svuda naokolo bile su police prepune knjiga, ispred kojih su bile pokretne ljestve – da bi se mogle dohvatiti knjige sa

vrha. Blistave sunčeve zrake padale su kroz velike prozore sa strane i mogli su vidjeti sitne čestice prašine kako svjetlucaju u zraku. Vladala je neka nestvarna tišina. Na sredini, nasuprot vrata, bio je veliki, teški, drveni sto, prepun knjiga, za kojim je sjedila starija gospođa i pisala. Bili su zapanjeni. Nikad prije nisu ušli u Gradsku biblioteku. Izgledala je veličanstveno.

Gospođa Vinkl podiže pogled sa papira, pogleda ih ispitivački preko naočara, a onda prepozna Emu.

„O, Ema, otkud ti ovdje i ko je taj simpatični dečko s tobom?“, upita ih ona.

„Dobar dan, gospođo Vinkl, ovo je moj drug Maks. Kako je Vaša kćerka? Kako beba? Čestitamo!“

„Oh, hvala Ema. Kako ljubazno od tebe. Odlično su, beba je kao med...“, i tu se gospođa Vinkl raspriča... Maks gurnu Emu i prošaputa: „Nismo zbog toga došli, sad će do sutra pričati o bebi.“

„Čuti i klimaj glavom, biće raspoložena pa će sve biti lakše.“

Maks zinu. „Al' si prevejana...“, nasmija se on.

„... tako da sam se vratila, ali stalno se čujemo, anđeo, mali anđeo“, završi priču gospođa Vinkl.

„A šta ste vi trebali ovdje, znate da je ovo biblioteka za odrasle?“, upita ih konačno.

„Dobili smo zadatak u školi da zajedno napišemo rad o starinama u našem gradu i treba da saznamo sve o onoj sta-

roj kući na rubu šume, pa smo mislili da je ovo najbolje mjesto da nešto pročitamo o njoj”, u jednom dahu izgovori Ema.

„Hmm...”, mrmrljala je gospođa Vinkl. „Ne znam baš da li vas mogu pustiti... hmm... ali u pitanju je vaš rad, vaša ocjena, zar ne?”

„Da, da!”, viknuše uglas Ema i Maks.

„A vi ste tako fina djeca... pa, napraviću izuzetak. Ali molim vas, bez buke i pažljivo sa knjigama.”

„Naravno, naravno”, reče Ema.

„A sad, o čemu je ono riječ... aha, stara kuća... hmmm... a da, znam, znam... ona je oduvijek tu, bila je tu i kad sam ja bila mala. I tad je bila napuštena. Velika misterija, velika misterija”, šaputala je gospođa Vinkl šireći oči i povjerljivo se nagnjući preko stola.

„Mnoge priče se pričaju o njoj, tajne, strašne stvari, ali niko u stvari ne zna ništa.”

„Kakve stvari?”, prošaputa Maks.

„Strašne... Ubistvo možda... nekad davno...”, šaputala je i dalje gospođa Vinkl kolutajući očima preko naočara.

Djeca razrogačiše oči.

„Uu... bistvo?”, promuca Ema.

„Ko to zna? Možda. Takve kuće uvijek kriju neke tajne, a ni ova sigurno nije izuzetak. Hmmm...”, razmišljala je gospođa Vinkl. „Gdje biste vi to mogli naći? Pogledajte na zadnjoj

policu desno, drugi red odozdo, tamo su knjige o gradu, možda nešto nađete.”

„Hvala, gospođo Vinkl!”, uglas odgovoriše Ema i Maks i nestadoše među knjigama.

„Jesi li čula šta je rekla? Ubistvo! Usput, dobro si smislila ono za zadaću”, zadivljeno reče Maks.

„Pa morala sam nešto izmisliti, inače bi gospođa Vinkl bila sumnjičava i odmah bi zvala baku, a onda bi moja mama zvala tvoju mamu i na kraju ne bismo više smjeli ići tamo. Ovako... pišemo rad. A što se tiče ubistva, mislim da se samo šalila s nama.”

Nasmijaše se zavjerenički i krenuše u potragu za knjigama. Očekivali su da će to biti čas posla. Ispostavilo se da knjiga o gradu ima više nego što su mislili. Bile su to stare, debele, prašnjave knjige koje su decenijama nedirnite stajale na tim policama kao i ukoričena izdanja svih novina koje su izašle u to vrijeme. Stajali su kao pokisli i gledali u cijeli red knjiga.

„Šta ćemo sad?”, reče Maks obeshrabreno. „Kako da znamo gdje da tražimo?”

„Nisi baš neki čitalac”, reče Ema koja je prosto gutala knjige svih vrsta.

„Izabraćemo jednu i krenuti od nje, pa polako...”

„Ali to može trajati vječnost!”, uzviknu Maks.

„Šššššššššš...”, prošaputa Ema. „Ovdje ne smiješ galamiti, trajaće koliko traje. Naći ćemo nešto. Moramo. Negdje

mora biti zapis o toj kući. Nije da nam se negdje žuri, niti će kuća negdje pobjeći.”

„Ako ti tako kažeš”, reče Maks malodušno. Bio je nestrpljiv da nešto dozna i sad je ovo bilo kao hladan tuš.

Izabraše svako po jednu knjigu, sjedoše na pod i počеше ih listati.

„Mama ti je rekla da je kuća postojala kad je njena baka bila mala?”, upita Ema.

„Da”, odgovori Maks, „a njena baka je rođena 1920. godine.”

„Onda moramo tražiti još prije da nam ne bi promaklo. Traži od 1850. do 1935. Mislim da je to pravi period.”

„Okej”, reče Maks i počеше listati knjige brišući povremeno noseve koji su ih škakljali od prašine koja se dizala iz knjiga. Nakon dva sata nisu znali ništa više nego kad su došli.

„Moramo kući, ali nastavićemo, zar ne?”, reče Maks.

„Naravno”, reče Ema.

„Da li ste pronašli nešto korisno za vašu zadaću?”, upita ih gospođa Vinkl kad se pomoliše između polica.

„Ne baš, ali ćemo nastaviti sve dok ne nađemo. Od toga nam zavisi ocjena!”, reče Ema.

„Tako je! Samo naprijed, nema odustajanja!”, vedro uzviknu gospođa Vinkl. „Pozdravi baku Ema, reci joj da ću doći ovih dana da joj sve ispričam.”

„Hoću, hoću!”, dovikivala je Ema izlazeći sa Maksom. „Doviđenja i hvala.”

V

Subota je osvanula sunčana. Maks je obukao kompletnu opremu – kacigu, štitnike za koljena i laktove, i rukavice od mekane jelenske kože. Ema mu je objasnila kako da dođe do skate parka. U taj dio grada još nije išao. Pratio je na google maps-u za svaki slučaj, ali lako ga je našao. Bio je to mali teren sa nekoliko rampi za skokove. Ni blizu onoga na šta je navikao Maks, ali bolje i to nego ništa. Svega nekoliko dječaka sjedilo je na zidicima okolo. Izgleda da je poranio, što je za njega koji je uvijek negdje kasnio bilo skoro nevjerovatno. „Još bolje”, pomisli Maks, „mogu malo sam da isprobam.” Kada je počeo voziti zaboravio je na sve oko sebe. Bio je usredsređen samo na svaki sljedeći potez. Okretao se, skakao, dizao uvis sa sjedala i izvodio sve ono što je znao. Kad je konačno završio, odjednom začu pljesak i oduševljeno zviždanje. Tribine su bile pune. Ugleda Emu kako mu maše. Pritrčase mu Zriko i društvo.

„Stari, strašan si!”, reče Zriko. „Ovo je bio pravi spektakl!”

„Izgleda da i ti znaš nešto!”, začu Maks nečiji glas iza leđa. Zrikinu kiselo lice mu reče da to mora biti Faca. Okrenu se polako. Ugleda dječaka starijeg i višeg od sebe, ošišanog po posljednjoj modi, kako ga zlobno gleda.

„Nešto!”, reče Zriko. „Kad ti budeš znao to 'nešto' podići ću ti spomenik!”

Faca se pravio da ga ne čuje.
„Hajde da tebe vidimo”, nastavi Zriko izazivajući.
„Danas nisam raspoložen”, reče Faca i ode sa terena.
Glupi ga je pratio u stopu.
„Nije raspoložen, šipak. Ne smije!”
Svi se nasmijaše i okružiše Maksa. Ema im takođe pride.
„Bio si FE-NO-ME-NA-LAN!”, reče.
Maks se sretno smiješio.
„Hoćemo li sad u slastičarnu?”, iznenada progovori Mršo. „Od ovog uzbuđenja sam baš ogladnio.”
„Ti si gladan uvijek!”, reče mu Zriko. „Ali u pravu si, od uzbuđenja se ogladni. Ideš i ti s nama, Maks?”
„Zar bi iko to odbio”, nasmija se Maks.

VI

Nebo je blistalo zasljepljujuće plavo i čisto, kako samo može biti u jesen. Bilo je vrlo toplo. Maks i Ema sjedili su na stepenicama ispred njegove kuće. Prethodnih dana padala je kiša pa se nisu viđali. „Hoćemo li do kuće?”, upita Ema. Maks jedva dočeka. Sunce je već dobro osušilo blato koje je nastalo nakon kiše i sad se, skoreno, pod gumama mrvilo u prašinu. Ostalo je tek nekoliko barica na starom putu. Vozili su se lagano, jedno pored drugog. Pokošena livada mirisala je na mokro sijeno. Lišće na drveću još je bilo zeleno i lagano je

treperilo na povjetarcu. Visoko na nebu ugledaše jastreba kako kruži iznad livade.

„Vidi, jastreb!”, uzviknu Ema. „Sigurno vrebma miša.” Zastadoše sa biciklima.

„Nikad nisam vidio jastreba”, reče Maks.

„Stvarno?”, reče Ema, dok su stajali piljeći u nebo i gledajući kako jastreb kruži u sve manjim i manjim krugovima.

„Izgleda da ti moram mnogo toga pokazati. Da li si lovio rakove, pecao ribe?”

„Ne”, reče Maks, „ništa od toga.”

„Nema veze, ići ćemo zajedno. Pogledaj!”, uzviknu ona i u tom trenutku jastreb se silovito obruši i odmah zatim diže uvis. Nisu vidjeli da li je nešto uhvatio. Maks je bio zadivljen. Gledao je na televiziji mnogo emisija o životinjama, ali vidjeti to uživo bilo je strašno uzbudljivo. Nije mogao ni zamisliti da je tako brz. Nastaviše vožnju, izbjegavajući barice.

Puzavice i žbunje koji su kao džungla opasavali ogradu i cijelo dvoriše počeli su venuti tako da su mogli vidjeti ulaz u kuću. Ugledaše psa i zastadoše na sigurnoj udaljenosti.

„Pogledaj, eno psa!”, Ema tiho reče Maksu koji je stajao mirno pored nje.

„Znam, vidio sam ga. Nećemo bliže. Dođi, sješćemo pod ovo drvo. Odavde imamo dobar pregled.”

Djeca spustiše bicikle i sjedoše ispod starog razgranatog hrasta naslanjajući se na njega. Zemlja je bila suva uz deblo iako je kiša padala nekoliko dana. Hrast je bio ogroman, de-

bele grane držale su gustu krošnju iznad njih stvarajući ugodnu hladovinu. Otpali žirovi prekrivali su tlo ispod drveća krckajući pod njihovim nogama dok su prilazili. Zagledaše se u kuću. Iako siva i ruševna, bila je prekrasna. Sunce se zlatilo u polupanim prozorskim staklima, a ruže su cvale ši- reći opojan miris, kao da su tim zadnjim cvjetovima htjele pokazati svu svoju ljepotu i raskoš. Velika puzavica koja je prekrivala skoro cijeli zid kuće prema šumi, plamtjela je crvenim sjajem. Lišće, doskora zeleno, sad je promijenilo boju od narandžaste do tamnocrvene. Grozdovi ljubičastih bobi- ca visili su sa njenih grančica, a ptice su u jatima dolazile i gostile se. Opčinjena, djeca su ćutala.

„Baš je lijepa”, reče Ema.

„Da”, odgovori Maks. „Jesi li primijetila da osim psa uvi- jek ima i jedna zelenkasta mačka tu negdje?”

„Jesam”, reče Ema. „Ali nisi pažljivo posmatrao, ima i vrana.”

„Vrana?”, upitno je pogleda Maks.

„Pogledaj bolje, obično je na tornjiću. Kao da nadgleda okolinu.”

Maks se zagleda i zaista na krovu opazi vranu kako gle- da prema njima.

„Stvarno”, iznenađeno reče Maks. „Bio sam tu ne znam koliko puta, a nikad je nisam vidio. Mislim, čuo sam grakta- nje ali nisam mislio da je povezano s njima. Gledao sam samo

u onog psa. Zar nije neobično da su tu zajedno? Pas, mačka i vrana. Kako se ne pojedu?”

„Da, neobično je”, reče Ema. „Meni se nekad čini kao da oni čuvaju tu kuću. Tvoja mama je spominjala da je tu uvijek bio pas, da li je spominjala mačku?”

„Ne, nije mačku, ali mogu je pitati. Mada je pas daleko uočljiviji nego mačka.”

„Zaista je strašan. Nikad nisam vidjela tako velikog psa”, reče Ema. „Šta ako je to isti pas?”, prošaputa. „Šta ako su oduvijek ovdje?”

Djeca se pogledaše i razrogačiše oči.

„To je nemoguće”, prošaputa Maks.

„Nemoguće, nemoguće, zašto bi bilo nemoguće? Toliko misterija ima na svijetu koje nauka ne može objasniti, zašto bi ovo bilo nemoguće?”

Ućutaše zabavljeni svako svojim mislima.

VII

Svakog dana nakon škole Maks i Ema provodili su po dva sata u biblioteci. Gospođa Vinkl se navikla na njihove posjete i čak im je nekoliko puta napravila i kolače. Listali su stare prašnjave knjige puni entuzijazma, ali ništa još nisu pronašli. Razgledali su slike i čudili se kako je grad nekad izgledao i koliko se promijenio. Nisu mogli ni zamisliti kako je to bilo bez struje, interneta, mobitela, automobila i raznih

drugih stvari koje su se njima činile sasvim obične i normalne. Vikendom je Ema dolazila kod njega ili bi on išao kod nje. Ona je živjela sa mamom i bakom u bakinoj kući. Baka nije bila tu, otišla je na nekoliko mjeseci kod Emine tetke koja je živjela u inostranstvu, ali trebalo je da se vrati do Nove godine. U školi su ih malo zafrkavali jer su bili nerazdvojni, ali to je brzo prestalo. Maks se uz Eminu pomoć uklopio u novi razred. Maksova mama bila je presretna što je konačno našao društvo. Ponekad su navraćali Zriko i društvo pa su išli u kino ili na kolače, ali je ipak najčešće bio s Emom. Provodili su ugodne dane, ali i dalje su stajali u mjestu što se tiče kuće. Ništa još nisu uspjeli saznati. Uzalud su prelistali stotine stranica. Već su postali zabrinuti jer im je ostala još samo jedna knjiga.

„Osjećam da ćemo danas nešto naći”, reče Ema dok su išli prema biblioteci. Već su uveliko zakoračili u decembar, a nikakvog rezultata. „Danas je taj dan”, ponovi ona.

„Nadam se da si u pravu, ja sam već izgubio svaku nadu”, reče Maks. Duvao je сув i hladan vjetar, probijajući ih čak i kroz debele jakne, a u ledenom vazduhu osjećao se miris snijega. Olovni oblaci pritiskali su horizont. Stresoše se od iznenađnog jačeg naleta vjetra i požuriše da uđu u biblioteku. Unutra ih dočeka poznata toplota i mir. Dan je bio tmuran i sva svjetla su bila upaljena. Gospođa Vinkl ih dočeka obasjana toplim svjetlom stare lampe na njenom stolu.

„Jeste li se smrzli? Hajde, sjedite ovdje, maloprije sam napravila čaj, malo ćete se ugrijati.” Spusti pred njih pun tanjir čokoladnih kolača i nasu im čaj u šolje koje oni zahvalno prihvatiše grijući ruke. Miris čaja bio je opojan. Mirisao je na ljeto, šumu, voće.

„Od čega je ovaj čaj?”, upita Ema. „Nikad ga nisam pila.”

„O, to je stari recept moje bake, kupinovo lišće, kupine, šipak, ribizle i još puno travčica... ne smijem otkriti tajnu. Kad smo kod tajne... da li ste nešto otkrili do sada?” Maks se skoro zagrcnu sočnim kolačem koji proguta u jednom zalogaju. Ema ga prijekorno pogleda.

„Ništa!”, rekoše uglas.

„Ma naći ćete nešto sigurno. Ako ne nađete, sjetila sam se ko bi vam mogao pomoći”, gospođa Vinkl svečano zastade. „Gospodin Kamen.”

„Gospodin Kamen”, ponoviše uglas za njom.

„Ko je to? Nikad nisam čula to ime”, reče Ema.

„Vjerujem da nisi. Mislim da je on najstariji u našem gradu. Ima skoro 100 godina, ali je još uvijek dobrog zdravlja i pameti. On možda zna nešto o toj kući.”

„A gdje ga možemo naći?”, upita Maks.

„On živi u sjevernom dijelu grada, blizu bazena... ne mogu se sjetiti ulice, ali prepoznacete kuću. Ima kamenu ogradu i dvije velike jelke na samom ulazu. On je stalno tamo, ima domaćicu koja mu pomaže, slobodno ga posjetite.

Biće mu drago da popriča s nekim. Ema, možeš takođe pitati svoju baku o tome, mislim da bi ti ona mogla pomoći. Čini mi se da mi je nekad davno nešto spominjala u vezi sa tom kućom, ali se nažalost ne sjećam. Prije sam znala sve, ali kako godine prolaze...”

U tom trenutku neko uđe u biblioteku i gospođa Vinkl ih napusti. Maks i Ema se pogledaše.

„Možda će nam on otkriti tajnu”, prošaputa Maks uzbuđeno i gurnu čitav kolač u usta. „Gospodin Kamen, kakvo ime”, nastavi dok su mu mrvice izlijetale iz usta.

„Daj, pazi malo, ne moraš sve pojesti”, reče mu Ema, zamišljeno grickajući svoj prvi kolač.

„Šta ću kad su dobri”, promumla Maks.

„Hajde, završi to pa idemo”, reče Ema.

Požuriše da popiju čaj, a kad se gospođa Vinkl okrenula želeći da nastavi razgovor oni su već bili daleko, među knjigama. Izvadiše pažljivo zadnju neprelistanu knjigu i staviše je između sebe.

„Sad ili nikad”, svečano reče Ema i otvori knjigu. Listali su je polako i pažljivo, ali ništa. Priče o urodu, stoci, o novoj cesti, sve dosadno... a onda odjednom Maks kriknu: „Evo je! Evo je!” Ema pogleda. Zaista, na samom dnu stranice bila je mala slika, ali ipak dovoljno jasna da prepoznaju staru kuću, na slici sasvim novu i lijepu. Potražiše članak.

„Bla, bla, bla... naš grad... bla, bla... sretni smo kad vidimo kako svakog dana niču nove kuće u našem gradu i on se

razvija i raste nezaustavljivo, izjavio je gradonačelnik na proslavi povodom završetka žetve.”

„I to je sve...”, razočarano reče Maks. Pregledaše ponovo cijelu stranicu, zatim i sljedeću, ali to je bilo sve. Prelistaše sve do kraja. Nađoše zanimljiv članak o velikoj oluji 1900. godine koja je oštetila mnogo kuća i ništa više.

„Sve uzalud”, reče Maks. „Šta sad da radimo?”

Ema je razmišljala.

„Čekaj, daj da vidimo koja je ono bila godina?”

Potražiše članak.

„Hiljadu osamsto devedeset sedma. Sad bar znamo da je kuća postojala 1897”, pobjedonosno izjavi Ema. „Nije da baš ništa ne znamo.”

„I šta nam to koristi? Baš ništa!”, ljutito reče Maks. „Mjesecima dolazimo ovdje i ništa nismo našli! Nagutali smo se prašine i ništa!”

„Jedino nam preostaje da pitamo moju baku i možda gospodina Kamena, kako nam je rekla gospođa Vinkl. Ona stiže za vikend i onda ćemo možda nešto saznati.” Vratiliše knjigu i svratiliše da se pozdrave sa gospođom Vinkl.

„Da li ste danas imali sreće?”, upita ih ona.

„Našli smo jednu sliku kuće iz 1897. godine, što znači da je kuća tad postojala”, odgovori Ema. „Ma nije valjda?”, iznenađeno reče gospođa Vinkl. „Hiljadu osamsto devedeset sedma! Ko bi to rekao! I još stoji. Ja je se sjećam oronule i stare. Ko zna kad je i ko živio u njoj? Žao mi je zbog vašeg rada, ali

ja ću reći vašoj učiteljici koliko ste se trudili, sigurno ću joj reći!”, ponovi gospođa Vinkl želeći da im pomogne da ne dobiju lošu ocjenu. Maks i Ema se pogledaše u panici.

„Ne morate joj ništa reći”, brzo reče Ema, „naša učiteljica je vrlo dobra. Daće nam drugi zadatak. Hvala Vam!”

„Jesi li sigurna?”, sumnjičavo reče gospođa Vinkl.

„Naravno, naravno”, dodade Maks. „Hvala Vam na svemu.” Požuriše prema vratima.

„Ako bude problema slobodno mi se javite”, dovikivala je za njima gospođa Vinkl.

„Hoćemo, hoćemo!”, odgovoriše oni. „Sretni praznici!”, viknuše i pobjegoše kroz velika vrata.

„I vama...”, čuli su iznutra glas gospođe Vinkl.

„Uh, jedva se izvukosmo!”, reče Maks.

„Ma, ona samo želi da nam pomogne”, reče Ema, „ali da, izvukli smo se.” Nasmijaše se sa olakšanjem.

„Hej, vidi, pada snijeg!”, povika Maks.

Zagledaše se u nebo iz koga su kao iz velikog jastuka krupne guste pahulje kao meko perje lelujući padale na zemlju.

„Juhuuuuu!”, povikaše sretno. „Snijeg!”

Potrčашe kući mašuci rukama, plazeći jezik i pokušavajući da njime uhvate pahulje koje su nezaustavljivo, polako, prekrivale suhu hladnu zemlju mekanim prekrivačem.

VIII

Snijeg je padao cijele noći, cijelog narednog dana i još jednu noć. Službe za čišćenje su radile danonoćno ne bi li se uspostavio saobraćaj, ali bilo je to veoma teško. Kada je konačno prestao padati, grad je bio potpuno zatrpan. Ništa nije radilo jer niko nije mogao otići na posao. Djeca su bila oduševljena. Nastava je otkazana do daljeg i njihova sreća bila je potpuna. Maks nikad u životu nije vidio toliki snijeg. Bio je skoro do prozora. Pomogao je mami da naprave putić od kuće do ulice. Sve je bilo bijelo, blistavo bijelo. Maks je bio oduševljen. U velikom gradu bilo je sasvim drugačije. Snijeg bi pao, ali bi vrlo brzo bio raščišćen i sivo-crno od smoga i prljavštine. Išao je na klizanje, ali na sankanje još nikad i zato je bio presretan kada ga je Ema pozvala. Otišli su na obližnje brdašce koje je već bilo puno djece. Svi su bili tamo – Zriko, Mršo i ekipa. Sankali su se na svemu i svačemu. Bilo je tu sanki, najlona, plastičnih podloga... I svi su uživali. Maks nije mogao ni zamisliti koliko je sankanje zabavno. Za posljednje spuštanje privezali su sve sanke i napravili voz. Kakva je to bila jurnjava, cika i smijeh. Na dnu su se svi nagurali jedni na druge i isprevrtali u snijeg. Maks je bio oduševljen. Vratio se kući rumenih obraza, sav uzbuđen. Mama nije mogla doći do riječi za večerom, kad joj je prepričavao dan. Bila je sretna zbog njega. Konačno se uklopio i našao prijatelje. Možda je dolazak ovamo ipak bio ispravna odluka.

Gledajući ga rumenog i uzbuđenog, sad je znala da je bila u pravu. Nakon večere Maks se samo svalio u krevet i zaspao.

Sutradan ga je Ema pozvala telefonom.

„Šta misliš da odnesemo malo hrane do kuće? Oni sigurno nemaju šta da jedu”, rekla je, misleći na psa, mačku i vranu. Maks nije ni pomislio na to. Stvarno, snijeg je toliki da sigurno ne mogu ni hodati a kamoli naći hranu. Pas ih je uvijek tjerao, ali ipak... sigurno su gladni. Nekako su se navikli na njih posmatrajući ih mjesecima.

„Super ti je ideja. Doći ću po tebe brzo”, reče joj Maks i požuri do kuhinje. Srećom, mama je bila na poslu. Zamota ostatke hrane od jučerašnjeg ručka, dobro se obuče i požuri do Eme. Ona ga je već čekala sa zamotuljkom hrane koji je pripremila. Teško su se probijali kroz duboki snijeg. Nebo je blistalo, plavo i čisto, a snijeg svjetlucao po poljima. Bilo je veoma hladno. Niko tamo nije išao i trebalo im je skoro sat vremena da dođu do kuće. Kuća je bila potpuno zametena. Nekoliko trenutaka su pažljivo osmatrali. Izgledala je sasvim pusta.

„Šta da radimo?”, reče Ema. „Kako da im ostavimo hranu? Plašim se da će pas iskočiti odnekud.”

„I ja. Ali nećemo odustati sad kad smo stigli dovdje. Uostalom, ništa se ne čuje, možda spavaju unutra”, reče Maks.

Na jednom mjestu ograda se potpuno svalila pod težinom snijega. Prekoračiše pažljivo i krenuše oprezno prema

kući. Polako su se primicali stalno pogledujući da se odnekud ne pojavi pas. Tresli su se od straha i uzbuđenja. Zastadoše ispred stepenica.

„Ja ću se popeti”, reče Maks. „Ti ostani ovdje, sigurnije je.” Polako poče da se penje uz stepenice. Skoro da nije ni znao kuda hoda jer su stepenice ličile na malu padinu, potpuno zatrpane snijegom. Pažljivo je tražio stepenike pipajući nogom. Srce mu je lupalo kao da će iskočiti. Nekako dođe do trijema. Zakorači, a daska škripnu pod njegovom težinom. Zastade preplašeno, ali ništa se ne desi. Maks spusti hranu ispred vrata i oslušnu. Ništa se nije čulo.

„Možda ih nema”, reče Ema.

„Šššššš”, ušutka je Maks, „tu su, sigurno. Idemo brzo.” I oni se brzo koliko su mogli udaljiše od kuće.

Maks i Ema su zadihani od uzbuđenja žurili kući. Sad su se brže kretali jer su dolazeći napravili malu stazicu kojom su se vraćali. Kad su dovoljno odmakli, zastadoše da se odmore.

„Mislio sam da će mi srce stati kad je ona daska škripnula”, reče Maks.

„I ja isto”, reče Ema i oboje se počеше smijati.

„Šta misliš hoće li naći hranu?”

„Naravno”, reče Ema. „Uostalom, provjerićemo kada sljedeći put odemo tamo.” Požuriše kući jer se već smrkavalo a hladan vjetar zaduavao preko polja.

IX

Sljedećih nekoliko dana prošlo je u sankanju i uživanju. Školski odbor je odlučio da ranije završi nastavu jer je ionako ostala još samo jedna sedmica do raspusta. Sve ocjene su već bile zaključene i šteta nije bila velika. Djeca su, naravno, bila oduševljena. Bližila se Nova godina i uzbuđenje je raslo. Grad je već bio prekrasno okićen. Šarene svjetiljke, ukrašeni izlozi, jelke na trgovima, užurbano kupovanje poklona... sve je bilo divno. Nekoliko dana pred Novu godinu Ema pozva Maksa.

„Hoćemo li do gospodina Kamena?”

„Sad? Pa uskoro je Nova godina.”

„Pa šta! Možda će poslije imati neke goste, možda ovo, možda ono... Idemo sad!”, odlučno reče Ema.

„U pravu si”, reče Maks. Nađoše se na autobuskom stajalištu. Provjeriše mapu grada.

„Trebam bus broj dva”, reče Ema pokazujući mu liniju koja je išla pored gradskog bazena. „Izaći ćemo ovdje i malo potražiti. Ne bi trebalo biti problem.”

Maks, koji još nije dobro poznao grad, samo klimnu glavom. „Kako ti kažeš. Prepuštam se u tvoje sigurne ruke”, teatralno izgovori. U tom trenutku naiđe autobus broj dva i oni se ukrcaše. Dok su se vozili Ema mu je pokazivala gdje se šta nalazi. Ubrzo stigoše i izađoše iz autobusa. Polako krenuše ulicom zagledajući kuće. Uskoro zastadoše pred jednom. Bila je to sigurno kuća gospodina Kamena. Gospođa

Vinkl dobro ju je opisala. Kamena ograda i sa svake strane ulaza visoke jelke prekrivene snijegom kao šlagom. Jedva otvoriše kapiju zatrpanu snijegom i krenuše uskom stazicom prema kući.

„Izgleda kao da niko ne dolazi. Nije očišćeno”, reče Maks. „Šta ćemo reći?”

„Reći ćemo da želimo vidjeti gospodina Kamena.”

„A ako pita zašto?”

„Reći ćemo isto što i gospođi Vinkl. Radimo školski projekat, sakupljamo podatke.”

„Nadajmo se da će upaliti”, reče Maks i pozvoni.

Nakon nekoliko trenutaka vrata im otvori niska debeljuškasta žena, okruglog prijatnog lica.

„Izvolite djeco, šta vam treba?”, upita ljubazno. Oni se ohrabriše i Ema izdeklamova priču.

„Školski projekat? Sačekajte malo, da vidim”, reče i nestade u kući. Ubrzo se vrati.

„Uđite, uđite, gospodin Kamen je u sobi desno, biće mu drago da malo popriča sa mladim ljudima.”

Oni poskidaše sve sa sebe, smetoše snijeg sa čizama metlom, okačiše jakne na vješalicu iza vrata i pođoše za domaćicom. Ona ih uvede u prostranu svijetlu sobu i nestade zatvarajući vrata iza njih. Djeca zastadoše iznenađeno. Izgledalo je kao da su ušli u drugi svijet, kao da su se vratili sedamdeset godina unazad. Stari izrezbareni ormari, crno-bijeli porodični portreti na zidovima, veliki stakleni ormar prepun knjiga, starinske lampe sa abažurima, vitki stolić sa

naslonjačima pored prozora, veliki kamin u kome je veselo pucketala vatra i dvije visoke fotelje okrenute prema njoj. Soba je bila prazna. Nikog nije bilo.

„Auuu...”, reče Maks, „ovo je kao iz filmova.”

„Baš tako”, reče Ema dižući glavu i zagledajući ukrase na stropu i veliki blistavi luster sa stotinu staklića koji su obasjani suncem svjetlucali stvarajući male duge na zidovima. Maks priđe velikom drvenom globusu koji je stajao na stalku u uglu sobe i zavrta ga.

„Juhuuu... putujemo u...”, ne stiže završiti rečenicu jer ga prekinu nečiji glas: „Drago mi je da vam se sviđa.” Poskočiše kao opareni. Pogledaše brzo jedno drugo.

„Pridite da vas vidim”, začu se opet iz jedne od fotelja ispred kamina.

Oni oprezno priđoše i ugledaše sitnog starčića koji je zašuškan crvenom kariranom dekom potpuno utonuo u udobnu fotelju. Bio je veoma mršav, bijele kose, lica naboranog kao suva šljiva, ali veoma živahnog pogleda. Nasmija im se prijatno.

„I ko je to došao da me vidi? Sjedite, sjedite, blizu, da vas bolje vidim”, reče ljubazno i pokaza na fotelju. Ema sjede, a Maks dovuče stolicu i sjede pored nje.

„Ja sam Maks, a ovo je Ema”, reče Maks pročišćavajući grlo. „Mi Vas želimo nešto pitati, možda nam možete pomoći.”

„Vrlo rado, ako mogu, naravno”, reče gospodin Kamen ohrabrujuće se smiješeći.

„Ovaj...”, poče Maks zamuckujući, ali u tom trenutku uđe domaćica noseći veliku tacnu sa čajem koji se pušio iz starinskog porcelanskog čajnika oslikanog cvijećem.

„A evo i čaja da se malo ugrijete, sigurno ste se smrзли”, reče ona ulazeći. Maks i Ema skočiše, primakoše stolić između njih i ona spusti tacnu na kojoj su se nalazile divne šolje za čaj iz pripadajućeg servisa, takođe oslikane cvijećem, čajnik i tanjir prepun kolača.

„Samo se poslužite”, reče ona sipajući čaj. „Treba li još nešto?”

„Sve je u redu, hvala ti”, odgovori starac i ona izađe ostavljajući ih da pričaju.

„Poslužite se slobodno, sigurno volite kolače.” Maks klimnu i odmah pruži ruku. Ema ga prijekorno pogleda.

„Pa šta ću kad ih volim”, reče joj Maks i svi se nasmijaše. Sad kad je led bio probijen lakše započеше razgovor. Njega je interesovalo koji su razred, gdje žive, ispostavilo se da zna i Eminu baku. U stvari, bio joj je učitelj kad je bila kao oni. Bilo je to stvarno nevjerovatno. Maks se raspričao o svojim vratomijama sve dok ga Ema nije munula laktom, očima mu signalizirajući da pita.

„Hmmm...”, poče Maks, „mi smo htjeli nešto da Vas pitamo.”

„Slobodno, ako mogu pomoći.”

„Interesuje nas... da li možda znate nešto...”

„O staroj kući pored šume”, nastavi Ema.

„Staroj kući...?“

„Da, znate ona koja ima tornjić na krovu“, objasni Ema.
„Nalazi se...“

„A znam, znam... Zašto vas ona interesuje?“

„Pišemo referat o starim građevinama i mi smo izabrali tu kuću, ali nigdje ništa ne možemo naći o njoj.“

„Bili smo u biblioteci, sve smo pretražili, ali ništa“, reče Maks.

„A onda nam je gospođa Vinkl rekla da biste Vi možda mogli znati nešto“, završi Ema i oboje se sa nadom zagledaše u njega.

Gospodin Kamen je ćutao nekoliko trenutaka, zagledan u vatru. Činilo se da je odlutao daleko u prošlost. Maks i Ema su strpljivo ćutali. Tišina meka kao vata ispuni sobu, samo je vatra pucketala i čulo se tiho odbrojavanje sata iznad kamina.

„Da, da... bilo je to davno. Čak prije mog rođenja. Kad smo bili djeca išli bismo tamo na potok, pecati ribu... Ta kuća je bila napuštena. Bilo nam je zabranjeno ići tamo, ali mi smo svejedno išli, kao i sva djeca, radoznali. Kružile su razne priče o njoj... neki su pričali o ubistvu... u stvari niko nije zaista znao šta se tamo desilo. U toj kući živjela je porodica koja je jednog dana nestala.“

„Nestala?“, ponoviše oni hipnotisano.

„Nestala. Bez traga... Nikad ih nisu pronašli“, reče starac i otpi malo čaja.

Maks i Ema se pogledaše.

„Kako su nestali? Jesu li se odselili?“, upita Maks.

„To i jeste ono tajanstveno. Sve njihove stvari su bile u kući, samo njih nije bilo. Tako sam bar ja zapamtio priče koje su se ispredale. Ponekad bismo ipak otišli do kuće, ali nikad nismo mogli prići jer bi nas jedan strašan pas otjerao. Užasan. To je sve što vam mogu reći“, završi starac.

Maks i Ema se pogledaše otvorenih usta.

„Pas“, reče Ema bez glasa. Zaprepašten, Maks samo klimnu glavom.

„Žao mi je, mislim da vam to nije dovoljno za zadaću.“

„Ma, u redu je“, reče Ema, „već ćemo nešto smisliti.“

Popričaše još malo, a onda se oprostije i obećaše da će ponekad svratiti da ga obiđu. Domaćica ih isprati.

„Baš lijepo što ste došli. Preporodio se“, reče misleći na gospodina Kamena. „Rijetko ko dolazi. Njegovi prijatelji su pomrli, a djeca su mu takođe starci. Sad će o ovome pričati danima.“

Pruži im njihove stvari. Maks pogleda zatrpani put.

„Da li imate neku lopaticu da vam ovo očistimo?“, reče.

„Ma, stvarno...“, iznenadi se gospođa.

„Da, da, mi ćemo to začas“, prihvati Ema.

Žena se brzo vrati noseći dvije manje lopate i oni se prihvatije posla.

„Jesi li čuo“, reče Ema čim ona uđe u kuću, „nestali!“

„Da. A tek pas!”, reče Maks bacajući snijeg na stranu. „Prosto nevjerovatno. Kako su mogli samo nestati? Isparili, šta li?”

„Rekao je da je pas bio užasan”, reče Ema, zapuhana od čišćenja. „Ovaj pas je sigurno užasan, takođe.”

„Goreg nisam vidio”, reče Maks naslanjajući se na lopatu i zadovoljno gledajući čist prilaz.

„Moram i baku pitati da li ona zna nešto. Dosad sam izbjegavala jer sam se plašila da će nas otkriti. Ima nos za te stvari, ali sad ipak moram pokušati. Sad je zima i neće joj pasti na pamet da bih ja uopšte mogla ići tamo.”

Pokucaše na vrata i pozdraviše se vraćajući lopate.

„Ma vi ste zlatna djeca, zlatna”, pomilova ih domaćica i oni zadovoljni krenuše natrag.

X

„Moja baka neće doći. Snijeg je suviše veliki i opasno je putovati, ali ispitala sam je vrlo pažljivo. Trebalo joj je malo vremena da se prisjeti, ali vrijedilo je. Rekla mi je da je i nju interesovala ta kuća jer su djeca u školi pričala nevjerovatne priče o njoj. Baka joj je pričala, njena baka Sara, da je tu živjela divna porodica, otac, majka i kćerka koja je bila njena najbolja drugarica! Možeš misliti!”, uzbuđeno je govorila Ema. „Nakon velike oluje su nestali i nikad se više nisu pojavili. Bila

je velika potraga za njima, ali nikakav trag nije ostao. Apolutno ništa! Ona je dugo patila za svojom drugaricom i nadala se godinama da će se odnekud pojaviti, ali to se nije nikad desilo. Nestali su zauvijek”, Ema tajanstveno stiša glas. „Uglavnom, to je sve čega se ona sjeća”, završi priču.

„Nevjerovatno... njena drugarica”, reče Maks. „Kakva misterija. I nikad se više nisu pojavili?”

„Nikad više”, prošaputa Ema. „Rekla mi je da joj baka nije dala da ide tamo jer je to nesretna kuća.”

„Da li je spominjala psa?”

„Nije. Pošto nije smjela ići, nije ga ni mogla vidjeti.”

„Trebali smo odmah nju pitati, a ne dangubiti po biblioteci”, reče Maks.

„Pa otkud sam mogla znati da ona nešto zna”, naljuti se Ema. „Da sam pitala, ne bih više izašla iz kuće.”

„Dobro, dobro... znam”, reče Maks. „Nema veze, nigdje nam se ne žuri, ovako smo upoznali gospodina Kamena i rekao nam je za psa. Da si prije pitala baku to nikad ne bismo saznali.”

„U pravu si”, reče Ema sa olakšanjem. Ipak se osjećala malo krivom. Zaćutaše na trenutak, razmišljajući.

„Velika oluja!”, dreknuše u isti mah.

„Sjećáš se onog članka u novinama?”, reče Ema.

„Da, pisalo je 1900. godina. Kad je rođena njena baka?”

„Nemam pojma. Odmah ću je nazvati”, reče Ema i prekinu vezu. Maks je čekao kao na iglama. Bar su nešto saznali.

Ako je rođena prije te godine znači da su vjerovatno nestali u oluji koja se spominje u članku. Pisalo je da je uništila pola grada. Ustade i pogleda kroz prozor. Ulica je svijetlila okićena raznobojnim svjetiljkama. Svaka kuća je bila kao jelka. Kako li je bilo tada, zapita se Maks... Zazvoni telefon, a on skoči i zgrabi slušalicu.

„I!”, dreknu, pretpostavljajući da je Ema.

„Njena baka je rođena 1890. godine!”, pobjedonosno reče Ema. „Što znači...”

„Da su nestali u velikoj oluji 1900!”, viknuše uglas.

„Ovo je tako uzbudljivo”, reče Maks. „Imam osjećaj da ćemo otkriti mnogo više.”

„Dođi sutra da kitimo jelku kod mene. Mama stalno radi i rekla je da mi to uradimo. Biće zabavno. Ukrasi su u kutiji na tavanu.”

„Nikad nisam bio na nekom tavanu”, reče Maks.

„Nisam ni ja”, odgovori Ema. „E, pa sutra imamo priliku.”

XI

„Pa dobro, gdje si dosad?”, dočeka ga Ema sutradan na vratima.

„Spavao sam, pa sam malo nešto pogledao na kompjuteru...”, pravdao se Maks.

„A to što te čekam, nema veze”, ljutila se Ema.

„Izvini, ali nismo rekli tačno kad da dođem”, pređe Maks u napad.

„Pa dobro, nismo”, pomirljivo reče Ema, „ali mislila sam da ćeš doći što prije. U stvari, nema veze, idemo na tavan.”

Tavani su uvijek važili za tajnovita skrovišta, ali Maks i Ema ovo ipak nisu očekivali. Tavan se prostirao preko cijele kuće. Vladao je polumrak, samo su se na jednom dijelu sunčeve zrake probijale kroz prozorčić na krovu kao četiri svjetlosna snopa jedva osvjetljavajući unutrašnjost. Trunčice prašine koju su podigli svojim dolaskom lepršale su i presijavale se trepereći na suncu. Zastadoše iznenađeni dok su im se oči privikavale na polutamu. Čega tu sve nije bilo. Kutije, ormari iz ko zna kog vremena, veliko stojeće ogledalo na kome je visio slamni šešir sa žutom vrpcom, kauč prekriven šarenim vunanim ćilimom, starinska vješalica na kojoj je bio djedov šešir i crni vuneni kaput, klizaljke okačene na ekseru zabijenom u staru krovnu gredu...

„Auuuu...”, zviznu Maks, „čega tu sve ima.”

„Stvarno”, reče Ema, „ovo je prvi put da sam na tavanu. Dosad je uvijek mama donosila odozgo sve što je trebalo.”

Raziđoše se znatiželjno razgledajući. Ema stavi na glavu slamni šešir i ogrnu se nekim perjem koje je našla u ormaru.

„Zar nisam šik?”, nasmija se. Maks nabi djedov šešir i uze lulu sa stolića.

„A tek ja”, mahao je važno lulom.

„Poštovana gospođice, slomícete mnoga srca”, reče dubokim glasom. Oboje prasnuše u smijeh i baciše se na kauč iz koga izleti oblak prašine.

„Ovo je super!”, reče Maks i zadubi se u stare novine koje nađe u zelenom kartonskom koferu. Ema pažljivo pogleda okolo. Pogled joj zape za staru škrinju koja je virila ispod sloja odjeće. Polako raščisti sve i otvori je. Unutra je bila složena odjeća očito davno izašla iz mode – haljinice sa volanima i svilenim trakicama, čipkane rukavice, keceljice... koju Ema samo isprevrta gledajući šta ima ispod. Pažnju joj privuče mali zamotuljak. Uze ga i znatiželjno razmota. U šarenoj svilenoj maramici bila je metalna kutijica ukrašena cvjetnim motivima. Pokuša da je otvori, ali bila je zaključana. Odloži je na stranu i nastavi dalje prevrtati po stvarima. Bilo je tu šnalica, satenskih vrpce, a na samom dnu ugleda rokovnik. Prašnjav i požutio od stajanja, bio je samo blijeda slika nekadašnjeg sjaja. Presvučen ružičastim satenom, sigurno je nekada bio veoma lijep. Otvori ga i tiho uzviknu. Bio je to dnevnik djevojčice Sare.

„Sara... pa to može biti samo...”, Emine misli su letjele. Poče prevrtati stranice letimično ih gledajući, a onda viknu od uzbuđenja.

„Maks! Maks!”

On baci novine i dotrča do nje.

„Šta je? Šta si našla?”

„Ovo je Sarin dnevnik!”, reče Ema uzbuđeno, pritiskajući ga na grudi dok su joj oči blistale.

„Sare? Koje Sare?” A onda mu sinu: „Bake Sare?”
Ema klimnu glavom.
„Slušaj ovo!”

15. 5. 1900. g.

Danas sam sa Denom išla u šumu. Brale smo cvijeće za herbar. Onda smo išle kod nje i slagale ga. Sjedile smo u tornju. To je naše najdraže mjesto.

„Tornju! Razumiješ! Kuća, toranj!”
„Naravno!”, reče Maks nestrpljivo. „Čitaj dalje!”
Redale su se stranice svakodnevnih dešavanja, ali shvatili su da je to sigurno bila djevojčica iz napuštene kuće.
„Zvala se Dena!”, reče Ema, a onda poče brže da prevrće listove dok ne dođe do dijela koji ih je zanimao.

3. 8. 1900. g.

Danas je bila strašna oluja. Mislila sam da ćemo umrijeti. Sakrila sam se sa mamom u podrum. Nadam se da je Dena dobro. Došla je malo prije oluje i donijela mi divan srebrni lanac da ga čuvam za nju. Bože, samo da je dobro.

„Sigurno je to ona oluja...”
„Čitaj dalje!”, nestrpljivo reče Maks.
„Evo, za par dana...”

5. 8. 1900. g.

Strašno! Dena je nestala! Svi oni! Nikog nema. Svi ih traže. Digla se velika potraga. Nadam se da su ipak dobro i da će ih naći. Pola grada je skoro srušeno. Na sve strane su letve, staklo, crepovi. Sve je strašno. Mi smo imali sreće, samo je krov malo oštećen i jedan prozor.

30. 8. 1900. g.

Prošlo je skoro mjesec dana. Dene nema. Nikad više je neću vidjeti. Sve me boli. Potraga je obustavljena, nema im nikakvog traga. Svake noći plačem. Kako sad da joj vratim lanac koji mi je ostavila onoga dana na čuvanje. Rekla je: „Čuvaj ga životom! Nikome ga ne spominji!”

Zašto joj je bio toliko važan? Nikad to neću saznati. Više nema nikakve nade da su živi.

15. 9. 1900. g.

Danas sam otišla do Denine kuće. Izgleda strašno. Boli me kad je pogledam. Naš toranj u kome smo provele toliko vremena...

Neka mačka, zelenkasta sa bijelim šapicama, istrčala je iz kuće i dotrčala do mene. Htjela sam je pomilovati, ali ona je počela zavijati i mjaukati. Uplašila sam se i pobjegla. Možda je bijesna. Nikad više neću otići tamo. Dena se neće vratiti.

„Slova su zamrljana. Sara je plakala dok je pisala. To je zadnje napisano”, prošaputa Ema potreseno.

„Strašno! Njena najbolja drugarica!”

Maks je ćutao, takođe potresen.

„Čekaj!”, odjednom uzviknu. „Je li rekla mačka?”

Ema ponovo pročita posljednji zapis.

„Jeste!” Pogledaše se.

„Nije pas, ali je mačka! To mora da je ona ista mačka!”, reče Maks.

„Ali svi su spominjali psa!”

„Pa možda ga nije vidjela, ali je vidjela mačku. Zar ona nema bijele šapice i zelenkasta je?”

„Pa stvarno jeste”, reče Ema prisjećajući se mačkinog izgleda.

„Mačka iz 1900. godine!”

„Nemoguće!”

„Siguran sam da je i pas bio tu negdje, samo ga ona nije vidjela.”

„I ako jeste, to mogu biti samo njihovi potomci, niko ne živi stotinu godina! Pogotovo pas i mačka.”

„Osjećam da su to oni!”, reče Maks.

Ema spusti rokovnik i uze kutijicu koju je maloprije gledala.

„Vidi ovo”, pokaza Maksu.

Maks pokuša da otvori, ali nije išlo. Izvadi mali džepni nožić koji mu je tata dao i koji je uvijek nosio uza se za sitne

popravke na biciklu. Podvuče ga pod zatvarač. On popusti i kutijica se otvori. Zastadoše zapanjeni. Kutijica je bila obložena debelim tamnoplavim baršunom, a u njoj je ležao prekrasan lanac sa privjeskom od kristala koji bljesnu obasjan svjetlošću i zrake se rasuše po tavanu. Nikad nisu vidjeli nešto tako lijepo.

„Ovo mora da je lanac koji joj je dala Dena”, reče Ema.

„Prekrasan je i sigurno veoma skup, ali ne vjerujem da je to razlog zbog kojeg joj je rekla da ga čuva životom. Tu ima još nešto”, reče Maks.

„Možda je čaroban”, reče Ema tajanstveno.

„Da, sigurno! Pretvoriću te u žabu!”, uzviknu Maks podižući lanac uvis. U tom trenutku sunčeva zraka se probi i obasja ga, a on bljesnu tako jako da djeca zatvoriše oči.

„Uh, uplaši me”, reče Maks.

„I mene, na sekund sam pomislila da je zaista čarolija!”
Nasmijaše se sa olakšanjem.

Maks pruži lanac Emi.

„Uzmi ga! Sad pripada tebi.”

„On pripada Deni”, tiho reče Ema držeći ga u rukama.

„Pa, ako se Dena pojavi ti joj ga vrati, a dotad ga ti čuvaj!”

Ema je ćutala zagledana u kristal koji joj je ležao na dlanu. Presijavao se i blistao, čas bijel, čas plav, čas ružičast. Kako je to bilo moguće, a bio je proziran kad bi ga pogledala prema svjetlu. Čak je izgledalo kao da ga uopšte nema.

„Stavi ga”, reče Maks, „to ti je poklon od bake Sare. Na kraju krajeva, ti si njen potomak.”

Oklijevajući, Ema ga stavi oko vrata.

„Ovo mora ostati tajna”, reče Ema. „Tako je Dena željela.”

„Naravno”, reče Maks, „to je naša tajna.”

„Gdje su sad ti ukrasi?”, veselo reče Maks vraćajući ih u stvarnost. Nađoše kutiju sa ukrasima, Ema ponese dnevnik i siđoše da okite jelku.

XII

Dan prije Nove godine ponovo krenuše da odnesu hranu. Snijeg je i dalje bio dubok jer je padao još nekoliko puta. Razgovarali su veselo radujući se Novoj godini i poklonima sve dok ne dođoše do ograde. Tada utihnuše. Sve je bilo mirno. Polako prekoračiše palu ogradu i priđoše kući.

„Ovaj put ja idem”, reče Ema.

Lagano krenu uz stepenice. Maks je napregnuto osluškivao.

„Pazi na daske”, došapnu joj.

Ema se polako pela dok joj je srce lupalo u grlu. Bila je lakša od Maksa i daska nije škripnula. Stade na trijem i tad ugleda mačku i vranu na obližnjem prozoru kako je pažljivo gledaju. Umalo ne kriknu, ali se nekako uzdrža. Stajala je nepomično nekoliko trenutaka, ali ništa se nije desilo. One su je samo gledale. Polako spusti hranu na trijem i vidje da

su onu prethodnu pojeli. Okrenu se i strča niz stepenice. Maks potrča za njom, preskočiše ogradu i nestadoše niz put.

Trčali su sve dok nisu odmakli dovoljno daleko.

„Šta... šta je bilo?“, upita Maks dolazeći do daha.

„Bile... su... na prozoru...“, reče Ema hvatajući dah. „Mačka i vrana... gledale su me.“

„Stvarno? Ja ih nisam vidio odozdo.“

„Nisu ništa radile, samo su gledale u mene. Znaš li da imaju plave oči?“

„Znam za mačku. Zar i vrana?“

„Da, potpuno plave. Kao nebo.“

„Nikad nisam vidio mačku sa plavim očima, a kamoli vranu.“

„Pojeli su hranu od prošlog puta“, reče Ema. „Mislim da im je drago što smo im donijeli nešto za jelo.“ Djeca zadovoljno odoše kući.

Praznici su prošli za tren oka, prepuni veselja i poklona. Maks je očekivao možda novu kacigu ili štitnike, ali kad je vidio novi bicikl koji je imao specijalna ojačanja za skokove bio je presretan. Grlio je i ljubio mamu. Znao je da je taj bicikl veoma skup i mama je sigurno dugo štedjela za njega. Zato joj je bio veoma zahvalan. Nije ga, naravno, mogao sad isprobati, ali ga je odnio u svoju sobu da ga može stalno gledati.

Ema je dobila pravu pravcatu violinu. Do sada je svirala na maloj violini koju je već odavno prerasla, ali nisu imali

novaca za novu. Skakala je od sreće. Muzika je bila dio nje kao vazduh koji diše. Išla je i u Muzičku školu i njena profesorica je govorila da je veliki talenat.

Dok su se okrenuli, prošlo je deset dana. Ponovo su spremili hranu i krenuli da je odnesu.

Snijega je bilo mnogo manje nego prethodnog puta i brzo su stigli. Pažljivo provjeriše da li je pas u blizini. Nije ga bilo. Odlučili su da se zajedno popnu na trijem, kad ugledaše mačku kako sjedi na ogradi. Sjedila je mirno i gledala ih.

„Šta da radimo?“, šapnu Maks.

„Idemo polako, pa ćemo vidjeti.”

Zakoračiše lagano na stepenice jednim okom pazeći na mačku, ali ona se nije micala niti pokazivala da joj to smeta. Ema spusti hranu pored vrata i odmaknu se. Stajali su mirno, a onda mačka skoči sa ograde, polako priđe Emi koja je ukočeno stajala i lagano joj se očesa o noge, a zatim mahnu repom i poče da jede. Maks i Ema se pogledaše smiješeći se. Mačka im je pokazala zahvalnost i prijateljstvo. Uspjeli su! Od toga dana redovno su išli i nosili ostatke hrane. Mačka ih je sačekivala mjavučući veselo. Vrana je obično bila na tornju, a psa su viđali samo izdaleka. Nije više lajao, ali ni prilazio dok su oni tu. Čekao bi da odu a zatim jeo. Bio je to veliki napredak. Maks i Ema su bili sretni. Ne samo da su uspjeli prići kući nego su i zadobili njihovo povjerenje.

A to nikome nije pošlo za rukom.

XIII

Dani su postajali topliji i oni su se duže zadržavali sjedeći na trijemu. Ema i mačka su se naročito sprijateljile. Čim bi Ema sjela, mačka bi joj skočila u krilo i Ema bi je mazila, a ona bi zadovoljno prela. Vrana je skakutala po ogradi prilazeći ponekad vrlo blizu. Stiglo je proljeće i puzavice oko kuće su počele bujati. Ema i Maks su donijeli baštenske makaze i očistili prilaz, ali samo toliko da oni znaju kako i kuda mogu proći. Izdaleka je sve i dalje izgledalo potpuno zaraslo i nepristupačno. Očistili su malo i trijem i popravili klupu za sjedenje. Jednoga dana, kad je pas nekud odlutao, Maks i Ema odlučiše da uđu u kuću. Dosad to nisu ni pokušavali. Stara vrata škripnuše i oni uđoše u prostrani hodnik iz koga su vodila vrata u druge prostorije i stepenice na gornji sprat. Sve je bilo prašnjavo i puno paučine koja je visila po ćoškovima i lusterima. Suvo lišće ležalo je po podu, nanoseno vjetrom, kao i slomljeno staklo. Morali su paziti kako hodaju. I pored svega, vidjelo se da je to nekad bila vrlo lijepa kuća. Uđoše u prvu sobu, vjerovatno dnevnu. Ispred velikog kamenog kamina bile su dvije otrcane fotelje. Vidjelo se da je to njihovo omiljeno mjesto za ležanje jer je dlaka bilo posvuda. Divan kristalni luster sa bezbroj sitnih staklenih ukrasa nalik suzama, sav obavijen paučinom, visio je sa stropa. Ema priđe komodi koja je bila uza zid i ugleda na podu razbijen okvir sa slikom. Podiže je pažljivo, pazeći da se ne poreže na

staklo i pozva Maksa. Oboje se zagledaše u požutjelu blijedu fotografiju na kojoj su se jedva nazirali likovi. Priđoše prozoru. Sa slike su se smiješili muškarac, žena i djevojčica. Žena je sjedila na stolici, nježna, vitka, kose skupljene u pundu, iza nje je stajao visok, tamnopus muškarac, držeći jednu ruku na njenom ramenu a drugu na ramenu djevojčice koja je stajala ispred njega. Imala je dugu svijetlu kosu i držala je mamu za ruku. Odjeća je bila starinska i vidjelo se da pripada nekom davno prošlom vremenu. Odisali su mirom i privrženošću.

Maks i Ema su kao začarani gledali u sliku.

„Znači, to su oni”, tiho reče Ema.

„Vjerovatno”, prošaputa Maks.

„To je sigurno Dena iz Sarinog dnevnika. Izgleda kao mala vila.”

„Okreni drugu stranu, možda nešto piše.”

Ema okrenu sliku. U desnom vrhu bio je jedva vidljiv datum: 25. 7. 1900.

„A kad je ono bila oluja?”, upita Maks.

„Bila je 3. 8. 1900”, odgovori Ema šapatom. „Samo nekoliko dana nakon ove fotografije. Da su samo znali šta će im se desiti...”

„Da su znali... Ali u stvari niko i ne zna šta im se desilo. Nisu našli tijela, samo su nestali”, glasno reče Maks.

„Ššššš...” , utiša ga Ema.

„Zašto šapćemo?”

„Pa, ne znam...”, reče Ema. Poniješe sliku napolje, da je razgledaju na trijemu. Smjestiše se udobno na klupu, a mačka odmah dođe i smjesti se Emi u krilo, ali umjesto da zaspi zagleda se u sliku koju je Ema držala. Poče da je gurka i liže po ruci, tiho mjaučući.

„Šta je bilo, maco?”, upita je Ema mazeći je.

„Vidiš, ovo je Dena, a ovo njeni roditelji. Oni su živjeli u ovoj kući davno, davno.”

Mačka poče uznemireno da mjauče gledajući u Emu, skoro je dodirujući njuškom po licu. Vrana doleti na ogradu i graknu.

„Šta je maco, smiri se”, reče Ema i stavi sliku u svoju platnenu torbicu koju je uvijek nosila sa sobom. Mačka još jednom mjauknu gledajući je, a zatim leže i smiri se.

Kod kuće Ema uze sliku i zagleda se u nju. Bili su tako sretni, ta nježna djevojčica u čipkanj haljinici koja se smiješi oslonjena na majku, a već nakon nekoliko dana... Strašno. Oči joj se ispuniše suzama. Bili su to ljudi koje uopšte nije poznavala, a opet... osjećala je neku čudnu povezanost s njima. Uze Sarin dnevnik i poče ga opet čitati. Čitala je sve dok je san nije savladao. U snu su je proganjale slike iz dnevnika, kristal koji je svjetlucao, stara kuća, mačka koja je mjaukala...

Probudila se usred noći sva uznemirena i nakon toga je teško zaspala. Probudio ju je Maks koji je došao oko podne.

„Ej, spavalice”, pozdravi je Maks kad mu otvori vrata u pidžami, sva raščupana.

„Nisam se naspavala. Cijele noći sam sanjala mačku, kristal, oluju... noćna mora.” Ema mu nasu čaj koji im je njena mama ostavila, a Maks ponese tanjir sa keksom. Popeše se u Eminu sobu. Udobno se smjestiše i počеше listati Sarin dnevnik.

„Juče je maca prilično mjaukala. Šta misliš, je li zbog one slike?”, upita Maks.

„Zašto zbog slike?”

„Pa zar nisi primijetila da je počela mjaukati kad je vidjela sliku, a prestala je kad si je stavila u torbu?”

„Nisam uopšte obratila pažnju. Mislila sam da sam je možda prignječila. Sad kad si rekao... zaista je bilo tako. Zašto to nisi odmah rekao pa bismo mogli provjeriti. Ja bih ponovo izvukla sliku i vidjeli bismo kako bi reagovala?”

„U stvari, i ja sam to shvatio tek kad smo došli kući. Malo sam premotao film i...”

„Možda ih je poznavala... možda je to njena mačka...”, prošaputa Ema iako su bili potpuno sami.

„I ja to mislim”, prošaputa i Maks. Pogledaše se razmišljajući.

„Koliko god da je nevjerovatno, stalno se vraćamo na to, jer nas dokazi navode. Svi se sjećaju psa, oduvijek. A u dnevniku se spominje mačka...”

„Ali znamo da je to nemoguće!”

„Šta ako su preživjeli oluju i udar groma ih je učinio besmrtnim?”, reče Maks pobjedonosno.

„Da, baš!”, reče Ema i oni se počеше smijati.

„Ma i mi izmišljamo, ko zna zašto je mjaukala”, reče Maks. „Mačka kô mačka. Čitaj dalje.”

Čitali su o danima koje su djevojčice provodile zajedno, pričama o dvorcima i čarobnjacima koje je pričala Dena, pokušavajući da zamisle kakav je bio njihov život, tako davno. Čitali su dugo, sve dok nisu pročitali cijeli dnevnik.

„Eh...”, uzdahnu Ema. „Sari je mnogo nedostajala Dena. Vjerovatno je nikad nije zaboravila.”

Nehotice dodirnu kristal koji joj je visio oko vrata. Otkako su ga našli, nije ga skidala. Pazila je da mama ne opazi jer bi joj ga sigurno uzela. Baka je dobila gripu i ostala još kod tetke, tako da ona nije bila problem.

„Nigdje ne pišu imena Deninih roditelja. Samo Denina mama, Denin tata...”, reče Maks.

„Stvarno, ali izgledaju fini. Njen tata im je napravio lju-ljašku i sobicu u tornju. Sigurno je bio dobar.”

„Moramo obići sve sobe, možda ćemo još nešto naći”, reče Maks. „Možda je i Dena pisala dnevnik... Otići ćemo i na sprat.”

„Tačno”, reče Ema i skoči sa kreveta. „Ušli smo samo u prizemlje. A sad ručak!”

Strčaše niz stepenice da otvore vrata dostavljaču pice koji je već zvonio.

XIV

Dani su se nizali puni obaveza. U školi su imali dosta ispitivanja, testovi i kontrolni jedan za drugim. Ema je trčala od škole do Muzičke i kući. Skoro da se uopšte nisu viđali.

Maks je sad više vremena provodio sa Zrikom i društvom. Vozio je novi bicikl i uživao u njemu. Subotom je išao do skate parka i tamo vježbao ili su se samo vozicali okolo jer se ostali nisu bavili time. Bilo mu je prilično zabavno. Zriko je bio duhovit, Mršo uvijek gladan, a Tigar šutljiv kao i uvijek. Ali, nedostajala mu je Ema. S njom je mogao pričati baš o svemu. Znao je da sad ima ispit i u Muzičkoj školi pa joj nije dosađivao. Vidjeli bi se samo nakratko u školi i to je bilo sve.

Maks se takođe pripremao za takmičenje iz engleskog jezika. Bio je zaista dobar. Oduvijek je lako učio strane jezike. Bilo je dovoljno da gleda program na nekom jeziku pa da ga uspije razumjeti vrlo brzo. Upijao je kao spužva. Poslije škole je ostajao sa još nekoliko učenika, da vježbaju sa profesoricom.

Nakon zaista napornih mjesec dana tromjesečje je bilo gotovo, ispiti završeni i mogli su odahnuti. Maks je osvojio prvo mjesto iz engleskog i bio je presretan. Ema je položila ispit u Muzičkoj, a i ocjene su im bile dobre.

„Hvala bogu”, reče Ema izlazeći iz škole. „Mislila sam da nema kraja.”

„Važno je da smo se ispetljali. Mama će biti sretna kad vidi ocjene.”

„Zaslužili smo malo odmora narednih dana, zar ne?”

„Naravno”, reče Maks.

Sljedeće tromjesečje išli su u jutarnju smjenu. Tako su poslije škole, do povratka njihovih mama s posla, imali dosta vremena koje su mogli provoditi na svom najdražem mjestu, staroj napuštenoj kući. Sjedali bi na bicikle i jurili pravo tamo. Međutim, nisu znali da ih Faca i Glupan pomno posmatraju.

Otkako je Maks počeo dolaziti subotom u skate park Faca ga je izbjegavao u velikom luku.

Dolazio je drugim danima, ali subotom je bilo najbolje i zato je bio ljut na Maksa koji mu je ukrao nešto što je oduvijek bilo njegovo. Prvo mjesto. Maks je bio mnogo bolji od Face koji je znao svega nekoliko osnovnih trikova. U malom gradu to je bilo dovoljno da bude glavni, ali kad je došao Maks... Morao je naći neki način da mu se osveti. Primijetio je kako on i Ema svakog dana idu nekud zajedno. Pokušao je sa ismijavanjem i zadirkivanjem zbog toga, ali oni nisu reagovali.

Zato su odlučili da ih prate i otkriju gdje idu. Jednog dana sakrili su se iza škole, čekali da oni odmaknu i na sigurnoj udaljenosti ih pratili. Tako su stigli do ruševne stare kuće izvan grada.

„Šta će ovdje? Ovo samo što se nije srušilo”, reče Glupan.

Ostaviše bicikle u šumi i privukoše se do ograde skrivajući se iza grmlja. Vidjeli su ih kako sjede na trijemu.

„Vidi golupčiča!”, naceri se Glupan, zgrabi kamen i baci ga. Kamen pogodi prozor koji se slomi uz prasak. Maks i Ema skočiše. Faca i Glupan zasušeh ih novom turom kamenja dovikujući im pogrdne riječi.

„Kad ovo ispričamo u školi!”, derao se Faca. „Mala kućica za zaljubljene!”

Maks i Ema su ih zapanjeno gledali. Kako su ih našli? Toliko puta su već došli da su postali neoprezni. Šta sad da rade?

U tom trenutku iz zadnjeg dvorišta dotrča pas lajući iz sveg glasa. Izgledao je strašno. Ogroman, iskeženih usta iz kojih je visila bijela pjena, urlao je trčeći prema Faci i Glupanu koji vrisnuše od straha i počeh trčati putem posrćući i saplićući se. Sve se odigralo u nekoliko trenutaka. Glupan se saplete i pade, a Faca zape za njega, preleti ga i licem pade pravo u veliku blatnjavu baru.

Ležali su na putu vrišteći od straha dok im se pas približavao. Vidjeli su samo njegove ogromne zube i pjenu koja mu je curila iz usta. Pas stade na sredinu puta režeći i zavijajući, a oni jedva nekako ustadoše i onako blatnjavi pobjegoše u šumu. Pas je još neko vrijeme stajao lajući, a zatim se okrenu i vrati se u dvorište.

„Šta sad da radimo!”, viknu Ema uznemireno. „Ispričaćeh svima u školi!”

„To ćemo još vidjeti”, mrko reče Maks.

Maks je uznemireno hodao po sobi nakon povratka kući. Bio je veoma ljut. Kako su samo bili nesmotreni. Uopšte nisu opazili da ih prate. Ako se izbrbljaju ostalima, sve što su postigli dosad moglo bi pasti u vodu. Morao je nešto smisliti.

Sutradan, Maks sačeka Facu na ulaznim vratima u dvorište škole. Faca je prilazio zlobno se smijući.

„Svima ću ispričati za vašu malu kućicu u cvijeću!”, cerekajući se, zlobno reče Faca. „A nastavnici ću reći kako si nahuškao psa na nas!”

Maks se na njegovo iznenađenje nasmija, a onda mu se unese u lice i procijedi: „Ako samo zucneš jednu jedinu riječ, JA ću ispričati SVIMA kako ste obojica pali na nos u blato i uneredili se od straha, a psa ću zaista nahuškati na tebe!”

Gledao ga je prijeteći nekoliko trenutaka. Faca poblijedi i ućuta.

„Ti sad radi šta hoćeš. Mene će možda malo kazniti, a ti ćeš biti usranac do kraja života!”, procijedi Maks, okrenu se i uđe u školu. Srce mu je lupalo. Nije bio baš borben tip, ali ovo je bilo super. Faca se uplašio, mogao je to vidjeti. Znao je da on ne bi podnio da neko sazna za njegovu sramotu, radije bi se odselio. Sinoć je dugo razmišljao kako da spriječi Facu da sve izbrblja. Tražio je slabu tačku i našao je. Njegova sujeta. Nadao se da će upaliti.

Faca je, blijed, ostao da stoji u dvorištu. Prokleti Maks! Još mu samo treba da svi pričaju o njegovim usranim gaća-

ma. Kao da nije dovoljno što više nije prvi u akrobacijama. Zaključio je da je bolje prećutati sve i bijesan od nemoći ušao u školu. Maks ga je pažljivo posmatrao kad je ušao u razred, ali on samo ćutke sjede u klupu. Glupan se naceri i nešto mu reče, ali on se samo otrese na njega i ovaj začuta. Maks je uspio razaznati samo: „Ništa ne govori!” To mu je bilo dovoljno. Nasmija se i Emi pokaza da je sve u redu. Ona odahnu od olakšanja. Bili su zaista neoprezni. Od tog dana išli su uvijek zaobilaznim putevima dobro pazeći da li ih neko prati, a Faca i Glupan više nikad se nisu usudili da se vrate tamo. Mogli su odahnuti.

XV

Maks i Ema odavno su namjeravali da se popnu i istraže sprat kuće, ali nikako im se nije ukazala prava prilika. Iako pas više nije lajao na njih, oni su ga se i dalje plašili. Htjeli su to uraditi kad njega nema. Konačno im to pođe za rukom. Pas je otišao nekud čim su stigli i oni odmah požuriše na sprat. Međutim, razočarano zastadoše ispred stepenica. Bile su u tako jadnom i ruševnom stanju da se nisu usudili zakoračiti na njih. Nekoliko stepenika je nedostajalo, a ograda je visila o koncu.

„Ne smijemo se peti”, reče Ema.

„Možda ako pokušamo uz sami zid...”, natezao je Maks.

„Ni govora. Vidiš i sam.”

„Ma znam... Hajde da obidemo sve, možda se možemo izvana popeti.”

Obidoše cijelu kuću. Mačka ih je radoznalo pratila u stopu, želeći da vidi šta to oni spremaju.

„Mogli bismo se popeti na krov trijema i onda kroz onaj prozor...”, reče Maks nakon dužeg razgledanja.

„Da, to je najniže mjesto. Trebale bi nam ljestve.”

Krenuše u potragu i pronađoše ljestve ispod gomile nasilanog drveta i otpada. Čak su bile u prilično dobrom stanju, nedostajalo je svega nekoliko prečkica. Nađoše čvrste daščice. Već su bili donijeli čekić i eksere za neke sitne popravke. Zakucaše prečkice i ljestve su bile spremne.

„Ja ću prva. Lakša sam od tebe. Ti samo dobro drži ljestve”, reče Ema hvatajući se za prečke.

Pela se oprezno, ali ljestve se pokazaše prilično čvrstim. Pope se na krov i stade uz sami zid kuće. Polako se micala leđima pribijena uza zid dok ne dođe do razbijenog prozora na spratu.

„Kreni!”, viknu Maksu koji se brzo uzvera na krov. Jedan crijep sleti dok je išao preko krova, ali Maks se spretno dočepa prozora i uđe za Emom. Uđoše u sobu prekrivenu prašinom kao i u prizemlju. Ostaci čipkanih zavjesa žalosno su vijorili na prozorima.

„Vjerovatno je pokradeno tokom vremena”, reče Maks.

„Vjerovatno”, reče Ema gledajući otvorene ormare, razbacane papire i izvađene ladice. Daske su škripale pod njih-

vim nogama i oni oprezno krenuše prema Deninoj sobi u tornju pretpostavljajući da bi tamo mogli naći nešto. Otvoriše vrata i ugledaše svijetlu okruglu sobu, skoro svu u prozorama. Ispod prozora bila je napravljena široka klupa za sjedenje. Ema je skoro mogla vidjeti dvije djevojčice kako tu sjede i igraju se. Uza zid je bio krevet i do njega mala komoda. Sve je bilo golo. Zastadoše razočarani. Ema pride prozoru i sjede na klupu. Mačka odmah dotrča i sjede do nje.

„Nije čudo da im je ovo bilo omiljeno mjesto. Prekrasno je”, reče Ema.

Mačka mjauknu i Ema je odsutno pogladi po krznu. Pogled je bio zaista divan. Vidjela se cijela šuma, livada i put.

„Hej, dolje ima nešto!”, trgnu je Maksov uzbuđeni glas. „Dolje, u čošku!”

Maks se zavuče ispod kreveta pužući po debelom sloju prašine i izvuče lijepu drvenu rezbarenu škrinjicu. Bila je zaključana, ali je brava bila labava i lako su je otvorili. Unutra je bilo nekoliko satenskih mašnica, trakica, jedan bijeli oblatak i mali notes presvučen svijetloplavim cvjetnim satenom.

Vrisnuše od uzbuđenja.

„Brzo, čitaj!”, reče Maks.

Ema zgrabi notes i otvori ga. Bio je ispisan urednim dječijim rukopisom, ali ništa nije razumjela. Bile su to neke čudne, nerazumljive riječi.

„Ništa ne razumijem”, reče razočarano Maksu pružajući mu notes. Maks ga prelista. Bio je pun do posljednje stranice, ali na nekom čudnom jeziku.

„Izgleda da su bili stranci”, zaključí Ema.

„Pogledaj, posljednji datum je 3. 8. 1900. godine! Na dan oluje!”

Ema se primaknu. Prelistaše prethodne stranice.

„Vidi kako je sve uredno napisano, samo je ova stranica puna škrabotina. Kao da je pisala u velikoj žurbi”, primijeti Maks. Zaista je bilo tako. Piljili su u tu posljednju stranicu pokušavajući nešto pročitati.

„Vidi ovo ovdje, da li ti izgleda kao da piše Sara?”, upita Ema pokazujući jednu riječ. Maks pogleda.

„Zaista piše Sara!”, reče i on.

„Sara je napisala kako je Dena toga dana došla do nje i donijela joj kristal. Možda je i Dena to isto zapisala? Možda je napisala i zašto je to uradila?”, reče Ema.

„Imam ideju, idemo kući pa ćemo potražiti na internetu. Aplikacija Prevodilac ima skoro sve jezike na svijetu. Tako ćemo pročitati šta je napisano.”

„Super”, reče Ema i oni polako krenuše natrag oprezno silazeći niz ljestve. Skloniše ih opet uz kuću i požuriše do Maksove kuće ne bi li uspjeli prevesti to. Maks je fotografisao stranice i učitao ih, međutim istog trena dobiše obavještenje „Nepoznat jezik”.

„Ne može biti nepoznat”, reče Maks nestrpljivo, „ponovo.” Ali rezultat je bio isti. Pokušaše sa drugim programima, ali nijedan nije mogao prepoznati taj jezik.

„Kako može biti nepoznat! Tu su svi jezici svijeta!” razočarano dreknu Maks.

Pokušali su ponovo i ponovo, ali uzalud. Ništa nisu postigli. Bili su sigurni da će uspjeti prevesti i pročitati tekst i tako saznati šta se zaista desilo onoga dana, a sve je propalo. Sjedili su kao pokisli.

„Pa dobro, idem ja”, reče Ema pokunjeno. Maks je isprati.

„Ponesi notes, neka bude zajedno sa Sarinim.”

Ema ode, a Maks sjede za kompjuter i pokuša ponovo na drugim stranicama, ali ništa. Razočaran, ode na spavanje. Narednih nekoliko dana svako se zabavio svojim poslom. U subotu je Ema išla sa mamom u kupovinu, kad ispred jedne radnje naletješe na gospođu Vinkl koja je upravo izlazila. Mama je pozdravi i raspriča se s njom o njenoj kćerki i bebi. Ema je sva napeta stajala pored mame moleći se da gospođa Vinkl ne spomene njihovo istraživanje u biblioteci, ali baš kad je to pomislila gospođa Vinkl se okrenu prema njoj i upita je: „Ema, šta je bilo sa onom vašom zadaćom o...”

„Sve je bilo u redu!”, uskoči joj Ema u riječ prije nego što je stigla dovršiti rečenicu. „Dobili smo pet!”

„Baš mi je drago! Toliko ste se trudili. Zlatna djeca, zlatna... oh, moram ići”, naprasno prekinu razgovor gospođa Vinkl. „Pozdravite baku!”, reče i odjuri jer je na drugoj strani ulice ugledala neku poznanicu kako joj maše.

„O kakvoj zadaći je riječ?”, upita mama.

„Ma, nešto za školu. Maks i ja smo išli u biblioteku po neke podatke”, reče Ema nadajući se da će to biti dovoljno.

„Aha...”, reče mama i zagleda se u izlog ne nastavljaajući ispitivanje, a Ema odahnu. Srce joj je bilo u grlu. Da je mama saznala kako idu tamo, iako joj je zabranila, ne bi izašla iz kuće mjesec dana.

Čim su se vratile kući Ema nazva Maksa i ispriča mu šta se desilo.

„Mislila sam da ću umrijeti kad me upitala”, reče Ema. „Srećom, uspjela sam je prekinuti!”

„Sva sreća”, reče Maks. Nakon onog neuspjeha sa prevo-
dom opet im se vratilo dobro raspoloženje.

XVI

Bližio se kraj godine i obaveze su se gomilale. Maks se prijavio na lokalno takmičenje i morao je vježbati nove figure. Bilo je dosta teško, ali uspio je i mislio je da je spreman.

Faca se takođe prijavio. Dan takmičenja bio je sunčan, kao stvoren za vožnju. Ema, Zriko i društvo su sjedili na tribinama i navijali. Maksova mama morala je nažalost raditi i nije mogla doći. Facini roditelji sjedili su u prvom redu. Otac mu je bio jedan od najvećih preduzetnika u gradu. Sve na njemu bilo je skupo, od cipela do sata na koji je stalno pogledao. Sjedio je važan i napuhan, jedva gledajući ostale i ne pozdravljajući nikoga. Takmičenje je bilo zanimljivo i tribine

su bile ispunjene do posljednjeg mjesta. Maks je uspješno prošao kvalifikacije, a onda su počele eliminacije. Kandidati su otpadali jedan po jedan. Bilo je tu i klubova iz drugih mjesta koji su imali dobre takmičare tako da je bilo prilično napeto. Na kraju su ostali Maks, Faca i jedan dječak iz drugog grada. Maks je prednjačio, a njih dvojica su stalno dobijali isti broj bodova, ali onda je dječak pogriješio u jednom skoku i dobio kaznene bodove. Maks je bio sljedeći. Već je bilo izvjesno da će pobijediti, ali ipak je želio da to izvede najbolje što može. Čvrsto stegnu ruke oko gubernala i otisnu se sa rampe. Poskoči uvis na drugoj strani, okrenu se, novi zalet, opet skok, okret, odlično, i još jednom. Maks se zaustavi na vrhu rampe dok su svi skakali od oduševljenja. Uspio je, bez greške. Dobio je maksimalnu ocjenu. Faca je bio sljedeći. Uradio je sve dobro, ali je pogriješio u jednom skoku. Ipak je dobio više bodova nego onaj dječak. Rezultat je bio jasan. Maks je ubjedljivo pobijedio, Faca je bio drugi. Svi su bili oduševljeni. Maks je bio presretan. Dobio je pobjednički pehar. Svi su skakali oko njega od oduševljenja i čestitali mu. Odjednom, pred njim se stvori Faca. Svi začušaše.

„Čestitam”, reče Faca pružajući ruku Maksu koji je zapanjeno prihvati. „Zaista si bio odličan.” „Hvala”, reče Maks oprezno očekujući neku smicalicu, ali to se ne desi.

„Možemo nekad zajedno trenirati”, reče Faca.

„Naravno”, odgovori Maks.

Faca se nasmiješi i nestade u gomili.

„ŠTA JE OVO BILO?“, zapanjeno reče Zriko.

Maks slegnu ramenima.

„Ko zna, možda on i nije toliko loš koliko se predstavlja...
Idemo mi slaviti.“

Skoro su ga odnijeli do svlačionice da se presvuče. Sav sretan, Maks utrča unutra. Bila je potpuno prazna. Svi su se već presvukli i otišli. Maks se začas presvuče, ubaci stvari u torbu i čučnu da zaveže patike. U tom trenutku začu nekoga kako galami ispod otvorenog prozora svlačionice. Prepozna Facin glas.

„Pa šta sam mogao...“, mucao je Faca kroz suze.

„Mogao si biti bolji! Ako nisi prvi, nisi ništa! Niko i ništa. Obični gubitnik, eto šta si! Jedan odrpani dripac da bude bolji od tebe! Đubre jedno! I još mu čestitaš!“

„Nisam ja kriv...“, pokušavao je Faca.

„Nisi!? A ko jeste! Još cmizdriš!“

Maks začu zvučan šamar. Faca jauknu. Preneražen, Maks se ukoči na mjestu. Odjeknu još jedan.

„Ovo ti je da zapamtiš i drugi put ti budeš prvi, a ne da me sramotiš!“, dreknu Facin otac.

Maks ču kako se zalupiše vrata automobila i uz škripu guma krenuše. Polako otvori vrata svlačionice misleći da nikog nema. Ugleda Facu kako plače naslonjen na zid. Brzo se povuče unutra dok ga nije opazio, jer bi mu onda bilo još gore. Bilo mu ga je žao. Maksa tata nikad nije udario. Ču Glupana kako doziva Facu.

„Šta je, šta se dereš, glupane glupi!”, izdera se Faca na njega kad mu pride.

„Pa šta sam ja kriv...”, mrmljao je Glupan dok su se udaljavali.

Maksu je sad bilo jasno zašto se Faca tako ponašao. Drugačije nije ni znao. Osjeti sažaljenje. Proviri napolje. Vazduh je bio čist i on otrča do svog društva. Nikome nije spomenuo šta se desilo. Mašuci nagradom otišli su u poslastičarnicu na sladoled, a zatim u novo 3D kino. Igrao je neki najnoviji film koji su morali pogledati. Kino je bilo tek otvoreno i bilo je prava senzacija, sa najnovijom opremom. Na ulazu su dobili 3D naočare. Izabrali su mjesta najbliža platnu tako da se činilo kao da su u filmu. Bilo je super. Vjetar je duvao, kiša pljuštala, stolice se ljuljale. Izašli su iz kina oduševljeno se nadvikujući na putu kući. Noć je bila topla, ljeto je bilo na pragu i svi su samo čekali raspust.

XVII

Školska priredba bila je i zvanični kraj školske godine. Ema je imala solo tačku na violini. Bilo ju je strah da nastupa pred publikom, a kad je vidjela punu dvoranu obuzela ju je panika. Nastavnica ju je ipak nekako uspjela smiriti. Nastupala je posljednja. Sala je bila puna roditelja, djece, učenika, i svi su već bili pomalo umorni i spremni za odlazak. Tihi žamor se širio na sve strane. Nastavnica joj je dala znak i

Ema je počela da svira. Visoki drhtavi tonovi vinuli su se u zrak i odlepršali do dna sale. Žamor je utihnuo, a salu su ispunili anđeoski zvuci Emine violine. Ema je uronila u muziku. Ostala je samo prekrasna melodija koja je očarala sve. Vladao je potpuni muk. Ema je završila, a svi su, još pod jakim utiskom, ćutali.

„O, bože”, pomisli Ema, „nije im se svidjelo!”

A onda se prolomio aplauz. Cijela sala se tresla. Svi su skočili na noge i pljeskali. Emina i Maksova mama su se grlile i plakale. Maks je bio zaprepašten. Pljeskao je dok ga dlanovi nisu zaboljeli. Nikad dosad nije čuo Emu kako svira. Znao je da ide u Muzičku školu, ali nekako nikad o tome nisu pričali. Ali ovo je bilo predivno. Svi su prilazili Emi i čestitali joj. Ema je sva blistala od sreće.

„Zašto te nikad nisam čuo kako sviraš?”, upita Maks, čestitajući.

„Ne volim baš publiku, znaš”, reče Ema.

„Ovo je bilo prekrasno. Ko je to napisao?”, upita Maks.

„Sjećáš se one škrinje koju smo našli na tavanu?”, šapnu Ema. „Na samom dnu sam našla ove note. Kad sam počela da sviram nisam mogla prestati, zato sam odlučila da to odsviram na priredbi. Veoma je teška kompozicija, ali kao da je sa nekog drugog svijeta. Očarala me je.”

„Bilo je divno, kao čarolija, a znamo da ja baš i ne volim ovakve stvari”, iskreno zadivljen reče Maks.

„Baki sam odsvirala preko telefona i ona mi je rekla da je njena baka Sara takođe svirala violinu i da joj je ova melodija bila najdraža.”

Bio je to ujedno i zadnji dan škole, a željno iščekivani raspust je počeo.

XVIII

Jutro je svanulo vedro i blistavo i sve je obećavalo jedan prekrasan ljetni dan. Maks je svratio po Emu i iznenadio se kad ju je vidio u košulji zakopčanoj do grla.

„Hladno jutro, a?” našali se Maks.

Emu stavi prst na usta i dotaknu kristal ispod košulje.

„Ups”, reče Maks i začuta. Emina mama ih isprati. Rekli su da idu na kupanje. Ponijeli su sendviče, vodu i sve ostalo.

„Djeco, nemojte previše biti na suncu!”, vikala je za njima Emina mama.

„Dobro, dobro!”, dovikivali su oni i brzo odmicali niz put.

Čim su odmakli dovoljno da ih niko ne vidi, Ema skide košulju i veza je oko struka ostajući u majici na bretele. Kosa joj je za godinu dana porasla i sad je slobodna padala skoro do pola leđa. Kristal oko njenog vrata poskakivao je i svjetlucao na suncu. Odlučili su da prvo svrate do kuće, a zatim na kupanje.

Mačka ih prva ugleda kako prilaze i veselo skoči. Vrana sleti na ogradu, a pas koji je drijemao na trijemu nehotice mahnu repom.

Djeca spustiše bicikle i priđoše stepenicama. Zraka sunca pade na Emin kristal i on bljesnu tako jako da se njegova svjetlost probi čak u unutrašnjost kuće.

Pas, mačka i vrana se ukočiše na mjestu. Stajali su jedno do drugog na vrhu stepenica i kao opčinjeni zurili u njih. Maks zastade.

„Šta im je?“, reče Emi koja je spuštala ruksak.

Emi podiže pogled i takođe zastade iznenađena.

„Nemam pojma. Zašto tako zure u nas? Vidi im oči!“

Oni su paralisani stajali na trijemu, a oči su im plamtjele nekim neobičnim, skoro ludačkim sjajem.

„Malo me je strah“, reče Ema povlačeći se korak unazad. U tom trenutku pas zalaja, mačka zamjauka, vrana graknu i nastade opšta galama.

„Pa, nismo bili neko vrijeme, ali opet... ne znam šta im je“, reče Maks.

Mačka i vrana ućutaše na trenutak, ali pas je i dalje strašno lajao a zatim krenu prema njima.

„Možda je bolje da dođemo neki drugi dan“, reče Maks povlačeći Emu.

Oni zgrabiše svoje bicikle i pobjegoše preplašeni. Pas je lajući trčao za njima neko vrijeme, a onda se vrati u kuću.

Maks i Ema su ćuteći brzo odmicali na biciklima. Kada su odmakli dovoljno daleko, siđoše i sjedoše ispod jednog drveta u hladovinu.

„Šta im je bilo? Nije mi jasno!”, reče Maks.

„Sve je bilo kao i obično. Vidio si kako nam je maca krenula u susret, a onda...”

„Totalno nejasno, jedino...”

„Jedino, šta?”, upita Ema.

„Pa, oni su stali kad je tvoj kristal bljesnuo, a zaista je bljesnuo!”

„Ja to nisam vidjela. Misliš, to ih je uplašilo?”

„Ne znam, ali poslije toga su se ukopali. A možda nema nikakve veze.”

„Skinuću ga kad idući put odemo”, reče Ema.

„Ne! Upravo obrnuto. Treba da ga nosiš. Ako se opet ukoče znaćemo šta je. Onda ćeš ga skinuti i vidjećemo hoće li se smiriti.”

„U pravu si. Malo su me uplašili danas.”

„I mene su, ali toliko dugo smo s njima... sigurno nema veze s nama.”

„Nadam se da si u pravu. Hoćemo li onda na kupanje, šteta da izgubimo dan?”

„Može, super!”, reče Maks i umireni odjuriše na kupalište.

Narednih nekoliko dana su provodili na kupanju. Maks se nikad dosad nije kupao u rijeci, samo u bazenima. Išao je redovno na plivanje, ali nije mogao ni zamisliti kupanje u rijeci. Tačnije, bio je to malo veći potok, ali zimi bi nadošao i pretvarao se u snažnu bujicu koja je nosila sve pred sobom. Svake godine stvarali bi se novi duboki virovi idealni za kupanje. Maks je bio oduševljen. Zriko, Mršo i Tigar su takođe dolazili na to mjesto, tako da je bilo zaista zabavno. Svako je uz rijeku mogao naći malu plažu i vir za kupanje. Šuma je odjekivala od njihovog smijeha i cike.

Mjesto na koje su oni dolazili zvalo se Kod slapa, jer je tu bio najveći slap na cijeloj rijeci. Voda je padala sa ogromnih stijena cijelom širinom, stvarajući blistavu vodenu zavjesu ispod koje se moglo potpuno zavući. Vir je bio prostran, dubok oko dva metra na najdubljem dijelu. Dubina se smanjivala prema kraju vira, gdje je potok nakon desetak metara prelazio u male brzake u kojima se moglo ležati dok te topla voda udara u leđa i pršće na sve strane. Visoko drveće stvaralo je ugodnu hladovinu, a cijelom dužinom vira protezala se šljunkovita plaža. Voda je bila čista i svježja. Bilo je mnogo rakova i malih ribica koje bi hvatali kad bi im dosadilo kupanje. Odmah bi ih puštali jer su bili vrlo mali.

Ponijeli bi sa sobom hranu i vodu za cijeli dan i uživali. Koža im je postala smeđa kao čokolada. Maksove plave oči blistale su još jače sa potamnijelog lica, a kosa mu je potpuno pobijeljela na suncu. Uživali su u svakom danu.

XIX

Nakon desetak dana odlučiše da odu do kuće. Nadali su se da će sve biti u redu.

Ema je nosila kristal kao i prošli put. Ostavili su bicikle u dvorištu i polako prišli stepenicama. Pas, mačka i vrana su bili na trijemu, vrlo mirni. Polako se popeše do njih. Mačka veselo mahnu repom, ali se ne pomaknu. Povremeno su pogledavali jedno u drugo, ali nisu puštali ni glasa.

„Izgleda da je sve u redu”, reče Maks Emi dok su oprezno stajali na trijemu.

„Da”, odgovori ona. „Vidiš da gledaju u kristal, ali ne galame kao prošli put.”

„Možda su se samo uplašili kad je bljesnuo”, reče Maks s olakšanjem. I Ema odahnu.

Mačka tiho mjauknu gledajući u Emu i krenu u kuću. Maks i Ema su stajali i gledali za njom. Ona zastade na vratima, pogleda ih i opet mjauknu pozivajući ih.

„Mislim da želi da idemo za njom”, reče Ema. Mačka ponovo mjauknu.

„Pa hajde. Da vidimo šta hoće”, reče Maks i oni uđoše. Za njima uđoše pas i vrana. Mačka je išla iz prostorije u prostoriju povremeno se osvrćući i provjeravajući da li idu za njom. U zraku se osjećala neka napetost. I Maks i Ema su je osjećali. Pitali su se kuda i zašto idu, ali morali su sačekati. Mačka stade ispred jednog zida obloženog drvetom i pogleda u vra-

nu. Ona doleti i ključnu po ukrasu na zidu. Zid se pomaknu i iza njega se ukaza skrivena soba. Mačka uđe unutra. Maks i Ema zaprepašteno zastadoše.

„Šta je ovo?“, reče Maks.

„Šta da radimo?“, šapnu Ema. „Strah me je. Šta ako se zid zatvori, a mi ostanemo unutra?“

„Ne vjerujem da nam žele zlo“, reče Maks. „Možda žele da nam nešto pokažu.“

„Misliš?“

Mačka mjauknu gledajući ih.

„Da, idemo“, reče Maks. Povuču Emu za ruku i zajedno uđoše. Uz tiho „klak“ zid se za njima zatvori. Oni se uplašeno osvrnuše. Maks utješno stisnu Emi ruku dok mu je srce ubrzano lupalo. Ono što su vidjeli ostavi ih bez daha.

Nalazili su se u najljepšoj sobi koju su mogli zamisliti. Kristalne svjetiljke neobičnih boja i oblika osvjetljavale su neveliku prostoriju. Svilenkasta prostirka na podu prelivala se čudesnim sjajem i mijenjala boje zavisno od ugla gledanja. Staklene vitrine, kakve nikad nigdje nisu vidjeli, bile su prepune knjiga koje kao da su lebdele u vazduhu. Ispred kamina su bile dvije fotelje i ležaj između njih. Na drugom kraju bio je široki stakleni sto na kome je, otvorena, ležala debela velika knjiga pisana zlatom. Maks i Ema su bili zadivljeni. Zaboraviše na svoj strah. Ema ispruži ruku, dotaknu jedan duguljasti kristal koji je visio sa stropa i zastade zaprepaštena. To uopšte nije bilo staklo. U stvari, bilo je, ali meko i bar-

šunasto na dodir, a ipak potpuno prozirno. Kristal zasja ružičastom bojom kad ga ona dodirnu, a zatim boje nestade kad ga pusti. Kako je to bilo moguće. Mačka mjauknu i oni se trgoše. Pozivala ih je do stola. Priđoše i vidješe knjigu ispisanu istim onim čudnim jezikom kao iz Deninog dnevnika, koji nisu uspjeli prevesti. Mačka skoči na sto koji postade nježno zelen i stavi šapu na otvorenu stranicu knjige.

„Šta sad hoće?“, reče Maks. „Hoće da čitamo? Mi ne znamo taj jezik.“ Mačka mjauknu.

„Ne znam, možda. Probaj pa ćemo vidjeti“, reče Ema.

Maks se primaknu stolu, ali pas vrlo kratko zareža. Maks se trgnu i ustuknu.

„Izgleda da neće“, reče. Mačka ponovo stavi šapu na knjigu gledajući u Emu.

„Možda hoće da ti čitaš. Hajde, probaj.“

Ema se primaknu, a mačka ponovo pritisnu šapicom stranicu knjige. Zatim skoči sa stola i stade pored psa.

„Pa, ne znam kako... pokušaću...“, reče Ema.

Pročisti grlo i poče lagano čitati:

„Ael me dal konos
Ael me dal reg
Ael me nimos naro
Regos na valis bontur.“

Od trenutka kad je počela čitati svi kristali u sobi počеше da mijenjaju boje. Ljubičasta, plava, zelena... sve je blistalo u

duginim bojama. Kristal na Eminom vratu je blistao bacajući zrake koje su se prelamale na sve strane. Svjetlost se mijenjala i pojačavala, a kad izgovori posljednju riječ sve nakratko jako bljesnu. Ema i Maks prekriše oči rukama. Sve je trajalo tek djelić sekunde, a zatim nestade. Stajali su uplašeni, čekajući šta će se sad desiti. Odjednom začuše dubok muški glas: „Hvala vam, Ema i Makse, hvala vam!” Oni zakolutaše očima po sobi gledajući ko to govori.

„Hvala vam jer ste sačuvali Verbelard! Hvala vam na svemu što ste učinili za moju porodicu”, začu se opet, ali iz pravca psa. Ema i Maks se zapiljiše u njega s nevjericom.

„Je l' to on govori?”, šapnu Ema.

„Nisam siguran”, zapanjeno reče Maks. „Ti... govoriš...”, obrati se psu.

„Da, sad me možete razumjeti.”

Za bilo koga ko bi posmatrao sa strane to bi i dalje bilo lajanje, ali... oni su ga razumjeli, čuli su sasvim jasno riječi koje je izgovarao a ne lajanje.

„Mislim da ću se onesvijestiti”, reče Ema slabašno. Prođoše do ležaja i sjedoše. Mačka skoči u fotelju, a vrana stade na njen vrh. Pas sjede ispred njih. Bio je zaista ogroman, čak i sjedeći bio je u visini njihovih očiju. Sama njegova glava bila je veća od dvije njihove zajedno. Ogromni zubi i iskežena usta blizu njih paralisala su djecu. Još nikad im nije prišao tako blizu.

„Ne plašite se, sve ćemo vam objasniti. Moje ime je Altair, ovo je moja supruga Vega”, reče pokazujući na vranu. „A ovo je naša kćerka, Deneb”, pokaza na mačku.

„Deneb...”, reče Ema kao u transu. „Pa ti si Dena!”, kriknu iznenađeno.

„Jesam”, reče mačka.

„Ti si drugarica moje čukunbake Sare!”, ponovi Ema.

„Sara je bila najbolja drugarica na svijetu”, tužno reče mačka.

„Ništa ne shvatam. Sanjamo li mi ovo?”, šapnu Maks Emi.

Ona mu uštinu nadlakticu, a Maks dreknu od bola.

„Očito ne sanjamo”, reče držeći se za ruku.

„A... ali... kako... šta se desilo... mislim... vi ste životinje...”, mrmljala je Ema.

„Da, sad jesmo, ali... možda je bolje da idem redom”, reče pas.

„Ovo što ću vam ispričati zvučće nevjerovatno, ali... pa to je istina, pokušajte shvatiti...”

Ja sam bio kralj Kristalnog kraljevstva, Verbelarda, svijeta mira i harmonije, kada nas je iznenađa napao zli mudrac G'zor. Bili smo prisiljeni da pobjegnemo i sakrijemo se u vašem svijetu, dok ne nađemo način da se vratimo i suprotstavimo mu se. Ali prije nego što smo to uspjeli on nas je pronašao i pokušao ubiti. To mu nije pošlo za rukom, ali smo pre-

tvoreni u životinje. Sve to, desilo se veoma davno”, nastavi Altair.

„G'zor je otvorio portal između naših svjetova i sa vojnicima došao po skiptar i Verbelard, kristal koji nosiš oko vrata, Ema. Osjetili smo da dolazi i Dena ga je odnijela Sari. Znali smo da ga neće tražiti kod ljudi znajući koliko nam je dragocjen, ali mi smo imali potpuno povjerenje u Saru i nismo pogriješili.”

Dirnuta, Ema drhtavom rukom dodirnu kristal.

„Borili smo se s njim i ovako se završilo. On misli da smo mrtvi, zakopani pod ruševinom. Ja sam u zadnji tren uspio ublažiti čaroliju, ali kako? Postali smo životinje. Uzeo je skiptar, a kad nije uspio nigdje pronaći Verbelard, vratio se kroz portal natrag. Nakon toga, u prvo vrijeme bili smo potpuno smušeni, izgubili smo pamćenje. Lutali smo po šumi bez cilja. Nakon nekog vremena pamćenje nam se vratilo i mi smo otišli do kuće koja je bila razrušena. Vidjeli smo kako nas traže, ali šta smo mogli... Uskoro, potraga je prestala, a mi smo se uselili u našu kuću.”

„Jednog dana, došla je Sara”, nastavi Deneb. „Ja sam joj pokušala reći, ali ona je čula samo mjaukanje lude mačke. Uplašila se i pobjegla, kao i vi onda. Nikad više se nije vratila.”

„Kristal je ostao kod nje i nije bilo načina da ga vratimo”, progovori i Vega. „Tako smo ostali ovdje godinama... prestali smo ih i brojati.”

„Ako bi se neko približio, ja bih ga lajanjem otjerao. Tako smo bar bili sigurni ovdje. Sve dok vi niste došli”, našali se Altair.

„Ti veoma ličiš na Saru, Ema”, reče Vega. „Bila si mi poznata od prvog dana, ali prošlo je toliko vremena... nisam ni pomislila... Tek kad si došla s kristalom oko vrata...”, ona zastade, „malo je reći da smo bili zaprepašteni. Žao nam je što smo vas uplašili, ali naše iznenađenje je bilo toliko da se nismo mogli savladati. Plašili smo se da se ni vi nećete vratiti. To bi bilo strašno, izgubiti Verbelard i drugi put.”

Altair nastavi: „Riječi koje si pročitala su omogućile da nas razumijete. Njih može čitati samo onaj ko ima kristal. Nismo bili sigurni da li će uspjeti sa vama, ali morali smo pokušati. Srećom, kristal je reagovao. Mi to ne možemo u ovom obliku.”

Maks i Ema su sjedili zapanjeni i bez glasa slušali. Njihova priča je bila nevjerovatna. Zar takvo nešto uopšte postoji? A opet, upravo pričaju sa psom, mačkom i vranom, porodicom za kojom su tragali mjesecima. Sve vrijeme su im bili pred nosom. Cijela porodica. Nisu mogli progovoriti od uzbuđenja.

„A, a, a...”, zamuca Ema, „kako to da niste umrli? Prošlo je stotinu godina!”

„Toliko...”, uzdahnu Vega.

„Mi smo dugovječni. U našem svijetu životni vijek je preko hiljadu godina”, odgovori Altair.

„U vašem svijetu?“, reče Ema.

„Mi dolazimo izdaleka.“

„O... odakle ste?“, tankim glasom reče Maks.

„Dolazimo iz galaksije Melatus, sa planete Alor.“

„Vi... ste vanzemaljci?“, promuća Ema.

„Da“, reče Altair.

Ema i Maks začutaše pokušavajući shvatiti sve što su čuli. Bila je to zaista fantastična priča, u stvari nevjerojatna.

„Mislima sam da su vanzemaljci glavati i zeleni“, reče Ema.

„Očito nisu“, reče Maks. „Kako vi izgledate u stvari?“

„Mi smo vrlo slični vama“, progovori Vega, „zato smo i izabrali vaš svijet. I atmosfera nam odgovara, hrana takođe, nismo se morali mnogo prilagođavati. Razlike su više... duhovne prirode, recimo tako.“

„Da li se to desilo za vrijeme velike oluje?“, progovori konačno i Maks nekim tankim glasom. Pocrveni i pročisti grlo.

„To nije bila oluja“, reče Altair. „Mi smo se tada borili sa G'zorom. Izgledalo je kao oluja. Ali da, to je bilo tada.“

„Da li ste vi čarobnjaci?“, upita Maks, a on i Ema zadržale dah od uzbuđenja.

„Ne čarobnjaci, iako vama zaista može izgledati tako. Kao rasa imamo sposobnosti koje vama mogu izgledati natprirodno, kao i posebna znanja koja smiju koristiti samo Kralj, Mudraci i oni koji štite kraljevstvo.“

„Kao što je bilo ovo što je Ema pročitala?“, reče Maks.

„Da, izgleda kao čarolija, ali u stvari riječi su moćne, mijenjaju energiju, frekvencije... teško je objasniti. Možda je za vas najlakše zvati to čarolijom.”

„Zašto vas je uopšte napao? Šta je želio? Moć? Kraljevstvo?”, zasuše ih pitanjima.

„Vidite ove kristale?”, reče Vega pokazujući oko sebe. Ema i Maks klimnuše glavom.

„Divni su”, prošaputa Ema, „svileni i topli...”

„To je materija koja postoji samo u našem svijetu. Zove se ver. Samo mi znamo kako je oblikovati i koristiti. To se radi mislima i energijom. Ver je veoma cijenjen jer pomaže u iscjeljivanju, zagrijavanju, umjetnosti, podstiče rast biljaka... može se koristiti u razne svrhe. Mnogo svjetova kupuje ga od nas.”

„G'zor je bio moj savjetnik, mudrac, jedan od najboljih koje sam vidio”, nastavi Altair, „ali pohlepa mu je pomutila razum. Niko od nas ne posjeduje novac, materijalne stvari nam ne znače ništa, samo ispunjavaju svrhu, sve se koristi za dobrobit svih, ali on ga je poželio samo za sebe. Okupio je grupicu istomišljenika, obučio ih 'čarolijama', iako je to zabranjeno, doveo plaćenike, ološ, iz raznih svjetova i jednog dana napao. Mi smo veoma miroljubiv narod. U našem svijetu nije bilo rata hiljadama godina, tako da ne postoji vojska. Postoje samo Zaštitnici koji kontrolišu ulaske stranaca u naš svijet. Izgleda da smo pogriješili vjerujući da su svi zadovoljni, ili vjerujući u dobro u svima... Zaštitnici su pokušali

da mu se suprotstave, ali nisu uspjeli. Svi su pobijeni. Zatim su počeli ubijati sve koji su mu se našli na putu šireći strah i teror. Bilo je strašno. Svi su bježali prema dvoru. Pokušali smo da se borimo, ali kada smo shvatili da nećemo uspjeti upotrijebio sam jednu vrlo rijetku čaroliju kojom sam pokušao obuhvatiti što više stanovnika. Oni su sačuvani upravo u tom privjesku koji nosiš, Ema. To je Verbelard.”

Ema raširi oči i dotaknu kristal.

„O... o... ovdje”, mucala je, „ovdje je vaše kraljevstvo?”

„Nažalost, samo dio koji smo uspjeli zaštititi.”

„Zbog toga je G'zor došao za nama. Između ostalih tu su i majstori svih vrsta, umjetnici, oni koji odvajaju ver... Ako njih nema, teško da može prodati išta.”

„Ali nije ga uspio naći!”, reče Deneb. „Sara ga je sačuvala!”

Emi zadrhta glas.

„Da je Sara samo znala...”

„Kako su oni unutra?”, upita Maks. „Da li žive dalje, ili spavaju, ili...?”

„Oni su zaustavljeni u vremenu. Kad uspijemo savladati G'zora ponovo će nastaviti život.”

„Ali prošlo je stotinu godina!”, zapanjeno reče Maks.

„U vašem svijetu. Ali u našem, to je malo”, objasni mu Altair.

„Da li se možete opet pretvoriti u ljude, sad kad imate kristal?”, s nadom upita Ema.

„Nažalost, ne. Ova čarolija je moćna i da bismo se vratili u naš oblik potreban nam je skiptar koji je G'zor uzeo”, reče Altair.

„Imate li svemirski brod?”, znatiželjno upita Maks postepeno se opuštajući.

„Ne, bilo je hitno, otvorili smo portal i došli. To su prolazi koji spajaju razne svjetove. Na Zemlji je to još nepoznato”, reče Altair.

„Šteta”, reče Maks. „Baš bih volio da se provozam svemirskim brodom. Da napravim jedan krug iznad grada. A, šta veliš?”, obrati se Emi.

„Zamisli samo Facino lice! Jedno mahanje...”, reče Ema i oni prasnuše u smijeh.

Prvi šok je prošao i sad su mogli lakše razgovarati. Glave su im vrvjele pitanjima koja su željeli postaviti, ali se vratiše onom najvažnijem.

„Da li sad postoji način da se vratite u vaš svijet?”, upita Maks Altaira.

Altair, Vega i Deneb začutaše na trenutak izmjenjujući poglede. Izgledalo je kao da razgovaraju bez ijedne riječi. Maks i Ema su strpljivo čekali odgovor.

„Pa, postoji”, reče Altair oklijevajući, „ali bi nam trebala pomoć.”

„Kakva pomoć? Možemo li vam mi pomoći?”, upita Maks. Podržavajući ga, Ema klimnu glavom.

„Ne, mi to ne možemo tražiti od vas. Vi ste još djeca”, reče Vega.

Uzbuđeni, Maks i Ema skočiše na noge.

„Vi ste naši prijatelji!”, reče Maks. „Mi vam želimo pomoći!”

„I Sara bi vam pomogla samo da je znala, sigurna sam”, reče Ema.

„Mi ne znamo šta nas čeka kad otvorimo portal”, reče Altair. „Može biti opasno.”

„Uspjeli smo postati vaši prijatelji, možemo i ovo. Nismo mi baš tako plašljivi. Je l' tako Ema?”, reče važno Maks.

„Naravno!”, odgovori Ema, sva zajapurena od uzbuđenja.

„Da li ste sigurni?”, sumnjičavo upita Vega.

„Naravno da smo sigurni!”, viknuše oboje uglas.

„Hvala, Makse! Hvala, Ema!”, viknu Dena i skoči Emi u krilo. Ema je zagrlila i pomilovala.

Uzbuđenje ih obuže sve. Nakon toliko godina vratiće se kući. Bilo je to prosto nevjerovatno.

Maks i Ema nisu mogli vjerovati. Zar se to zaista dešava? Srce im je kucalo kao ludo.

„Samo još nešto, da li nas možete vratiti kući?”, upita Maks.

„Naravno”, reče Altair.

„Ali, hoće li proći mnogo godina?”

„Ne. Možemo vas vratiti u trenutak kad smo krenuli.”

„Možete putovati kroz vrijeme! Strašna stvar!”, zadivljeno reče Maks. „Onda, nemamo šta čekati, idemo odmah! A da li se vraćamo u trenutak kad ste napadnuti ili u sadašnje vrijeme?”

„Idemo u sadašnje vrijeme. Putovanje kroz vrijeme je komplikovano i u normalnim okolnostima. Ema ne može izvesti tako nešto.”

„Da li nas sigurno možete vratiti kući?”, upita Ema.

„Da. Čak i ako mi ne uspijemo uništiti G'zora vas ćemo vratiti kući”, reče Altair.

„Onda, idemo!”, poskočiše djeca.

„Ema, uzmi knjigu”, reče Altair.

Ema otrča do stola i uze knjigu, a zatim svi stadoše ispred kamina. Altair nogama pritisnu tešku ploču ispred sebe i kamin kliznu u stranu otvorivši prolaz u novu prostoriju. Uđoše u potpuno praznu sobu obloženu kristalnim pločama. Zidovi, pod, plafon, sve je blistalo i presijavalo se mijenjajući boju pod njihovim nogama. Ispod svakog od njih svijetlila je druga boja.

„Kako je lijepo”, reče Ema. „Kako to da svijetli drugačije ispod svakog od nas?”

„Ver osjeća našu energiju i daje joj boju. Zato je kod svakog različita”, objasni joj Deneb.

„Jeste li ovo donijeli sa sobom kad ste došli?”

„Da, oblikovali smo ovu kuću tako da bude slična ostalim u okolini i u njoj dio našeg svijeta”, reče Vega.

Kamin lagano kliznu iza njih i zatvori prolaz.

„Ema, otvori knjigu”, reče Altair. Vega sleti i nađe pravu stranicu sa čarolijom.

„Stanite!”, reče Ema i pogleda Maksa. „Maks, zajedno smo u ovome. Sad je tvoj red, ti pročitaj riječi.” Ema skide kristal i pruži mu ga. Maks ga prihvati sa strahopoštovanjem i zahvalnošću.

„Zadnja šansa?”, reče im Altair.

Srce im je lupalo u grlu. Maks se približi Emi.

„Idemo!”, rekoše uglas.

„Pa, neka nam je sretno! Čitaj, Maks!”, reče Altair, napeto ali odlučno.

Maks duboko udahnu smirujući uzbuđenje i poče čitati, ali ništa se ne desi. Sve je bilo isto. Altair i Vega se zabrinuto pogledaše.

„Izgleda da ne djeluje”, sa oklijevanjem reče Maks.

„Pokušaj ponovo”, reče Ema.

Maks ponovo pročita, ali ništa se nije dešavalo.

„Mislim da ipak ti treba to da uradiš, Ema”, reče Maks. „Tebi je uspjelo odmah.”

Ema uze kristal i stavi ga oko vrata. Srce joj je kucalo ubrzano, a ruke su joj bile vlažne od uzbuđenja. Lagano poče čitati tekst. Soba postade potpuno prozirna. Vidjeli su sve napolju, livade, šumu, nebo... izgledalo je kao da lebde u vazduhu, a onda boje počеше da se mijenjaju, sve brže i brže. Maks na trenutak zatvori oči jer je mislio da će se onesvijesti-

ti. Činilo se da su u vrtlogu duginih boja. Kuća se poče tresti, ali oni to nisu osjećali. Ispred njih, u kovitlacu, ukaza se otvor i ugledaše livadu. Bila je noć i blijeda mjesečina osvjetljavala je srebrnastim sjajem travu i drveće.

„Idemo”, reče Altair i zakorači naprijed. Oni izađoše za njim. Portal se zatvori i oni duboko udahnuše svjež noćni vazduh nekog dalekog svijeta.

DRUGI DIO

XX

Osvrnuše se oko sebe. Nalazili su se na širokoj livadi, iza njih se uzdizala planina, a ispred njih, na dnu livade, jedva se nazirao krov kolibe. Na trenutak, bljesnu svjetlo na prozoru, a zatim nestade. Sa strane je bila gusta šuma.

„Brzo. Moramo se skloniti odavde!”, reče Altair i oni požuriše preko livade prema šumi.

Trava pod njihovim nogama bila je tvrda i činilo se kao da gaze po grančicama koje su se meko savijale bez pucanja. Na tamnom noćnom nebu osutom zvijezdama svijetlila su dva ogromna Mjeseca. Obasjane mjesječinom, planina i livada ispred njih srebrno su svjetlucale i presijavale se. U tišini stigoše do šume. Maks i Ema su drhtali od uzbuđenja i hladnoće koja ih je dočekala. Bili su obučeni u laganu ljetnu odjeću i sad su se tresli od zime. Ema gurnu u ruksak knjigu koju je još držala u rukama i tamo nađe jaknu. Obuče je i bi joj malo toplije. Maks stisnu ruke uza se pokušavajući da se malo ugrije. Altair, Vega i Deneb su se u tišini gledali. Maks i Ema su takođe ćutali gledajući oko sebe.

„Vidi, dva Mjeseca!”, prošaputa Maks piljeći zabezeknuto u nebo.

„Pa, sad smo sigurni da više nismo na Zemlji”, reče Ema, takođe šapatom.

„Šta ćemo sad?”, upita Maks Altaira. On se prenu i pogleda ih.

„Izvini Maks, zanjeli smo se u razgovoru”, reče Altair.
„Kakvom razgovoru? Niste progovorili ni riječ.”
„Mi smo telepate, razgovaramo mislima”, odgovori Vega.
Maks i Ema ih zapanjeno pogledaše.
„Mislila sam da to postoji samo u filmovima”, reče Ema.
„To je samo jedna od naših osobina”, reče Deneb.
„Pa onda svi znaju šta ko misli. Šta ako pomisliš kako neko ima klempave uši, malo je nezgodno, a?”

„Ha, ha, ha...”, nasmijaše se djeca.
„Nije baš tako. Postoji način kako zaštititi svoje misli. Poruku čuje samo onaj kome je namijenjena”, prošaputa Dena.
„Osim toga, vrlo je nekulturno pokušavati nekom čitati misli bez dozvole.”
„A, pa to je već bolje”, reče Maks, „inače bi vam u glavi bio pravi haos.”

Uprkos nervozu svi se nasmijaše, kao da im je baš to bilo potrebno da se malo opuste.

„Ne mogu vjerovati da smo opet tu”, tiho reče Vega.
„Ni ja”, reče Deneb.
„Šššš...” utiša ih sve Altair. „Ostanite tu i ni riječi više”, prošaputa i krenu niz polje prema kolibi.

Altair je skoro bešumno išao rubom šume. Bio je napet od uzbuđenja. Vratili su se, ali šta sad? Nije imao nikakav plan. Morao je prvo saznati šta se dešava. Zato je izabrao ovo skrovito mjesto za dolazak. Otvaranje portala moglo se osje-

titi i G'zor bi ih brzo pronašao na bilo kom drugom mjestu. Visoke kristalne planine skrile su njihov dolazak i upile energiju portala. Ovako će imati bar malo vremena da se pripreme i skuju neki plan. Bila je ludost dovesti Maksa i Emu ova-
mo, ali bez njih se nikad ne bi mogli vratiti kući. Oni su im bili jedina nada. Osim toga, kristal je reagovao samo na Emu. Bilo je to pomalo čudno, ali nije imao vremena da sad razmišlja o tome. Zaustavi se na sigurnoj udaljenosti od kuće i zagleda se u nju. Nakon nekoliko trenutaka jedva vidljiva pogurena prilika u tamnom ogrtaču kliznu pored kuće i krenu prema njemu. Altair zadrhta od uzbuđenja. Mislio je da više nikad neće doći na Alor ni vidjeti starog prijatelja. Požuri mu u susret.

„Valar atu”, reče Altair izlazeći iz tame.

„Valis are”, odgovori osoba skidajući široku kapuljaču sa glave. Ustuknu za trenutak, a onda tuga preletje preko njegovog lica kad ga ugleda u tom obliku.

„Baarah, moj prijatelju, mislio sam da se više nikad neće-
mo vidjeti”, reče Altair.

„Altair, moj kralju”, reče čovjek sklapajući ruke ispred sebe u pozdrav. „Sretan sam što te ponovo vidim. To ti je G'zor napravio?”, reče gledajući ogromnog psa ispred sebe.

„Da, pokušao nas je ubiti, ovo je sve što smo uspjeli bran-
neći se.”

„Vega? Deneb?”, upita sa strahom.

„Tu su, u šumi, čekaju.”

„Važno je da ste živi i da ste opet tu”, sa olakšanjem reče Baarah. „Pozovi ih, ne smijemo biti dugo ovdje. Moramo u zaklon.”

Altair se okrenu i pogleda prema maloj grupici skrivenoj u šumi. Vega je napregnuto gledala šta se dešava. „Idemo”, odjednom tiho reče i oni, jedno za drugim, držeći se ivice šume, krenuše prema njima.

„Valar atu”, suznim glasom pozdravi Vega.

„Moja kraljice... Deneb!”, ganuto reče Baarah kad ih ugleda.

Dena pritrča i radosno mu se poče umiljavati oko nogu.

„Idemo!”, reče Altair i u tišini siđoše do kolibe. Uđoše unutra u mraku i jedva nazirući put siđoše u podrum. Kad je dobro zatvorio vrata Baarah izgovori nekoliko riječi i cijelu sobu obasja meka topla svjetlost kristala kojim je bila obložena. Maks i Ema, koji su sve vrijeme ćutali, raširiše oči od iznenađenja. Čovjek zbaci kapuljaču koja mu je do tada potpuno sakrivala lice i oni ugledaše mršavog pogurenog starčića, duge, kao snijeg bijele kose i iste takve brade koja mu je sezala do struka, smežuranog lica i kao jantar žutih očiju koje se strogo i ispitivački zagledaše u njih.

„To su naši prijatelji, Maks i Ema”, reče Altair. „Bez njih se nikad ne bismo vratili. Dugujemo im svoju zahvalnost i za još mnogo toga. G'zor je uzeo skiptar, bez njega se ne možemo preobraziti.”

„Verbelard?”, sa zebnjom reče Baarah.

„On je siguran. Emina porodica ga je čuvala... sve vrijeme. Spasili su nas oni od kojih smo to najmanje očekivali...”, sa zahvalnošću pogleda djecu. „I sad su tu da pomognu.”

„Vrlo hrabro”, reče Baarah. „Ali kako ste otvorili portal?”

„Ema je to učinila, ne znam ni ja kako. Kad smo vidjeli Verbalard kod Eme uhvatili smo se za slamku i pokušali. Uspjelo je. Možda je... dok je bio kod Sare, Eminog pretka, uzrokovao neku promjenu u njoj koja se prenosila, ko zna... važno je da je uspjelo.”

„Da, to je najvažnije. Možda smo ih potcijenili kao rasu... tako se sporo duhovno razvijaju, ali opet, vidiš... nikad se ne zna. Važno je da ste tu”, reče Baarah.

Ema i Maks su u tišini posmatrali nijemi razgovor koji su oni vodili, strpljivo čekajući da završe.

„Ovo je naš prijatelj Baarah”, obrati im se konačno Altair predstavljajući starca.

Oni klimnuše glavom pozdravljajući. On im nešto reče, ali oni ga nisu razumjeli. Jezik je bio lepršav i činilo se kao da pjevuši dok govori. Kad vidje da ga ne razumiju starac kaza nekoliko riječi, prsten na njegovoj ruci sinu obasjavajući sobu i oni čuše njegov glas razgovijetno: „Dobro došli, zemaljska djeco.”

„On sad zna naš jezik!”, uzviknu Maks.

„Ne, nego vi sad znate naš jezik”, reče Vega.

„Stvarno si govorio njihov jezik”, reče Ema, a Maks se zapilji u nju.

„I ti isto”, reče i oni se nasmijaše. „Inače brzo učim jezike, ali ovo je rekord”, reče Maks.

„Sigurno ste gladni”, obrati im se starac. „Ovakva putovanja izmore organizam.”

„Ne, nismo, hvala”, pristojno reče Ema, a Maks je munu laktom kolutajući očima. U tom trenutku njen i Maksov stomak zakruliše, protestujući. Svi prasnuše u smijeh.

„Pa, ipak jesmo”, reče Maks smijući se. Starac iznese na tanjiru nešto slično kriškama sira koje preli srebrnim sirupom iz malog kristalnog vrča. Djeca se sumnjičavo zagledaše u nepoznatu hranu.

„Slobodno jedite”, reče Vega.

Miris koji se širio sa tanjira bio je sladak i zanosan. Maks oprezno stavi komadić u usta, a onda mu se lice zadovoljno razvuče u osmijeh.

„Izgledaš kao mačak koji je upravo progutao goluba”, reče mu Ema.

„Ovo je nešto... mmm... savršeno”, mumlajući reče Maks i posegnu za drugim komadom.

Ema takođe oprezno stavi komadić u usta. Mljacnu zadovoljno.

„Mmmmm”, zamumla i ona dok joj se toplota širila tijelom. Bio je to neopisiv ukus, nije ga mogla uporediti ni sa čim što je do tada okusila.

„Odlično je. Šta je ovo?”

„Ovo je naša omiljena hrana. Sirup se dobija iz inua drveta, a manur...”, reče Dena pokazujući sir, „iz više različitih biljaka, zaboravila sam koliko je dobro...”

Maks pruži ruku da uzme još, a onda shvati da je potpuno sit. Više nije mogao ni zalogaja. Razočaranje ga preplavi. Ovo je bilo predivno, a on nije mogao više. Snuždeno pogleda u tanjir pred sobom.

„Šta je bilo, zašto si pokisao?”, upita ga Ema dok joj je sirup curio iz usta.

Maks je mrko pogleda.

„Ne mogu više, a ti se tu daviš!”

„Zašto ne možeš?”

„Jednostavno ne mogu, a pojeo sam samo jedan komad! Nevjerovatno! Znaš koliko mogu pojesti kod kuće!”

„Stvarno strašno! Baš mi te žao”, reče Ema i posegnu za drugim komadom, a onda zastade iznenađeno. „Ne mogu ni ja.”

Oboje pogledaše zbunjeno u ostale koji prasnuše u smijeh.

„Ovo je vrlo zasitna hrana. Ovo na tanjiru dovoljno je za deset ljudi za cijeli dan. Mi jedemo malu količinu hrane, ali ona zadovoljava sve naše potrebe”, objasni im Altair.

„Ja volim jesti...”, reče Maks.

„Naviknućeš se”, reče mu Vega.

„Čisto sumnjam”, reče Maks i zaveli se među jastuke na udobnom ležaju koji je bio prekriven prekrasnom šarenom

baršunastom tkaninom. Ema se takođe nasloni na jastuke, a Deneb se smjesti do nje. Altair i Vega su pričali Baarahu šta im se dešavalo do sada, a oni tek tad pogledaše malo pažljivije oko sebe. Soba je bila obložena velikim kristalnim pločama koje su lagano isijavale svjetlost i istovremeno grijale. Bilo je vrlo malo namještaja, nekoliko polica, sto, ležaj, fotelja u kojoj je sjedio Baarah, samo osnovno. Starac je plijenio njihovu pažnju. Bio je sav suv od starosti, a ipak je zračio čvrstoćom i mirom. Najneobičnije su bile njegove dugačke tanke šake na kojima su se jagodice širile pri vrhu pa su podsjećale na neke pipke. Na lijevoj ruci je imao divan prsten sa velikim uokvirenim kristalom tamnim kao noć.

„On ima žute oči”, šapnu Maks Emi.

„Znam, vidjela sam”, takođe šapnu Ema.

„Takve oči ima samo vrhovni Mudrac. One su znak znanja i mudrosti”, objasni im Dena. „On je najstariji Mudrac našeg svijeta. Niko čak i ne zna koliko mu je godina, mada mi i ne brojimo godine. Samo periode života. Svega nekoliko Mudraca u istoriji je imalo žute oči.”

„Auuu...”, zapanjiše se djeca i zavaljše se dublje u jastuke.

Soba je bila topla, stomaci puni, uzbuđenja previše za jedan dan i djeca utonuše u dubok okrepiljujući san.

„Oni su samo djeca!”, reče Baarah gledajući ih.

„Znam”, reče Altair zabrinuto.

Razgovor su vodili telepatski.

„Osjećam se užasno zbog toga, ali nije bilo druge. Oni su nam jedina šansa da povratimo oblik. Da nije bilo njih više nikad ne bismo vidjeli Alor. Ostali bismo zarobljeni u drugom svijetu u ovim tijelima.”

„Ja ću učiniti sve što mogu da vam pomognem, ali ne mogu ići s vama. Moji dani su na isteku. Sretan sam što sam vas još jednom vidio”, reče Baarah.

„I mi smo sretni što te vidimo. Rizikovali smo dolaskom ovdje, ali smo vjerovali da si se izvukao i da se na tebe možemo osloniti”, reče Vega.

„Uvijek!”, reče Baarah. „Dobro je da si se sjetio mog skrovišta. Niko drugi ne zna za njega. Uspio sam pobjeći u zadnji čas.”

„Reci mi sad kako je ovdje”, reče Altair.

„Strašno! Kad ste nestali G'zor je poludio od bijesa. Sve koji su mogli raditi pretvorio je u roblje. Nama su zabranjena putovanja, ali zato sav mogući ološ svih svjetova dolazi ova-mo. Njima prodaje ver i zgrće blago za sebe. Ljudi jedva preživljavaju. Niko i ne pokušava da mu se suprotstavi, samo gledaju kako da prežive dan. Pošto su svi majstori nestali s vama, robovi na silu kidaju i lome ver sjekirama, maljevima, čime stignu. Užasno. Bol se može osjetiti u zraku. Lome sve redom. Rudnici su sa druge strane planine. Doveo je plaćenike koji nadziru robove i nemilosrdno ih kažnjavaju ako padnu gladni ili umorni. Svi žive u strahu. Nikad se ne zna šta će

sljedeće uraditi. Svjetlost je nestala iz Verbelarda...”, uzdahnu i začuta. Altair i Vega su ga užasnuti slušali.

„Nisam mogao ni slutiti...”, reče Altair. „Kako se sve uopšte desilo? Odakle je došla ta mržnja, pohlepa? Imali smo sve... Ne razumijem.”

„Dugo smo živjeli sretno”, reče Baarah, „ali u starim zapisima koje sam proučavao pročitao sam o ovakvim razdobljima. Ona nailaze periodično i teško ih je spriječiti ili izbjeći. Kao da se zavist, pohlepa, mržnja, osjećanja za koja smo mislili da su nestala, nagomilavaju kroz generacije i onda sve to eksplodira nama u lice dok uljuljkani u sigurnost ne shvatamo šta dolazi.”

Sjedili su u tišini nekoliko trenutaka, svako sa svojim mislima.

„Gdje se on nalazi? U kuli?”, upita Altair.

„Da, ali je nećete prepoznati. Crna je kao i on. Bez duše.”

„Moramo saznati gdje je skiptar. Bez njega se ne možemo preobraziti.”

„Saznaćemo. U kuli ima dosta naših koji poslužuju G'zora i koji nisu izgubili nadu u vaš povratak. Učiniće sve da pomognu.”

„Moramo biti veoma oprezni, što duže ostanemo neotkriveni imamo veće šanse za uspjeh. Kad vratimo oblik slijedi prava borba. Uništiti G'zora i vratiti kraljevstvo.”

„Zasad ste sigurni. Planina je skrila vaš dolazak i upila energiju portala, a samo ja znam tajni prolaz na drugu stra-

nu. Ipak moramo biti oprezni. Nikad se ne zna. Ostanite ovdje dan-dva, dok ne izvidimo stvari i sredimo vaš put u kulu. Sad se i vi odmorite. Sutra je novi dan”, reče Baarah i izađe na sprat. Vega pogleda Altaira.

„Kod kuće smo”, reče.

„Da”, prošaputa Altair.

„Ne mogu vjerovati, čini mi se da sanjam i da ću se svaki čas probuditi, kao što mi se dešavalo mnogo puta na Zemlji.”

„Pitanje je šta dalje”, reče Altair. „Sve se desilo iznenada, nismo imali vremena ni za kakav plan...”

„Smislićemo već nešto. I Baarah će nam pomoći. Moramo vjerovati.”

„Da, moramo. Jutro je pametnije od večeri, kako kažu na Zemlji, lezimo i mi, umorni smo”, reče Altair i oni sklopiše oči dok su im se nemirne misli rojile.

XXI

„Maks! Maks! Probudi se!”

Maks osjeti nečiji dodir i iz daljine začu glas koji ga doziva.

„Još samo pet minuta, mama...”, promrmlja i okrenu se na drugu stranu.

„Nisam ti ja mama”, uzviknu Ema nestrpljivo i prodr-musa ga snažno. „Hajde, diži se! Ovo moraš vidjeti!”

Maks skoči, izbežumljeno gledajući oko sebe. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da shvati gdje je. Pospano protrlja oči.

„Šta je? Šta si navalila? Zar ovdje niko ne spava?“, upita Maks Emu koja je cupkajući stajala kraj ležaja.

„Samo još ti spavaš! Mama, mama... još pet minuta...“, nasmija se Ema oponašajući ga. „Moraš nešto da vidiš, hajde, ustaj!“, reče i izvuče ga iz prekrivača u koje se zamotao.

„Dobro, dobro... idem... pravi buldog... ne popušta...“, gundđao je Maks puštajući da ga vuče za sobom dok su se peli iz sobe. Ema ga izgura napolje.

„Gledaj ovo!“, ushićeno reče.

Maks širom otvori krmeljave oči ostajući bez daha. Sunce je izlazilo obasjavajući livadu i planinu pred njima koje su blistale prelivajući se u hiljadu boja. Livada na koju su sinoć stigli svjetlucala je kao dijamant, a iza nje se uzdizala veličanstvena planina. Podigao je glavu uvis dok mu se nije zavrtoglavalo, pokušavajući da joj vidi vrh koji je blistao prekriven ružičastim snijegom i blijedoljubičasto nebo iznad njega.

„Bože...“, uzdahnu Maks.

„Znam! Znam!“, skakala je Ema od uzbuđenja. „Zato sam te i probudila. Možeš li vjerovati? Jesi li ikad vidio ovako nešto!“

Kao da su bili usred duge. Boje su se prelivale i obavijale ih milujući ih kao baršunasti plašt. Maks osjeti snažnu toplotu koja ga obuze. Dolazila je iz te planine pravo prema njemu. Hiljade trnaca prođe njegovim tijelom od glave do pete. Činilo mu se da bi mogao poletjeti da je htio. Navalala energije bila je ogromna i on poče skakati zajedno sa Emom.

„Šta je ovo, ne mogu se zaustaviti, želim da trčim i skačem istovremeno!”, uzvikivao je Maks dok su se vrtjeli ukrug držeći se za ruke. Kristal na Eminom vratu presijavao se kao nikad dotad. Poskakivao je kao malo sunce, gore-dolje, bacajući zlatne iskre na sve strane.

„I ja isto...”, cičala je Ema. Padoše iscrpljeni na tlo. Maks pruži ruku preko trave u kojoj su svjetlucale tanke grančice. Bile su čvrste i elastične istovremeno.

„Šta je ovo?”, upita Emu.

„TO je ver!”

„Ovo je ver!”, ponovi zapanjeno Maks. „Ja sam mislio da je to kristal, ruda koja se kopa iz tla.”

„E nije. Ver je biljka, u stvari... živ je u svakom slučaju, tako mi je Dena rekla. Tek kad umre beru ga i obrađuju. Samo majstori znaju prepoznati koji je pogodan za branje. Dena kaže da sve oko nas zrači energiju, pa i mi sami, samo je treba uzeti, a oni to rade pomoću vera. Kod njih sve radi tako, svi uređaji, sve. Kao kod nas struja, samo što je ovo sve besplatno, sve je u vazduhu...”

„Nevjerovatno! Zamisli da je i kod nas tako...”

„Rekla mi je da je to i kod nas moguće jer je energija svugdje. Jednog dana ćemo otkriti kako je uzeti i koristiti.”

„Eh, jednog dana. Zašto ne sad?”

„Ne smiju se miješati u naš razvoj.”

„Volio bih da se malo umiješaju”, reče Maks osvrćući se i razgledajući oko sebe.

„Pogledaj ono!”, uzviknu pokazujući šumu u kojoj su se sinoć sakrili. Bijelo, plavo i tamnoljubičasto drveće lagano se njihalo na vjetru preplićući grane. Sunce je sad već jače grijalo i bilo je ugodno toplo. Mirisi ispuniše zrak svuda oko njih. Maks duboko udahnu.

„Miriše kao neki kolač... ili cvijeće... kao ono što smo sinoć jeli!”, uzviknu Maks. „Osjećaš li?”

„Naravno”, reče Ema i ispruži se na travu između sitnih ružičastih cvjetica udišući duboko: „Mmmmmmm... prekrasno.”

„Sad umirem od gladi, gdje su ostali?”, upita Maks pritišćući rukom stomak koji je negodovao kruleći.

„Tamo su, na livadi. Pogledaj pažljivije.”

Maks zaškilji pokušavajući suzbiti sjaj koji mu je onemogućavao da vidi dalje, zakloni rukom oči i na sredini livade ugleda starca kako stoji nepomično, raširenih ruku, i njih troje pored njega.

„Šta rade tamo?”, upita Emu.

Ona takođe zaškilji prema njima.

„Nemam pojma. Čućemo kad se vrate.”

„Čini mi se da sanjam”, reče Maks spuštajući se na travu pored Eme.

„I meni... ali ne sanjamo. Tu smo.”

„Da”, tiho reče Maks. Ležali su na leđima raširenih ruku, zagledani u ogromno ljubičasto nebo nad njima, tek sad

shvatajući gdje su i šta su uradili. Maks uhvati Emu za ruku i steže je.

„Sve će biti u redu”, reče drhtavim glasom. Ema mu stisnu ruku.

„Naravno”, reče tiho.

„Moramo im pomoći”, nastavi Maks. Sjedoše i pogledaše se.

„Koliko god možemo!”, odvažnije reče Ema. Sigurnost im se vratila i oboje se nasmijaše.

„Idemo unutra, tamo ćemo ih sačekati”, reče Maks i oni uđoše u kolibu. Sunce se već diglo i svjetlost se promijenila. Livada je sad lagano svjetlucala presijavajući se duginim bojama. Plavo i ljubičasto drveće treperilo je na povjetarcu.

Starac, Altair, Vega i Deneb polako su išli ka njima.

XXII

„A sad ono pravo”, reče Maks dok je Baraah donosio na sto veliku zdjelu punu raznog voća, a Ema tanjir sa manrom i vrč sirupa kao sinoć.

„Jesi li ogladnio?”, nasmijaše se svi.

„Mmmmmm, ovo izgleda super”, reče Ema i posegnu za nekom ljubičastom voćkom veličine jabuke.

„Neeeeeeee!”, istovremeno vrisnuše Altair i Vega dok je Ema rukama polovila voćku. Užasan smrad ispuni prostoriju. Maks i Ema pozelenješe, pobljedješe i istrčaše napolje držeći ruke na ustima i pokušavajući da ne povrate usput.

„Fuj!... Šta je ono bilo?“, reče Maks duboko udišući vazduh. „Crkotina mu nije ravna...“, ponovo mu pozli kad se sjeti.

„Nemam pojma... grozno...“, jedva odgovori Ema držeći se za stomak. Vega doleti do njih.

„Jeste li dobro?“, zabrinuto reče. „Nisam stigla da vas upozorim. Boraveći na Zemlji shvatili smo koje mirise vi ne podnosite, a to je bio jedan od njih. Žao mi je.“

„Užas jedan! Šta je to? Kako vama ne smeta?“, reče Maks.

„To je nusa. Ovdje je to, recimo, specijalitet. Ne voli ga baš svako. Raste na onom ljubičastom drveću tamo, vidite“, reče i pokaza im prema šumi.

Maks i Ema pogledaše i zaista opaziše tamne plodove na granama.

„Ne bih to iskustvo ponovio nikad više!“, reče Maks.

„Ni ja“, reče Ema i svi se nasmijaše. „Moraš nam reći šta možemo jesti, a šta da izbjegavamo.“

„Pa, ja bih vam rekla ali nisam stigla. Očito ste bili veoma gladni“, nasmija se Vega.

„Bogami jesmo“, reče Maks. „Kakvo je stanje dolje? Možemo li se vratiti?“

„Naravno. Baarah je sve sredio. Ne brinite.“ Siđoše natrag oprezno njuškajući. Međutim, vazduh je bio potpuno čist i mirisan, nije bilo ni traga onom užasnom smradu. Vega im reče šta da izbjegavaju i nastaviše razgovor uživajući u

ostalom voću. Bilo je sočno i ukusno i podsjećalo je malo na dinje, šljive i marelice istovremeno. Vrlo brzo se zasitiše.

„Ne znam kako, ali više ne mogu”, reče Maks. „Kod nas bih pojeo jaja i kobasicu i... ne znam šta sve ne i opet bih ubrzo bio gladan, a ovdje... U čemu je stvar?”

„Vi energiju dobijate samo iz hrane, a mi je upijamo izvana. Zato nam ne treba toliko hrane.”

„Kako je upijate?”, iznenađeno reče Maks. „Jeste li to radili tamo na livadi? Jesmo li zato skakali Ema i ja?”

„Da, upravo to. Ver nam pomaže u tome. U svakom gradu postoje trgovi, ulice, popločani verom, svaka kuća ima ver. Ujutro obično prošetamo po tim mjestima opuštajući se i upijajući tu blagotvornu energiju koja nas obnavlja i iscjeljuje. Mi ne poznajemo bolest. Ver upija energiju planete, biljaka... svega oko nas, pojačava je i zrači. Energija obnavlja naše stanice i naš duh”, objasni im Altair.

„Da li ver raste na cijeloj planeti?”, upita Maks.

„Ne, otprilike na polovini.”

„Pa šta onda rade oni ostali? Odakle dobijaju energiju?”

„U orbiti oko planete imamo postavljene posebne, nazovimo ih tako, skupljače sunčevog zračenja. Oni tu koncentrisanu energiju prenose atmosferom do dijelova planete koji nemaju ver, ali imaju građevine od vera postavljene na određenim mjestima koje hvataju tu energiju i kao kišobran je razastiru iznad određenog područja. Tako cijela planeta ima energiju potrebnu za rad i sve ostalo.”

„I sve besplatno?“, reče Maks.

„Naravno. Znači i vi ste je osjetili?“, upita ih Baarah.

„Šta osjetili?“, uzviknu Maks. „Mislio sam da ću poletjeti!“ Svi se nasmijaše.

„Interesantno“, reče Baarah. „O vašoj rasi ne znamo mnogo. Bili ste nam samo tačka na karti, planeta sličnih karakteristika, pogodne atmosfere, sličnih bića, civilizacije daleko iza naše, izvinite što vas ispitujem.“

„Upravo zato smo izabrali njihov svijet. Mislili smo da ćemo tamo biti sigurni dok se ne vratimo“, reče Altair. „Mora da je i G'zor isto mislio kad nas je tako brzo pronašao. Ipak je bio moj savjetnik dugo.“ Kao da sjena pade na sve njih.

„G'zor gomila bogatstva u kuli, kupuje raskošne stvari raznih svjetova, letilice... materijalne stvari. Zatvorio je sve akademije, nema škola, ničega. Svi koji su sposobni kopaju ver. Uništio je sve što smo imali, stvarali generacijama. Ali ono najgore od svega je što nije sam. Uz njega se nalazi određen broj onih koji misle i žele što i on. Moć, bogatstvo, uzdići se iznad drugih, vladati, potčinjavati... To je ono što me boli. Mislili smo da smo dosegli blagostanje u kome je napredak svih, razvoj, duhovnost, prosvjećenost, najvažnija... ali smo se prevarili.“ Altair i Vega tužno oboriše glave.

„Zakasnili smo“, gorko reče Altair, „sve je izgubljeno. Pogriješio sam kad smo otišli. Trebalo je da ostanemo, da se borim...“

„Čime?“, reče Baarah. „Šta si mogao? U tom trenutku učinio si najbolje. Nisi mogao znati da ćeš ostati zaglavljen negdje... Uostalom, to nije tako mnogo vremena, a ima još mnogo onih koji te čekaju.”

„Misliš?“, reče Altair.

„Znam”, reče Baarah. „Posljednji rat vodio se prije stotinu doba, ni naši preci ga nisu zapamtili, ko je to mogao očekivati. Ne prebacuj sebi. Niko nije bio spreman za to.”

„Samo me tješiš, ali hvala ti”, umorno reče Altair.

„Sad je važno šta dalje. O tome misli”, reče Baarah.

„Da, to je sad najvažnije”, reče Altair čvršće, povrativši sigurnost.

Nakon doručka krenuše u šetnju. Starac ih povede stazom kroz šumu. On i Altair su išli naprijed u tišini, razmjenjujući misli, a oni, razgledajući znatiželjno sve, iza njih. Radosna što je opet tu, Dena je skakutala i trčkarala okolo.

„Mmmm... što miriše...”, reče Ema, duboko udišući slatkasti vazduh oko njih.

Bijelo drveće, nalik na vrbe, pružalo je tanke nježne grane osute bijelim cvjetićima skoro do zemlje. Zavukoše se ispod. Činilo se kao da su u mirisnom treperavom oblaku. Ema se lagano kretala između grana dodirujući vrhovima prstiju baršunaste cvjetice.

„To je inua”, reče Dena pokazujući bijelo drvo.

„Ovo je kao bajka”, reče Ema zadivljeno. „A šta je ovo?” Pokaza na cjevčice koje su jednim krajem ulazile u drvo a

drugim završavale u posudi okačenoj na stablo. Nekoliko srebrnkastih kapi curilo je lagano niz glatku koru.

„Tako sakupljamo sok”, objasni Dena. „Kuhamo ga i dobijamo onaj sirup koji ste jeli.”

„Slično kao sakupljanje smole”, reče Ema.

„Nisam to nikad vidio”, reče Maks.

„Tako se davno sakupljala smola iz borova i drugih četina, za hemijsku i farmaceutsku industriju”, reče Ema. „Tako se dobija i sirup od breze ili javora. Učili smo u školi.”

„Ja na tom času očito nisam bio”, nasmija se Maks.

Krenuše dalje kroz čudesnu šumu punu neobičnih biljaka. Plavo i ljubičasto drveće, ružičaste travčice, neobični cvjetovi, bubice koje su zujale okolo... sve je ličilo na Zemlju, a ipak bilo toliko drugačije. Ispred njih, Baarah i Altair vodili su sasvim drugačiji razgovor.

„Stupio sam u kontakt sa Dubanom”, reče Baarah. „On je na dvoru, radi na održavanju sistema. Rekao mi je gdje bi mogao biti skiptar. U istočnoj kuli su isključeni svi uređaji, tačnije prespojeni su na posebnu mrežu. Niko nema pristup tamo osim nekoliko G'zorovih ljudi tako da ga je vjerovatno tamo sakrio.”

„On je tamo još uvijek? Nisi mu otkrio...”

„Ne... ništa. Sam je ponudio pomoć, sluteći ili nadajući se nečemu. G'zor je zadržao ljude koji su bili obučeni za te poslove, siguran u to da neće pokušati ništa. Strah je moćna

stvar, ali ne traje zauvijek. Ovo sigurno ne očekuje. Iznenadićemo ga, kao i on nas.”

„Važno je da sve ostane u tajnosti dok ne uđemo na dvor. Mora se osjećati sigurno. Kakva je straža?”

„Straža je na glavnom ulazu, za ostalo ne znam, ali postoji ulaz na istočnoj strani.”

„Znam, sjećam se”, reče Altair. „Samo da sretno stignemo. Plaši me unutrašnje osiguranje, kako ćemo ući u samu prostoriju. Sigurno je postavio zaštitu.”

„G'zor nikad nije vjerovao elektronici. Smatrao je da uvijek postoji način da se premosti i provali u bilo šta, zato ne vjerujem da je nešto takvo. Osigurao se sigurno, ali na neki drugi način. Mada... moć mu je toliko udarila u glavu da misli kako se niko ne bi ni usudio pokušati tako nešto.”

„Plašim se za djecu, a opet, oni su naša prednost, niko neće sumnjati u njih”, reče Altair.

„Da, naročito sad. Djeca hodaju okolo pokušavajući da nađu nešto za hranu. Ima ih svugdje. Nadaju se otpacima iz kuhinja.”

Altair teško uzdahnu. „Ne mogu vjerovati šta je učinio.”

„Da...”, uzdahnu i Baarah.

U tom trenutku začu se tiho zujanje iznad njihovih glava. Guste krošnje skrivale su im pogled, ali i zaklanjale njih od neželjenih pogleda. Zvuk je bio sve jači. Altair i Vega se pogledaše i ona uzleti oprezno iznad krošnji. Vratila se još brže.

„Izviđač”, prošaputa. „Kruži nad livadom.”

„Sakrijte se i ni riječi”, tiho reče starac.

Djeca se šćućuriše ispod gustog žbunja osjećajući opasnost. Zujanje potraja još malo, a zatim se poče udaljavati.

„Moramo odmah natrag”, reče Baarah i oni krenuše oprezno stazom prema kući. Na rubu šume zastadoše. Vega uzleti, a ostali ostadoše osluškujući.

„Sve je čisto”, reče vrativši se. „Brzo sad.”

Starac se teško kretao i Altair zaostade s njim. Iz daljine se ponovo začu zujanje. Okrenuše se i ugledaše u daljini disk kako leti prema njima.

„Brzo! Brzo!”, dovikivala im je Vega. Djeca potrčaše i nahrupiše u kuću. Starac i Altair su bili veoma blizu, ali i disk se približavao.

„Požurite, požurite!”, dovikivali su Maks i Ema. U posljednjem trenutku i oni uđoše unutra i zalupiše vrata. Disk je upravo stizao iznad doline. Čuli su zujanje dok je nadlijetao kolibu naprijed i nazad. Zatim se sve utiša. Blijed i umoran, starac se svali u naslonjač.

„Kako si?”, upita ga Vega.

„Biću dobro. Morate odmah ići. Ja sam zaštitio ovo područje, tako da sumnjam da su uspjeli išta otkriti, ali nikad se ne zna. Moguće je da se energija portala ipak osjetila dalje. Ovo je prvi put da je izviđač došao ovamo, ali sigurno nije i zadnji.”

„Kako ćemo ići ovakvi?“, reče Maks. „Odmah će nas uočiti.“

„Ne brini zbog toga“, reče starac. „Toliko raznih stvorenja dolazi sa kupcima vera, da niko i ne obraća pažnju. Sačekaćemo da se smrači, za svaki slučaj, onda ćemo ići.“

Ručaše pokušavajući održati vedro raspoloženje, ali razgovor je svaki čas zapinjao dok na kraju ne učutaše, svako obuzet svojim mislima. Put pred njima bio je veoma opasan i ko zna šta ih je sve čekalo. Nakon ručka nisu više izlazili iz kuće. Starac, Altair i Vega povukoše se u jedan dio sobe, a Ema, Maks i Dena zabaviše se igrom koju im je starac dao. Bila je to neobična igra, nalik šahu, koja je zahtijevala punu pažnju i mnogo razmišljanja. Dena im je objašnjavala kako se igra, a onda bi se smijali greškama koje su pravili.

„Trebala bi mi čitava godina da ovo naučim“, reče Ema nakon još jednog promašaja.

„Čini ti se“, reče Dena. „U početku je teško, ali kad jednom sve pohvataš, dalje je lako.“

„Meni se baš sviđa“, reče Maks. „Ja inače volim mozganje, šah, zagonetke... a ovo je slično. Da li sva djeca igraju ovakve igre?“

„Da, još od malena. Kod nas je veoma važno učiti razmišljati, sagledati problem iz raznih uglova i tek onda reagovati. Ovakve igre su dio naše nastave.“

„Igrate se u školi! Blago vama, mi samo bubamo, bubamo, nikad kraja“, uzviknu Maks.

„Ne pretjeruj”, reče Ema.

„I mi mnogo učimo, ali uvijek je najvažnije da shvatimo to što učimo”, reče Dena.

„Eto vidiš, o tome ti ja govorim. Meni bubanje ne ide i zato sam u frci uvijek. Imate li vi kompjutere, internet... Igraš li igrice? Pričaš sa drugovima...”

„Naravno, ali kod nas je sve hologramski, a možemo pričati i telepatski.”

„I mi ćemo tako jednog dana...”, reče Maks važno mašući rukom kao jedan njihov osebujni nastavnik. Ema se nasmija kad prepozna imitaciju.

„Naravno, naravno, za jedno hiljadu godina.”

„Bolje ikad nego nikad”, reče Maks nastavljajući imitiranje i tjerajući ih na smijeh.

Za to vrijeme na drugom kraju sobe vodio se drugačiji razgovor.

„Odvešću vas do planinskog prolaza, ali nažalost neću moći s vama”, reče Baarah. „Vidio si kako se brzo iscrpim. Usporavao bih vas, a svaki trenutak je dragocjen. Moji dani ističu.”

„Znam da bi išao s nama da možeš, ne brini, snaći ćemo se nekako”, reče Altair. „Vratićemo se po tebe kad se sve završi.”

„Nadam se”, reče starac. „Ti si jedini koji može prekinuti ovaj užas. Uspjećete, siguran sam.”

XXIII

Sačekajte da se smrkne. Starac im spakova hranu za put. Maks i Ema se zapanjiše vidjevši ga kako prije polaska sjeda na tanjir sličan frizbiju sa naslonom i lebdi iznad tla uz je-dva čujan zvižduk.

„Šta je to? Da je meni nešto ovako pa da odlebdim do škole”, reče Maks.

„Bio bi senzacija”, nasmija se Ema.

„Žao mi je, ali imam samo jedan kal ar”, izvinjavao se starac. „Ne primam baš goste ovdje, tako da... Vi ćete morati hodati.”

„Kako to lebdi, ne vidim nikakav motor ni propeler?”, reče Maks zagledajući sa svih strana.

„Čuješ ovo zviždanje?”, reče Altair. „Na njemu postoji mali uređaj koji stvara zvuk određene frekvencije koja poništava gravitaciju i omogućava lebdenje.”⁵

„Nevjerovatno”, reče Ema.

„Kod nas se sve transportuje, diže, spušta... na taj način”, reče Dena.

„Možda su tako napravljene i piramide, ko zna, možda je to nekad i na Zemlji bilo poznato”, reče Maks zamišljeno, „pa smo to u međuvremenu zaboravili.”

⁵ Zvučna levitacija – https://en.wikipedia.org/wiki/Acoustic_levitation
<https://www.facebook.com/argonne/videos/earth-2050-acoustic-levitation/10154737849453566/>
https://www.conopljanews.net/zvucna_levitacija.html

„Eh, baš, sigurno je tako bilo”, reče Ema.

„Pa zašto ne, razmisli malo, uvijek mi je bilo sumnjivo kako su dizali one ogromne blokove...”

Ema zinu da mu odgovori, ali ih starac prekinu.

„Obucite ovo, noć je hladna”, reče pružajući im dva tan-ka svilenkasta kombinezona.

„Ja se već smrzavam. Čisto sumnjam da će nas ovo ugri-jati”, šapnu Maks sumnjičavo, navlačeći kombinezon.

„Vidjećemo”, odvrati Ema.

„Moramo krenuti”, reče Baarah i oni se zaputiše kroz šumu ka planini.

Noć je zaista bila hladna, ali Ema i Maks to nisu osjećali. Bilo im je veoma toplo i ugodno.

„Nevjerovatno”, reče Maks, „sad mi je vruće.”

„Sad ti je hladno, sad ti je vruće... Odluči se već jednom”, nasmija se Ema.

„Pa šta ja mogu kad je tako. Ovo stvarno grije.”

„Ššššš...”, utiša ih Vega. „Moramo biti tihi.”

Napredovali su prilično brzo. Hodali su s povremenim odmorima držeći se šume. Dva Mjeseca blistala su punim sjajem i kroz granje je prodiralo dovoljno svjetlosti da jasno mogu vidjeti kuda idu. Bijelo drveće srebrnasto je svjetlucalo, a ispod njega, po tlu, zelenkasto je nježno svijetlila najfinija paučina. Osjećali su se kao da su zalutali u začaranu šumu. Nisu više razgovarali jer je bilo veoma tiho i svaki zvuk se čuo daleko. U hodu su grickali manur što ih je održavalo svježim

i odmornim čak i uz tako naporan put. Nakon dobra tri sata konačno stigoše do stijene glatke kao staklo.

„Stigli smo”, reče starac tiho.

Maks i Ema se pogledaše. Nigdje nisu vidjeli nikakav tunel, možda je pogriješio ili je negdje iza žbunja. Starac se okrenu Altairu: „Moj kralju, srce me boli što se rastajemo. Nadam se vašem povratku i vjerujem u njega.”

„Baarah, prijatelju, hvala ti na svemu.”

Altair priđe starcu i oni nasloniše čelo na čelo ostajući tako u tišini nekoliko trenutaka. Ema i Maks su ih u tišini posmatrali. Osjećali su da se nešto važno dešava između njih i zato su ćutali ne ometajući ritual.

„Bila mi je čast upoznati vas”, reče starac okrenuvši se prema njima i sklapajući ruke ispred sebe. Ema i Maks, zbunjeni i iznenađeni, promrmljaše nešto slično i uradiše isto lagano se poklonivši. Starac izvuče frulu i dunu. Nikakav zvuk se nije čuo, ali stijena ispred njih kliznu uvis otkrivajući prolaz kroz planinu. Uski otvor zjapio je pred njima, mračan i nepoznat. Nisu mogli odugovlačiti. Pogledaše sve još jednom, mahnuše starcu i uđoše u tunel. Stijena se spusti i oni se nađoše sami u srcu planine. Povratka više nije bilo.

XXIV

Očekivali su mrkli mrak, a umjesto toga nježno ih obavi plavkasta svjetlost. Kao da je hiljade svitaca lebdjelo oko njih.

Zidovi su svjetlucali i iskrili. Strah ustupi mjesto iznenađenju.

„Ah”, uzdahnuše oboje. Bilo je prekrasno.

„To je jedna vrsta gljivica”, objasni im Vega.

„Ko bi rekao da gljivice mogu biti tako lijepe”, reče Ema.

„Mene gljivice podsjećaju samo na neku bolest, a ne na ovo”, reče Maks zagledajući bolje. Bilo je dovoljno svijetlo i polako krenuše naprijed.

„Šta su ono radili Altair i Baarah?”, upita Ema Denu dok su razgledali tunel.

„Dodirivanje čelom je izraz najdubljeg povjerenja i prijateljstva. Tako otkrivaš svaku svoju misao nekom drugom. Samim tim si ranjiv, ali pokazuješ koliko vjeruješ toj osobi.”

„Super”, reče Ema. „A onom frulicom je podigao stijenu?”

„Aha, važno je znati frekvenciju materijala. Postigneš je, i to je to.”

„Ne mogu vjerovati da je tako jednostavno, iako sam vidjela.”

„Obično je tako, najbolja rješenja su u suštini uvijek vrlo jednostavna.”

Dugački tunel ispred njih gubio se u mraku. Uhvatiše se za ruke, a Ema dignu visoko štapić od vera koji im je dao starac i on bljesnu u njenoj ruci. Oblačak svjetlosti osvijetli im put.

„Ja idem naprijed”, reče Altair, „za svaki slučaj, a vi polako za mnom.”

Vega je povremeno odlazila u izvidnicu ispred njih i provjeravala, ali nikog nije bilo. Nikakav zvuk nije remetio tišinu osim njihovih koraka. Tunel je bio suv i prozračan, dovoljno širok i visok za dvije osobe. Hodali su penjući se i spuštajući, prateći vijugavu stazu.

„Umoran sam, jedva se vučem”, reče Maks.

„I ja sam”, odgovori Ema. „Imaš li još vode?”

„Nemam, već odavno.”

„Mislim da ću imati rupe na cipelama, a to baš nije...”

Vegin uzvik prekide ga u pola riječi. Požuriše naprijed i uđoše u ogromnu dvoranu koja bljesnu pred njima hvatajući i prelamajući svjetlost iz štapića.

„Ahhhh...”, uzdahnuše u isti mah.

Ver je rastao sa stropa stvarajući nevjerovatne oblike. Kao da su stotine kristalnih lustera blistale i svijetlile odjednom sa hiljadama dijamantnih privjesaka na njima. U sredini dvorane ljeskalo se jezero i oko njega bijelo drveće kakvo su vidjeli u šumi. Sitna plavičasta travica prekrivala je tlo, a u njoj su se vidjeli buseni tamnoljubičastih cvjetića. Bila je to prava pećinska oaza.

„Pravo drvo...”, promuca Maks.

„U pećini”, dovrši Ema.

„Zar ovo postoji”, reče i Dena.

Ni oni nikad nisu vidjeli ovakvo nešto. Pridoše bliže. Drvo je bilo slično onima od ranije, ali je imalo mnogo tanje grančice, prekrivene dlačicama. Ema ih lagano dotaknu, a

one se naježiše i mnoštvo malih leptirića, za koje su mislili da su cvjetići, poleti i nađoše se u treperavom oblaku.

„Ovo je cvjetni tornado”, smijala se Ema.

„Ja sam drvo”, reče Maks držeći ruke uvis, kao grane, dok su leptirići slijetali svuda po njemu. Zatim mahnu rukama i izgubi se u bijelom oblaku. Deneb je skakutala i lovila ih u vazduhu.

Leptirići se ubrzo smiriše i opet se spustiše na drvo. Deneb potrča do jezera i poče halapljivo piti vodu. Djeca takođe potrčашe, ali se zaustaviše u zadnji tren. Nisu znali da li smiju piti. „Slobodno”, reče Altair, ločući svojim velikim jezikom. „Možete piti, slično je vodi kakvu vi poznajete.”

Maks zahvati rukom vodu i liznu. Bilo je slično vodi, ali još slađe i ljepše. Ema takođe priđe i napi se. Sa svakim gutljajem vode osjećali su kako im se snaga vraća.

„Je li ovo neka čarobna voda?”, reče Maks. „Ja sam kao nov!”

„Nije čarobna, samo protiče kroz ver koji je pročišćava, nosi njegovu energiju.”

„Ovdje ćemo se odmoriti”, reče Altair i svi legoše na travu. Dena se sklupča pored Eme.

„Kakav je vaš grad?”, upita Ema Denu.

„Najljepši na svijetu. Ispod planina, na obali jezera, blistav i mirisan. Miris je prvo što osjetiš kad dolaziš. Okružen je plantažama cvijeća i sirupnog drveta. Nikad ga nisam zaboravila. Uvijek kad pomislim na kuću prvo osjetim taj opojni slatki miris.”

„Nedostaje ti?“
„Svskog dana“, reče Dena padajući u san.
„Šta li mama radi?“, pomisli Ema i rastuži se na trenutak, ali umor je učinio svoje i san je savlada.

XXV

Nisu znali koliko su spavali – sat, dva, tri... Duboko u utrobi planine vrijeme nije značilo ništa. Ema sanjivo otvori oči i ugleda pravo ispred svog nosa dva ogromna buljava oka. Vrisnu i skoči. Uplašena životinjica takođe pobježe. Svi poskakaše.

„Šta... Šta je ovo?“, mucala je Ema pokazujući na malo stvorenje koje je sjedilo na obližnjem kamenu.

„Ma, samo mali gleeer“, umiri je Vega. „Nešto kao gušter, potpuno bezopasno.“

„Umrta sam od straha“, reče ona sjedajući.

„Kakva strašljivica“, reče Maks grickajući komadić manura. „Boji se običnog guštera. Ha, ha, ha... aaaaaaaa, majko moja!“, dreknu kad mu gušter pretrča preko krila grabeći mrvicu hrane sa njegovih hlača.

„Ha, ha, ha, ha...“, nasmijaše se svi.

„Toliko o hrabrosti“, reče Ema.

„Pa, iznenadio me“, opravdavao se Maks.

„Da, a mene nije kad mi je došao do lica.“

„Izgleda da mu se sviđaš”, reče Dena. „Eto ga opet pored tebe.”

EMA se malo trznu i pogleda ga.

„U stvari je nekako simpatičan. Vidi mu tu ružnu glavu i buljave oči. Toliko je ružan da je sladak. Da li je to uopšte moguće? Vidi kako me gleda. Jesi gladan? Jesi, jesi, evo ti malo”, reče Ema pružajući mu na dlanu nekoliko mrvica.

Gušterčić priđe, pope se na Emin dlan prednjim šapicama i brzo jezikom liznu mrvicu, a zatim se izgubi u travi.

„Kako su mu mekane šapice, kao neki mali jastučići.”

„Maloprije si vrištala, a sad... 'Kako je sladak'”, Maks poče da oponaša Emu.

Svi prasnuše u smijeh. Kad su se najeli napuniše vodom prazne flašice i krenuše dalje. Tunnel je sad bio svjetliji jer je ver rastao na sve strane i odbijao svjetlost štapića tako da im je bilo ugodnije.

„Šta misliš, da li je svanulo?”, reče Ema Maksu. „Ne znam koliko smo spavali.”

„Ko zna”, odgovori Maks. „Vidi ono!”, povika.

Ispred njih, svijetlila je u mraku traka svjetlosti. Altair ode naprijed da provjeri, a onda ih pozva. Bio je to uski procjep u stijeni kroz koji se probijalo sunce.

„Očito je svanulo”, reče Maks prilazeći.

Primaknuše se bliže da pogledaju vani, kad nešto proleti pored stijene velikom brzinom. Odskočiše uplašeno.

„Kao da je bio izviđač”, reče Altair provirivši.

„Da, ima ih mnogo, kontrolišu uzlete. Sad znam gdje smo.”

Oni ga upitno pogledaše.

„Kosmodrom”, reče i odmaknu se.

Maks i Ema se zalijepiše na pukotinu ne bi li bolje vidjeli. Ispod njih, duboko u dolini, uzlijetali su i slijetali svemirski brodovi. Pravi prizor iz filmova. Maks protrlja oči u nevjerici.

„Mi sanjamo, mi sanjamo...”, mrmljao je.

Zapanjena, Ema je ćutala. Bili su veoma visoko pa su svi oni dolje izgledali sićušni. Ogroman sivi plato načičkan brodovima svih oblika i veličina vrvio je bićima koja su vršila utovar. Bili su suviše daleko da bi mogli raspoznati likove, ali vidjelo se šta rade.

„Utovaraju ver”, reče Altair preduprijedivši njihovo pitanje.

Brod oblika jajeta upravo se dizao obrćući se velikom brzinom oko svoje ose, a na drugom kraju platoa dizao se brod oblika dugačke cigarete. Svjetla su se palila i gasila cijelom dužinom broda. Izgledalo je kao da lebdi, a zatim nestade bez traga. Iznad cijelog područja patrolirale su manje letilice poput one koju su vidjeli na livadi.

„Nismo više tako daleko”, reče Altair. „Do večeri bismo trebali stići do grada.”

Jedva se odvojiše od procjepa, ali morali su dalje. Put ih je sada stalno vodio nizbrdo. Žurili su. Spoznaja o tome koliko su blizu davala im je snage.

XXVI

„Još malo, još malo”, pjevušila je Dena trčkarajući pored njih. Iako je najgore tek bilo pred njima, uzbuđenje zbog dolaska bilo je veliko. Potmuli tutanj zaustavi ih u trku. Dolazio je odnekud iz dubine planine. Tlo se blago zatrese i nekoliko kamenčića otkotrlja se niz hodnik.

„Vjerovatno miniraju”, reče Altair. „Rudnici su ispod nas.”
Nova eksplozija, mnogo bliže, zatrese ih jače.

„Trčite! Trčite!” povika Altair i oni potrčaše svom snagom kroz hodnik dok je prašina padala po njima.

Nađoše se na račvanju i bez razmišljanja skrenuše u bliži tunel. Postepeno se sve utiša. Zastadoše napeto osluškujući. Začu se oštar zvuk u stijeni pravo ispred njih. Prije nego se pomjeriše začu se još jedan jak udarac i stijena se prolomi. Obavi ih oblak prašine i kroz njega kašljući ugledaše robove sa druge strane kako ih zaprepašteno gledaju. Iza njih se pojavi neko čudovište držeći nešto u rukama. Gledali su kroz oblak prašine zaprepašteno jedni u druge. Stvorenja su bila ogromna. Zapahnu ih strašan smrad. Vidješe kako dižu oružje koje su držali u rukama.

„Bježite!”, viknu Altair i oni potrčaše natrag istim hodnikom saplicući se od straha. Bježali su ne osvrćući se. Nešto prasnu i zemlja eksplodira pored Eme. Ona pade potrbuške. Maks je dohvati i povuče na noge. Strašna rika prolomi se tunelom.

„Bježite! Bježite!”, čuli su Altaira koji zastade štiteći im leđa.

„A ti?”, reče Vega lepršajući i izbjegavajući komadiće stijena koji su sipali oko njih.

„Vodi ih odavde! Bježite!”, viknu još jednom i otrča u susret progoniteljima. U tom trenutku prolomi se nova strašna eksplozija i cijeli strop iza njih se sruši potpuno zatvorivši tunel.

„Altair!”, panično zavapi Vega.

Udar ih odbaci i oni popadaše drhteći od straha i užasa. Ema se tresla kao prut. Odjeća joj se poderala i izgrebana koljena virila su napolje.

„Tata! Tata!”, vikala je Deneb, ali njega nije bilo. Gledali su napeto iščekujući. Prašina se polako razilazila i vidjeli su ogromne komade stijena kako leže u tunelu. Vega je oblijetala oko krhotina nadajući se još uvijek, ali ništa se više nije čulo. Svi su u šoku gledali u zatrpani hodnik.

„Altair! Altair!”, dozivala je Vega očajnički leteći oko stijena, a onda jedva čujan zvuk doprije do njih iz srušene gomile.

„Altair!”, viknu Vega. Dena skoči na stijene i provukavši se kroz neku rupu nestade iza.

„Dena, ne!”, viknu Vega, ali ona je već nestala. Maks i Ema priđoše bliže. Ništa se nije čulo.

Stajali su bespomoćno, gledajući u gomilu kamenja. Vrijeme je prolazilo užasno sporo, kad začuše grebanje iznutra.

„Našla sam ga”, vrlo tiho čuo se Denin glas iznutra.

Počese kopati rukama i sklanjati sitnije kamenje proširujući prolaz kroz koji je Dena otišla. Maks gurnu glavu i proviri unutra. Bilo je vrlo mračno, a onda ugleda dva oka kako svijetle.

„Dena?“, pozva Maks.

„Mi smo“, odgovori Dena.

Ubrzo Dena iskoči, a iza nje se pojavi velika Altairova njuška. Jedva se provuče napolje i, iscrpljen i izranavljen, teško dišući pade na tlo.

„Oh... Altair“, reče Vega tužno. Dena mu poče lizati ranu na nozi.

„Zamalo...“, reče Altair pokušavši da zvuči vedro.

Na boku lijeve noge zjapila je duboka posjekotina, a po položaju noge moglo se vidjeti da je slomljena.

„Sredićemo to“, reče Vega i nježno prisloni glavu uz njegovu. „Možeš li ustati?“

„Pokušaću“, reče Altair i jedva se podiže.

„Moramo se skloniti odavde“, reče Vega i lagano krenuše natrag kroz tunel. Altair se jedva vukao, šepajući. Deneb tiho jauknu. I njene nožice bile su izranavljene. Maks je uze u naručje i ponese. Polako se vratiše do mjesta gdje se tunel račvao. Tu zastadoše.

„Da smo samo skrenuli na drugu stranu...“, reče Maks.

„Što je bilo bilo je, sad moramo ovo srediti. Ema, izvadi onu knjigu“, reče Vega.

Ema izvadi knjigu iz ruksaka. Sva sreća pa ga nije izgubila kad je pala.

„Listaj dok ti ne kažem da staneš”, reče Vega i Ema poče polako listati. Kad su došle do pravog mjesta Vega je zaustavi.

„Položi dlanove na oboje i pročitaj to.”

Ema se primaknu, stavi ruke na Altaira i Deneb i poče čitati tekst. Kristal na njenom vratu zasvijetli, a oko Eminih šaka takođe se pojavi svjetlost koja kao da je izbijala iz njih. To je trajalo svega nekoliko trenutaka. Ema završi čitanje, a svjetlost nestade. Altair i Deneb su mirno ležali.

„Sad se moraju malo odmoriti”, reče Vega.

Umorni i prašnjavi, nasloniše se na zidove tunela. Maks i Ema se šćućuriše jedno uz drugo, još uvijek uplašeni svime što im se desilo.

„Očito su se radnici probili iz rudnika pravo u tunel”, reče Vega. „Vidjeli ste robove koji kopaju, a ono su bili vjerovatno stražari Gorvi, bića sa Darhuta, poznata po svireposti. Najgori šljam Galaksije. Bilo im je zabranjeno da dolaze na Alor, a rika koju ste čuli, to su njihove životinje, hoorge, samo ih oni mogu obuzdati. Da se nije sve srušilo... sumnjam da bismo uspjeli pobjeći.”

„Mama...”, tiho reče Dena. „Kako je tata?”

„Dobro sam, dobro”, reče Altair pokušavajući da ustane.

Malo se zanese, ali uspjede. Rana na nozi bila je sad samo tanka nit. Polako napravi nekoliko koraka pažljivo se oslanjajući na nogu. Sve je bilo u redu. Sigurnije prohoda po hodniku.

„Dobro je, možemo ići”, reče. „Deno, kako si?”

„Dobro tata, ne brini”, reče Dena, ali se vidjelo da je još iscrpljena.

„A da se odmorite još malo”, reče Vega.

„Ne smijemo se zadržavati ovdje. Vidjeli su nas. Čak i ako misle da smo mrtvi pod onim kamenjem, mogu ipak pokrenuti neku potjeru.”

„Ja ću ponijeti Denu”, reče Maks.

Uze je u naručje i ubaci u torbu. Dena se smjesti tako da joj je glavica virila iznad. Ema vrati knjigu u ruksak i ugleda u njemu malog guštera.

„Mali, šta ti radiš ovdje?”, reče Ema i pomilova ga prstom po glavi veličine njene jagodice. Gušterčić podiže glavu mazići se.

„Hajde, dobro, sjedi tu”, reče zatvarajući ruksak.

Krenuše drugim tunelom dalje. Hodali su u tišini sve dok ne izbiše na novo proširenje odakle su se račvala tri tunela.

„Šta ćemo sad?”, reče Maks zabrinuto. „Ako opet pogrešno skrenemo...”

„... Zalutaćemo ili će nas uhvatiti”, dovrši Altair.

Stajali su neodlučno, ne znajući šta da urade.

„Postoji nešto... nisam siguran da li će upaliti, ali možemo pokušati.”

„Šta?!”, rekoše uglas.

„Kristal nam može pomoći ako Ema uspije da postavi pitanje.”

„Misliš da će moći”, sumnjičavo reče Vega.

„Vrijedi pokušati.”

„Šta treba da radim?“, reče Ema.

„Pomisli na pravi put“, reče Altair.

„Samo to?“

„Da, samo to.“

„A ako ne uspijem?“

„Uspjećeš, možeš ti to“, reče Maks hrabreći je.

Ema zatvori oči, ponavljajući u sebi: „Pokaži nam pravi put, pokaži nam pravi put, poka...“

Njihov oduševljeni uzvik je trznu. Kristal je blistao, a kao laser snažna zraka probijala je gustu tminu pokazujući put kojim treba da pođu.

„Uspjela si, uspjela!“, oduševljeno povikaše.

„Znao sam ja da ti to možeš“, nasmija se Maks.

„A sad požurimo“, reče Altair.

Izgubiše se u tunelu slijedeći zraku.

„Sva sam prljava“, reče Ema hodajući i brišući prašnjavo lice maramicom. Maks je pogleda.

„Uopšte nisi prljava, samo malo po licu.“

„Šta pričaš, zaplivala sam po prašini bježeći. Vidiš li ti uopšte“, reče pokazujući odjeću.

„Pa pogledaj se malo bolje.“

Ema pogleda niz sebe. Odjeća je bila potpuno čista, bez truna prašine. I ne samo to, poderotine na koljenima su potpuno nestale. Sve je bilo kao novo. Ema zasuka nogavice. Ogrebotine na njenim koljenima su zacijelile.

„To je poseban materijal koji se sam čisti i obnavlja”, objasni im Dena. „A tvoje posjekotine su nestale kad si nas liječila.”

„Šta bih dao za ovakvu odjeću. Nikad ne bih prljav došao kući”, reče Maks gledajući u svoj takođe čist kombinezon. „Mama bi bila presretna, nema više pranja i krpljenja.”

„I još ovako topao.”

„On se prilagođava vanjskim uslovima održavajući stalno istu temperaturu tijela”, reče Dena.

„Nevjerovatno, umjesto onih kapa i jakni obučeš kombinezončić i na sankanje, zar to ne bi bilo super”, reče Maks.

„Ili kad se kuhaš ljeti na četrdeset...”, nastavi Ema.

„Eh, što ti je inostranstvo...”, reče Maks i svi se počеше smijati osjećajući olakšanje. Smijeh je ublažio strah koji su pretrpjeli i s novom nadom krenuše dalje.

Hodali su povremeno zastajući i osluškujući da li ih možda neko prati, ali vladala je potpuna tišina. Izgledalo je da su sigurni, bar zasad.

„Čini mi se da je nekako svjetlije”, reče Maks iznenada.

„Jeste, u pravu si”, reče Ema i ugasi štapić.

„Super se vidi”, reče Maks. „Kako to?”

„Sačekajte ovdje”, reče Vega i odleprša naprijed. Ubrzo se vrati sretno uzvikujući: „Stigli smo! Stigli smo!” Svi požuriše i uskoro ugledaše uski prolaz u stijeni, taman toliki da se jedna osoba može provući. Altair i Vega izadoše prvi i potom ih zovnuše. Izadoše i oni za njima. Nadoše se u tunelu od gusto isprepletenih grana nekog žbunja. Polako se provuko-

še kroz njega i odgurujući lijane koje su štitile ulaz izađoše. Svjetlost ih zabljesnu. Sunce je zalazilo obasjavajući posljednjim zrakama veliki svjetlucavi grad u dolini ispod njih. Činilo se da je cijeli grad napravljen od stakla. Nebo je blistalo plavim i ljubičastim nijansama, a zraci sunca poigravali su na tamnojubičastom jezeru iza grada koje se lagano talasalo svjetlucajući zlatnim iskricama. Nježan, slatki miris cvijeća nošen blagim večernjim vjetrom zagolica im nozdrve. Male letilice prelijetale su grad. Bilo je prekrasno, sve dok im pogled ne pređe na ostrvo blizu obale gdje se uzdizala veličanstvena čipkasta građevina crna kao zift. Nijedna zraka nije se odbijala o nju. Kao da je upijala i gutala svu svjetlost. Bilo je nešto užasno u njoj, što se uprkos svoj toj ljepoti prelivalo preko grada kao mračni talas. Zapanjeni prizorom, Ema i Maks su stajali bez riječi. Gušter je izmilio iz ruksaka i sa Eminog ramena takođe posmatrao.

„Prekrasno je...”, uzdahnu Ema.

„Ono crno tamo...”, reče Maks.

„To je naš dvorac”, reče Altair. „Nekad je bio blistavo zlatan... Odražava onog ko je u njemu... a sad je to G'zor.”

Dena iskoči iz torbe i stade pored Vege i Altaira. Njuškala je vazduh visoko podigavši nosić. Stajali su nepomično, zureći u svoj grad.

Altair duboko udahnu zatvarajući oči i upijajući poznate mirise, a zatim tiho reče:

„Dom.”

TREĆI DIO

XXVII

„Šta sad?“, reče Maks.

„Sići ćemo u grad“, reče Altair. „Baarah je rekao da se možemo umiješati. Tako ćemo i uraditi. Otići ćemo na obalu i razgledati kako možemo preći do dvorca. Znam da će vam sve biti novo i nepoznato, ali pokušajte što manje zagledati. Moramo biti neupadljivi, stopiti se sa ostalima.”

Maks i Ema klimnuše glavama dok im je srce lupalo od straha i uzbuđenja istovremeno. Krenuše kamenim usjekom, skriveni od pogleda, a zatim lagano niz padinu obraslu šumom ka gradu. Bio je već sumrak kad stigoše u grad. Jedva su se uzdržavali da ne bulje oko sebe otvorenih usta. Bića svih oblika hodala su okolo mrmrlajući na svom jeziku. Neka od njih bila su zaista strašna, čudnih oblika, ogromnih glava, ušiju. Ema umalo ne vrisnu kad velika bogomoljka prođe tik uz nju. Hodali su uz samu ivicu pločnika ne privlačeći pažnju. Čipkaste, vitke građevine dizale su se u visine dotičući tamno nebo boje šljive. Neobične, izvijugane, prosto su visile u vazduhu. Bilo je neshvatljivo kako se ne prevrnu ili raspadnu.

„Od čega su ove zgrade napravljene?“, upita Ema. „Kako ne padnu, stoje ukoso i svakako.”

„To je specijalni materijal, izuzetno čvrst i istovremeno elastičan, on omogućava oblik koji zamisliš, samo tvoja ma-

šta je granica. Ako se na bilo koji način ošteti, sam se popravi. Kao tvoj kombinezon, Ema”, objasni im Vega.

„Nigdje ne vidim automobile...”, reče Maks. „Čime se vozate oko?”

„Imamo razne stvari. Vidio si kod Baraaha kal ar, ako idemo dalje onda koristimo aos”, reče Dena i pokaza na malu letilicu koja prošiša iznad njihovih glava. „Ima još raznih stvari.”

„Da li i letilica leti pomoću zvuka kao... onaj, kako reče...?”

„Kal ar”, dopuni ga Dena. „Nisam sigurna. Mama, kako leti aos?”, upita Vegu koja doleti do njih.

„Da li koristi zvuk?”, ponovi Maks.

„Ne, on se kreće pomoću vazduha”, reče Vega. „Vazduh se usisava i ulazi u komoru u kojoj se vrtloži, stvara se nešto kao tornado, da vam bude lakše shvatiti, pritom dolazi do jakog naelektrisanja koje kao jastuk podiže aos. Na taj način može neograničeno ubrzavati, a smjer letenja određuje se pomoćnim motorima.⁶ To je najjednostavnije objašnjenje”, prekinu i nasmija se gledajući ih kako otvorenih usta gledaju u nju. „Možda je to previše za vas.”

„Definitivno previše”, reče Ema.

⁶ Viktor Schauburger-<https://www.youtube.com/watch?v=dH3k2gGq4wE>
<https://frankgermano.wordpress.com/viktor-schauburger-the-repulsive/>
https://www.google.com/search?sa=X&source=univ&tbm=isch&q=viktor+schauburger+engine&ved=2ahUKEwjv85qE_sTrAhUQGewKHdV4B-oQsAR6BAgJEAE&biw=1920&bih=937
<http://discaircraft.greyfalcon.us/Viktor%20Schauburger.htm>

„Je li teško upravljati aosom?“, javi se opet Maks.

„Njime niko ne upravlja“, reče Dena. „Uđeš, pomisliš gdje želiš ići i... putuješ. On sam vozi.“

„Čovječe...“, reče Maks zapanjeno. „Kako svijetle onako, kao da su u nekom svjetlećem oblaku...“

„To je zbog jonizacije do koje dolazi tokom vrtloženja. Atomi gube svoje elektrone koji se kasnije spajaju sa neutralnim atomima u vazduhu stvarajući negativne jone, a pritom se javlja svjetlost“, reče Vega. „Prilikom jonizacije kisika javlja se zelenkasta svjetlost, a kod drugih elemenata drukčija. To se proučava u hemiji, fizici...“

„Mi to još nismo učili“, reče Ema, „ali zvuči vrlo zanimljivo.“

„Da li svako ima svoj aos kao što mi imamo svako svoj automobil?“, reče Maks.

„Ma, ne“, reče Dena. „Oni stoje širom grada, kad nekom zatreba koristi ga i on se sam vrati na svoje početno mjesto ili ostane tamo gdje si izašao, zavisno od potreba.“

„Druga planeta“, reče Ema.

„Stvarno“, reče Maks. „Kod nas bi tako bilo možda jedan dan, dok ga prvi lopov ne bi prisvojio, ali baš bih se volio njime provozati.“

„U sljedećoj ulici je najljepša prodavnica slatkiša“, šapnu Dena uzbuđeno dok su se primicali uglu, ali kad zaokrenuše u ulicu ugledaše nešto sasvim drugo. Umjesto prodavnice bila je tu neka krčma. Osvijetljeni prozori, neobična muzika, miris jela i galama izbijali su vani. Skoro se sudariše sa neko-

liko ogromnih stražara kakve su vidjeli u rudniku, koji pijano i trapavo izadoše ispred njih. Maks i Ema ustuknuše uplašeno i pribiše se uza zid. Bili su ogromni, tamnozeleno hrapave kože, sitnih očiju skrivenih između dvostrukih debelih kapaka i zuba kao u ajkule koji su rasli u raznim pravcima u više redova. Na šakama su umjesto noktiju imali kandže. Stražari ih samo letimično pogledaše i produžiše urlajući jedni na druge. Smrad koji ih zapahnu bio je neizdrživ. Jedan od njih imao je dugačku porezotinu preko glave.

„Povratiću!”, reče Ema očajnički dok joj se stomak prevrtao. „Taj smrad...”

„Misli na nešto drugo”, došapnu joj Maks.

„Samo mirno, produžite”, reče Altair.

Oni oboriše glave i polako nastaviše.

„Uh”, odahnu Maks kad su malo odmakli, „umro sam od straha.”

„I ja isto”, šapnu Ema duboko udišući, „užasni su.”

„Samo polako, mirno...”, reče Altair, ali ne završi rečenicu. Prekide ga iznenadna galama. Stražari koji su već bili daleko dovikivali su nešto za njima. Uplašeno zastadoše.

„Bježite!”, viknu Altair razaznavši šta galame. „Prepoznali su me, bili su u rudniku!”

Potrčaše ne znajući kuda. Vega ih je vodila, a Altair je ostao iza njih. Skrenuše u sporedne ulice, a zatim kroz uske prolaze prevrćući korpe i kutije koje su im se našle na putu i izbjegavajući prolaznike. Bježali su ne osvrćući se. Zidovi pr-

snuše iza njih pogođeni hicima. Čuli su topot Altairovih velikih šapa iza sebe i galamu stražara. Utrčaše u splet mračnih ulica. Vika se postepeno gubila u daljini, a oni istrčaše iz uske uličice pravo na obalu.

„Možete stati”, doviknu Vega odozgo. „Pobjegli smo im.”

Svališe se uza zid. Noge su im podrhtavale od straha i napora. Nisu mogli doći do daha.

„To su bili stražari iz rudnika. Čuo sam šta govore”, reče Altair. „Misle da ste lopovi, ali ne vjerujem da će nas dalje tražiti, nismo tako važni, a oni su suviše pijani za jurnjavu. Imali smo peh da tako naletimo na njih.”

„Nadam se da si u pravu”, reče Vega slijećući.

„Gdje smo?”, upita Altair Vegu.

„Na južnoj strani obale, u blizini je staro spremište. Možemo tamo prenoćiti, a sutra ćemo vidjeti kako dalje.”

Tamno, duboko jezero ležalo je pred njima. Mol je bio pust, jedva osvijetljen. Vjetar je duvao sa jezera donoseći miris vode, a sitni talasići zapljuskivali su zid tiho brboreći. Ispred njih, u sumraku, dizao se dvorac. Bio je ogroman, veličanstven i istovremeno užasan. Gledali su paralisano u njega. U mraku, iza njih, škripnuše vrata. Svi uplašeno skočiše. Starac promoli mršavu bijelu glavu i mahnu im.

„Šta da radimo?”, prošaputa Ema.

Starac ponovo mahnu razgledajući po ulici.

„Samo mirno”, reče Vega. „Mislim da želi pomoći. Pridite.”

„Brzo djeco, unutra”, reče starac. „Brzo!”

Oni nesigurno zakoračiše u kuću, a on zatvori vrata i više puta ih zaključa. U sobi je vladao polumrak. Mala svjetiljka od vera sijala je na sredini golog stola oko koga su bile četiri stolice. Otrcani kauč bio je prislonjen uza zid.

„Zar ne znate da ne smijete biti napolju?“, upita ih starac.

„Ne...“, reče Ema nesigurno. „Nismo odavde“, iznenada doda. Svi je pogledaše.

„Dolutali smo u potrazi za hranom“, nastavi ona izmišljajući.

„Sva sreća da sam vas vidio“, reče on, „inače biste završili u rudniku. Niko ne smije biti vani poslije zalaska sunca. Sjedite, sjedite...“

Posjedaše za sto, a Altair se smjesti iza, u polumrak. Starac ih pažljivo pogleda zadržavajući pogled na Altairu.

„Neobičan stvor...“, reče zamišljeno. „Odakle ste došli?“

„Izdaleka“, reče Ema. „Naši roditelji su odvedeni u rudnik. Ostali smo sami, lutamo, tražimo hranu.“

Maks je pogleda, a Ema slegnu ramenima.

„Nikad nisam vidio takve životinje“, reče starac.

„Našli smo ih usput, dobri su...“, reče Ema.

„Teška su vremena, da, da...“, mrmaljao je starac spuštajući na sto dva komadića neke suve hrane. „Žao mi je, to je sve što imam, ali podijelićemo“, reče režući komadiće na više dijelova.

Lice mu je bilo suvo, ispijeno, a ruke kao dvije grančice. Vidjelo se da gladuje. Nešto šušnu u mraku iza njega.

„Dodi”, reče starac i iz mraka se pojavi dječaćić i pope se na stolicu.

„Ovo je moj unuk. Njegovi roditelji su u rudniku. Nas dvojica nekako preživljavamo.”

Dječak ih je oprezno gledao velikim plavim očima na mršavom licu. Crni pramenovi kose koji su mu padali na čelo činili su ga još bljeđim.

„I mi imamo malo hrane”, reče Maks izvlačeći ono što im je preostalo.

Dječak raširi oči kad vidje slasni manur, a osmijeh mu ozari lice. Pruži ruku preko stola, ali je povuče kad uhvati starčev prijekorni pogled.

„Odakle vam to?”, reče starac iznenađeno. „Ne sjećam se kad sam vidio manur.”

„Radili smo nešto usput pa su nam to dali zauzvrat”, reče Ema i pruži komadić dječaku koji ga halapljivo strpa u usta i zadovoljno mljacnu.

Starac ga pomilova po glavi smiješeći se.

„Dobro je, a? Nekad smo imali sve, a sad...” , začuta, brzo ih pogledavši, uplašen svojim riječima. „Prije je bilo mnogo bolje”, klimnu Ema saosjećajno shvativši njegov strah. „Za vrijeme Altaira”, oprezno reče. Maks je šutnu nogom ispod stola. Starac je pažljivo ispitivački pogleda i odahnu.

„Ne smijemo o tome pričati, i zidovi imaju uši”, reče tiho.
„Ali jednog dana...”

„Jednog dana... On će se vratiti...”, reče Ema još tiše, naginjući se prema njemu preko stola.

„Svi živimo u nadi”, prošaputa starac ustajući. Pridje prozorima i provjeri kapke. „Noćas će biti magle, vjetar je bio vlažan”, reče. „Ovdje možete prespavati. Ne smijete izaći prije izlaska sunca.”

On i dječak nestadoše u drugoj sobi.

„Jesi li ti normalna!”, vrištao je Maks šapćući. „Šta to pričaš.”

„Samo je izašlo”, prošaputa Ema. „Ne znam kako.”

„Ne svađajte se”, reče Altair. „Ja sam joj to rekao, a ona je čula. Pokušao sam i uspjelo je. Izvini Ema, želio sam čuti šta ljudi misle.”

Maks i Ema raširiše oči.

„To sam ja... telepatski...”, reče Ema.

„Očito jesi”, reče Vega.

Napolju se začuše glasovi. Maks ugasi lampu. Sjedili su u mraku osluškujući napeto. Glasovi su se približavali.

„Straža”, reče Altair.

Prodoše ispod prozora galameći i lupajući nogama. Uskoro opet zavlada tišina.

„Ima mnogo straže po cijelom gradu”, reče Altair. „Ne znam kako ćemo preći do dvorca.”

„Danju sigurno nećemo moći”, reče Vega.

„I noć je problem ako bude mjesečina.”

„Ne znam šta da radimo”, reče Vega.

Altair je kratko razmišljao, a zatim reče: „Starac je rekao da će noćas biti magla. Ti znaš kakva je jezerska magla. Noćas imamo šansu. Straža je prošla, sigurno se neće vratiti uskoro. U blizini sam vidio vekt, uzećemo ga i preći.”

Vega je ćutala.

„Znaš da je to jedino rješenje”, reče Altair.

„Znam”, reče Vega, „ali se plašim.”

„Maks”, reče Altair, „preći ćemo jezero na vektu, slično je biciklu, samo što lebdiš. Bitno je održavati ravnotežu, a ti si majstor u tome. Ti, Ema i Dena ćete biti na njemu. Da li misliš da ćeš moći?”

Maks proguta knedlu.

„Daću sve od sebe”, reče nastojeći da ne pokaže strah koji je treperio u njemu.

„A ti?”, reče Vega.

„Ja ću plivati pored vas. To nije velika udaljenost. Uspjeću. Sad malo odspavajte. Ja ću stražariti. Probudiću vas kad bude vrijeme.”

Izmoreni, smjestiše se na kauč i brzo zaspaše.

XXVIII

Altair pogleda kroz prorez na kapcima. Magla je bila gusta kao tijesto. To je bila njihova šansa. „Probudite se, vrijeme je”, reče Vega tiho.

Djeca poustajate trljajući oči. Polako, da ne probude starca, pokupiše svoje stvari.

„Dobro, možemo ići”, reče Altair.

Maks izvuče reze i otključa vrata. Tiho ih otvori i polako se izvukoše na ulicu. Vrata tiho škljocnuše kad ih zatvori. Magla ih obavi i oni se nečujno izgubiše u njoj.

„Evo, znam da sam ga vidio”, reče Altair pokazujući nešto nalik na vodeni skuter koji je bio privezan uz dok. Ema stavi Denu u ruksak i onda siđoše stepenicama do vekta. Polako sjedoše na sjedišta, a on lagano potonu nekoliko centimetara u vodu.

„Tonemo”, uplašeno prošaputa Maks.

„Ne brinite”, reče Altair. „Maks, vidiš taj trokut naprijed... kad ga pritisneš podići će se uvis, sve ostalo regulišeš položajem držača. Prići ćemo dvorcu sa zadnje strane.”

Maks pritisnu i osjeti kako se dižu uvis. Počeše se njihati lijevo-desno. Ema se čvrsto uhvati za Maksa dok je on pokušavao uspostaviti ravnotežu. Ubrzo shvati šta treba da radi i skuter se umiri lebdeći iznad vode. Altair uđe u vodu i zapliva.

„Pratićete Vegu”, reče Altair.

Vega poleti i oni krenuše za njom gubeći se u gustoj ljepljivoj magli. Altair je plivao svom snagom nastojeći da ih prati. Magla je sad bila toliko gusta da su na trenutke gubili Vegu, ali ona se vraćala i vodila ih. Ema se čvrsto držala za njega. Bili su uplašeni. Da li ima straže, da li će ih vidjeti? Maks je napeto stiskao upravljač pokušavajući održati smjer.

Nakon cijele vječnosti, kako im se učinilo, ugledaše obrise dvorca.

„Idemo iza, na istočnu stranu”, šapnu Vega.

Dubok sablasan uzdah iza njih ispuni noć.

„Šta je ovo?”, reče Ema preplašeno.

Ogledali su se oko sebe, ali vunasta magla je prekrivala sve. Uznemirena, Vega doleti do njih. Strašan zvuk se ponovi, ovaj put bliže.

„Ovo je... ahhh!”, uzviknu Vega prestravljeno. „Altair! Maks!”

Ne dovrši rečenicu jer se pravo ispred Maksa uzdiže neka tamna masa. Maks instinktivno skrenu izbjegavajući je. Ema vrisnu, nagnu se opasno u stranu, ali uspjede da se u zadnji čas uhvati za Maksa.

„Altair! Altair!”, Vega je panično dozivala, ali čulo se samo pljuskanje vode iza njih.

„Poješće ga”, reče Maks. „Moramo mu odvući pažnju.”

Okrenu skuter i poče da se dere iz sveg glasa. U istom trenutku Vega zakrešta svom snagom pokušavajući isto.

„Maks, bježite samo pravo, obala je blizu, ja ću mu odvući pažnju!”, doviknu im Vega u letu.

Maks okrenu skuter. Obala se nazirala ispred njih. Još samo malo i tu su... Ali odjednom iz magle, pravo na njih, sa strane, ustremi se ogromna mrtvački bijela izdužena glava bez očiju, razjapljujući čeljusti obrasle hiljadama ljigavih zmijastih bičeva koji su se uvijali na sve strane, a kroz njih se

promoliše deseci ogromnih zuba savijenih kao kljove sa kojih je curila odvratna zelena slina. Maks je kao u usporenom filmu čuo iz daljine kreštanje Vege koja je napadala stvorenje, Emino vrištanje, vidio vodu koja je lila sa stvorenja na sve strane, čuo jake otkucaje svoga srca, ali sve to kao da se odvijalo mimo njega. Vrlo sabrano, ne misleći ni o čemu drugom, podiže vekt uvis kao što je to bezbroj puta radio na biciklu, napravi okret i pojuri prema obali. Životinja ispusti stravičan zvuk i, promašivši ih, teško se stropošta u vodu podižući ogroman talas koji ih zapljusnu s leđa i odbaci sa vekta na obalu. Srećom, padoše na meko tlo. Životinja nestade u dubinama, povlačeći se. Vega doleti do njih. Ema je ležala bez svijesti na jednom kraju, a Maks na drugom.

„Maks, Ema, Deno!”, oblijetala je Vega oko njih.

„Mama...”, začu se tihi glas iz trave.

Dena se izvuče iz Eminog ruksaka koji je odletio još dalje i pritrča Vegi.

„Šta se desilo? Ema! Maks!”, povika videći ih kako beživotno leže na travi. „Gdje je tata?!”

Maks nešto progundā i otvori oči. Polako sjede gledajući oko sebe, a onda ugleda Emu kako leži. Priđe joj i dodirnu je polako.

„Mmmmm...”, promrmlja i Ema.

„Uh...”, odahnu Maks. „Već sam se uplašio...”

„Jeste li dobro?”, upita Vega.

„Da, izgleda...”, reče Maks trljajući glavu. Ema takođe sjede. Dena joj priđe i pribi se uz nju. „Mislila sam da ste mrtvi...”, reče uplašeno.

„Dobro smo, ali... gdje je Altair?”, reče Maks ogledavši se oko sebe.

„Ne znam”, drhtavim glasom reče Vega. „Ne mrdajte, idem provjeriti”, reče i odleti u maglu. Djeca ostadoše sama gledajući se uplašeno.

„Šta je ONO bilo?”, reče Ema.

„Nemam pojma”, reče Maks. „Deno, znaš li ti?”

„Ne, u jezeru nema takvih stvorenja, nikad ih nije bilo.”

Drhteći, Ema pokri lice rukama. Maks priđe bliže i zagrlji je. Svi se šćućuriše zajedno u mrklom mraku i magli, napeto osluškujući. Iz trave dotrča mali gušter i pope se Emi u krilo.

„Mali, živ si”, reče Ema i pomilova ga po glavi. Gušter brže-bolje kliznu u njen džep.

Sjedili su u tišini. Nijedan zvuk se nije čuo, a onda ugledaše Vegu kako slijeće. Za njom, na obalu, izvuče se Altair i iscrpljeno pade na zemlju. Skočiše i pritrčaše mu. Nisu vidjeli nikakve rane na njemu.

„Dobro sam”, umiri ih Altair, „samo sam malo umoran. Ošamutio me kad me udario repom, onda je čuo Vegu i vas i okrenuo se, to mi je spasilo život.”

Polako se podiže i povukoše se dalje od obale.

„Jeste li vi dobro?”

Djeca mu ispričaše šta se desilo uskačući jedno drugom u riječ. Altair ih je zabrinuto slušao.

„Sad znamo zašto nije bilo straže...”, reče Altair. „Doveo je kar akrak u jezero znajući da niko neće smjeti prići dvorcu.”

„Užasno stvorenje?”, reče Maks.

„Živi u velikim dubinama okeana na drugoj strani planete. G'zor ga je uhvatio i stavio u ovo, za njega malo, jezero u kome osjeti svaku vibraciju i napada. Imali smo veliku sreću, a i magla je dosta pomogla, prigušila je sve zvuke, a napao nas je s druge strane ostrva. Nadajmo se da nas niko nije čuo.” Oslušnuše, ali vladala je potpuna tišina.

„Moramo što prije unutra”, reče Altair.

„Kako ćemo to izvesti?”, upita Ema koja se malo smirila.

„Postoji ulaz za koji znamo samo Baarah i ja. Nadam se da ga G'zor nije pronašao.”

„Straže nema na vidiku”, reče prigušeno Vega koja je otišla provjeriti okolo.

Krenuše naprijed, držeći se blizu jedno drugoga.

XXIX

Nisu smjeli paliti ver pa su hodali veoma oprezno nastojeći da ne prave buku. U mraku i magli sapletoše se nekoliko puta, ali uskoro se nađoše pred crnim glatkim zidom. Altair pođe duž njega i izgubi se u magli nakon nekoliko metara. Oni ostadoše, uplašeno iščekujući. Ema pruži ruku da do-

takne zid, ali je trže iznenađena hladnoćom koja je iz njega izbijala. Altair je hodao gore-dolje, a onda zastade i dade im znak da priđu.

„Tu smo, našao sam. Ema, ti ćeš ga otvoriti.”

Ema izvuče knjigu iz ruksaka. Svi su se okupili oko nje da zaklone svjetlost štapića koji je morala upaliti da bi mogla pročitati čarobne riječi. Ema polako pročita nekoliko redova, kristal i štapić sinuše istovremeno, a zatim iz štapića bljesnu iskra i dodirnu zid koji se otvori. Oni nečujno udoše unutra i zid se zatvori za njima. Vladao je potpuni mrak. Stajali su i osluškivali. Nikakav zvuk nije se čuo. Maks obrisa oznojene dlanove o hlače. Srce mu je bubnjalo u ušima i činilo mu se da će iskočiti svake sekunde. Ema je grčevito stiskala štapić od vera buljeći u tamu koja ih je okruživala, plašeći se nekog novog užasa koji bi iz nje mogao iskočiti.

„Prije nego što krenemo”, reče Altair okrećući se Emi, „pokazaću ti šta moraš pročitati kad nađemo skiptar. Ne znam šta se može desiti, možda ćemo se razdvojiti, ali ti svakako to pročitaj. Dovoljno je da budeš u istoj prostoriji u kojoj je skiptar, Verbalard će ga aktivirati.”

Pokaza joj stranicu sa svega nekoliko riječi na njoj. Ema pročita i ponovi nekoliko puta, trudeći se da zapamti pročitane riječi.

„Idemo polako”, reče Altair. „Stepenicama ćemo se popeći do hodnika odakle vodi prolaz do kule. Možeš upaliti ver, Ema.” On krenu prvi.

Emin štapić bljesnu i počese se peti uskim spiralnim stepenicama. Vazduh je bio leden. Hladnoća je izbijala iz tih kao staklo glatkih zidova i prodirala sve do kostiju. Noge su im podrhtavale od napora. Činilo se da stepenicama nema kraja. Zaustaviše se konačno na malom podestu. Altair njuškom lagano pritisnu zid i on se nečujno odvoji otvarajući uski prorez. Pažljivo je osluškivao. U daljini su čuli duboko brundanje stražara. Maks priđe i polako odškrinu zid. Pogleda lijevo i desno, nikoga na vidiku. Odškrinu još malo i promoli glavu. Slaba svjetlost zračila je iz zidova jedva osvjetljavajući prazan hodnik. Altair izađe i nestade. Njegove ogromne šape grebale su po kamenom podu. Maks i Ema pretrnuše. Šta ako ga neko čuje? Međutim, on se ubrzo vrati po njih.

„Idemo, stražari su na nivou ispod nas.”

Krenuše tiho držeći se uz sami zid. Sve je bilo nevjerovatno glatko – pod, zidovi, plafoni... Na kraju hodnika skrenuše u uži prolaz i popeše se stepenicama na sljedeći sprat. Altair, koji se onako crn skoro nije vidio u tom mraku, proviri u novi hodnik.

„Stražar je na stepenicama”, reče prigušeno.

„Ja ću ga omesti”, reče Vega. „Ako ga ti napadneš dići će uzbunu. Ovako imamo šanse.”

U hodniku se začuše koraci. Altair proviri. Drugi stražar gegao se niz hodnik noseći flašu. Dade je prvom stražaru, porazgovara kratko s njim i vrati se natrag.

„Donio mu je piće, slave nešto. To može biti naša šansa.”

Sačekajte malo, a zatim Vega poleti i prvo proleti pravo ispred stražara koji je sjedio i pio, tako da je nije odmah spazio. Ona se vrati i zaleti se pravo u njega napadajući ga kandžama. On skoči sa stolice zanoseći se. Piće mu pade iz ruku i proli se. Vega poleti u drugom pravcu, a on potrča za njom psujući, teško topćući debelim nogama i zamahujući ručerdama.

„Brzo!”, reče Altair i oni šmugnuše neopaženi u prolaz. Stražar se vrati mrmljajući nešto i bijesno gledajući u praznu flašu svali se na stolicu. Vega sačeka da on sjedne i neprijetno proleti tik uz plafon u prolaz za njima.

„Bila si odlična”, reče joj Altair kad im se pridruži.

„Očekivala sam više stražara”, reče Vega.

„Koliko sam razumio iz njihovog razgovora imaju neku godišnju proslavu. Izgleda da je i G'zor sa njima.”

Požuriše uz nove stepenice sve do vrata u koja je bio urezan zapis. Ema prinese štapić. Riječi su svijetlile iznutra kao da gore. Ema pročita naglas:

„Brža od ptice, od svjetla, od zvuka.

Brža od strijele što leti iz luka.

Vidjet je nećeš, ni čuti, ne,

a bez nje baš je ništavno sve.”

„Šta je ovo? Neka zagonetka?”, reče Ema. Ućutaše, grozničavo razmišljajući. Vega je nervozno pogledavala niz stepenice.

„Požurite! Nemamo vremena!” U panici su se zgedali. Nikome ništa nije padalo na pamet.

„Znam!”, uzviknu Maks koji je obožavao zagonetke svih vrsta. „To je MISAO!”

Kako on reče „MISAO”, tako vrata škljocnuše i otvoriše se. Svi se zgedaše oduševljeno.

„Bravo Maks”, reče Altair.

Uđoše u veliku prostoriju koja je bila potpuno prazna, sva blistava od vera. Na sredini prostorije bilo je vitko postolje i na njemu neki uređaj nalik slovu L. Nigdje se nisu vidjela druga vrata osim onih kroz koja su ušli.

„Šta sad?”, reče Maks. „Šta je ovo?”

Altair i Vega su gledali obeshrabreno u uređaj.

„Ovo je lael il nit”, reče Vega, „stari instrument iz davne davne prošlosti. Na njemu se svira po nevidljivim žicama. Vrlo komplikovan instrument.”

„Po nevidljivim žicama”, ponovi Maks. „Nešto kao harfa?”

„Da”, reče Altair. „Očito treba nešto odsvirati, ali...”, odmahnu glavom poraženo. „Sve je izgubljeno, ne možemo dalje...”

Emma, koja je sve vrijeme bez riječi posmatrala uređaj, reče: „Ja znam šta je to. To je teremin⁷. Ja sam ga svirala u školi. Obožavam ga.”

⁷ Teremin – Teremin je elektronski muzički instrument. Izmislio ga je 1919. ruski fizičar Lav Teremin. Neobičnog izgleda, svira se bez doticanja. <https://www.youtube.com/watch?v=K6KbEnGnymk>, <https://www.youtube.com/watch?v=3H5jBkPXpw>

„Znaš šta je to?“, zapanjeno rekoše uglas Vega i Altair.

„Da, prstima remetim elektromagnetno polje koje postoji između dvije antene i tako proizvodim ton, najjednostavnije rečeno.“

„Da, upravo tako“, uzbuđeno reče Altair. „Misliš li da bi mogla svirati?“

„Da, ali šta?“, reče Ema.

Opet se svi pokunjiše.

„Samo mi jedna melodija pada na pamet“, reče Altair. „Ona se svira u posebnim obredima. Zna je svega nekoliko osoba. Mogu pokušati da ti je otpjevam.“ I on poče pjevati.

Maks i Ema se pogledaše zapanjeno.

„Znam tu melodiju!“, uzbuđeno reče Ema.

Oni je iznenađeni pogledaše.

„Misliš, zapamtila si je već?“, sumnjičavo reče Altair.

„Ne, znam je otprije!“

„Kako je možeš znati?“

„Zna, zna“, zamaha Maks uzbuđeno. „Svirala ju je na školskoj priredbi!“

„Našla sam note na tavanu u škrinji bake Sare. I ona ju je često svirala, kako mi je rekla moja baka.“

Altair i Vega pogledaše upitno Denu koja pokunjeno sagnu glavu.

„Ja sam joj dala note kad se spremala za priredbu. Trebalo joj je nešto posebno, a tamo niko ne zna šta je to...“, reče Dena pokajnički.

„Nisi to smjela uraditi bez pitanja”, reče Vega, „ali sad će nam to možda spasiti život, tako da... oprosteno ti je.”

„Pa pokušaj”, reče Altair. „Nemamo šta izgubiti kad smo došli tako daleko.”

Ema se približi instrumentu. Podiže ruke, ali one joj zadržtaše od uzbuđenja pa ih spusti niz tijelo. Udahnu duboko nekoliko puta i ponovo diže ruke. Lagano dodirnu prazan vazduh, a prvi drhtavi tonovi ispuniše prostoriju.

„To je, to je...” , šaputala je Vega uzbuđeno.

Ema je pažljivo svirala ton po ton, ali u jednom trenutku prst joj zatreperi i pogrešan ton zavrišta i poče se odbijati o zidove. Zvuk je bio neizdrživ. Nevidljivi talas podiže ih i baci na tlo. Ploče vera na zidovima eksplodiraše rasipajući krhotine okolo. Sve je trajalo djelić sekunde. U daljini su se čuli glasovi. Takva eksplozija nije mogla proći neopaženo. Sad su bili otkriveni i bilo je pitanje trenutka kad će stražari ući. Ema ustade i priđe ponovo.

„Sviraj dalje”, reče joj Altair. „Ostalo je svega par tonova, ako neko uđe ja ću ga zadržati.”

Ema podiže ruke koje su se tresle.

„Smiri se, ti to možeš”, reče joj Maks umirujući je, dok su mu se noge tresle od straha.

Ona ponovo priđe i razlegoše se novi tonovi, lijepi i tačni. Koraci su se čuli sve bliže. Ema odsvira posljednji ton, a dio zida, nasuprot vrata, u tom trenutku nestade. Ogroman Gorv utrča kroz vrata u prostoriju.

„Idite! Idite! Ja ću ga zadržati!”, viknu Altair i skoči pravo na njega. Iznenaden, Gorv posrnu, ali ga odbaci rukom. Vega mu se zaleti u oči pružajući svoje kandže, Dena mu skoči na glavu grebući ga, a mali gušter pope se na njega i uvuče mu se u nos. Maks i Ema skamenjeno su posmatrali šta se dešava.

„Bježite!”, viknu Altair i ponovo skoči na pijanog stražara koji izgubi ravnotežu i pade.

Maks i Ema potrčaše kroz prolaz u novu prostoriju. Nađoše se u potpunoj tišini. Mogli su ih vidjeti kako se bore, ali nikakav zvuk nije dopirao do njih, a onda oni iščeznuše i zavlada polumrak. Maks se ogleda oko sebe. Prostorija je bila okrugla, sa visokim plafonom koji se sužavao stvarajući krug na vrhu kupole.

„Pa ovdje nema ničega”, reče Emi, ali ne dobi nikakav odgovor.

Osvrnu se, ali Eme nije bilo. Bio je potpuno sam. „Šta sad...”, pomisli Maks kad ugleda ogroman talas kako se diže pred njim. Panika ga preplavi. Ne stiže da vikne kad ga talas poklopi i baci na tlo. Voda je bila svuda oko njega. Mahao je rukama pokušavajući da izađe na površinu. Zadržavao je dah, ali bol u plućima bio je razarajući, nije više mogao izdržati. Talas ga u tom trenutku izbaci na površinu i on očajnički duboko udahnu prije nego što potonu opet u dubinu. Maks se borio svim silama, ali pluća više nisu mogla izdržati, utapao se...

Emu se takođe ogleda oko sebe. Prazno. Okrenu se prema Maksu, ali njega nije bilo.

„Maks!”, viknu, ali njen glas se izgubi u mraku, a iz njega su prema njoj puzale i uvijale se stotine zmija. Emu počeo vrištati, ali nijedan ton nije izlazio iz njenih usta. Potrčao oko ne bi li našao nešto na što bi se popela, ali ničeg nije bilo. Zmije su se približavale sikteći. Užasne, tanke, dugačke, primicale su se vijugajući, sve bliže. Srce joj je ludački lupalo, a ledeni znoj je svu probio. Zmije su joj se sad pele uz noge obavijajući ih i stežući. Emu ih počeo udarati ruksakom pokušavajući da ih skinu sa sebe, ali one su i dalje neumoljivo nadirale... Iz ogromne daljine dopirali su jedva čujni glasovi.

„Emaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa!!!!!!! Maaaaaaaaaaaaa-
aaaaaaaaaksss!”

Emu i Maks su ih čuli posljednjim atomima snage. Kao kroz maglu vidjeli su Altaira i Vegu na ulazu u sobu kako viču, ali šta...

„Nije stvarnoooooooooo...!”

„Nije stvarno, šta lupetaju, šta im to znači... stvarno...”, pomisli Maks, a onda opet začu:

„Nije stvarnoooooooooo! Hoooooogaaaaam!”

„Nije stvarno... nije STVARNO! Hologram!”, sinu mu u glavi i kao da ga to osvijesti. U tom trenutku sve oko njega prrsnu kao ogledalo rasuvši se u bezbroj šiljatih komada koji popadaše okolo uz prasak. Isto se dešavalo i Emi. Kad je

uspjela čuti njihove glasove zmije se pretvoriše u crne pramenove dima koji nestadoše po ćoškovima. Mokri od znoja i iscrpljeni, ležali su oboje na podu, a sa plafona nečujno dolebdia okrugli disk u sredinu sobe.

„Imamo svega par trenutaka”, reče Altair. „G'zor dolazi! Osjećam ga!”

Popeše se svi na disk i on se počeo sam dizati uvis. Na vrata nahrupiše Gorvi pucajući po njima. Ver je prštao na sve strane, ali oni su već bili dovoljno visoko tako da su meci pogađali platformu odozdo. Maks i Ema čučnuše prekrivajući glave rukama. Vega je već uzletjela kroz otvor, a Dena se skupila ispod Maksa i Eme. Altair je stajao mirno, gledajući prema otvoru na vrhu, kome su se približavali. Platforma se zaustavi i oni se nađoše na vrhu kule u potpuno prozirnoj sobi. Već je svanulo. Vidjeli su kilometrima daleko. Pod ispod njih postade mliječno bijel kako stupiše unutra. U sredini prostorije lebdio je u vazduhu skiptar na čijem vrhu je bio kristal izrezbaren tako vješto da je bacao hiljade iskrica svuda okolo stvarajući oblak duginih boja u kome su lebdjeli visoko iznad tla. U trenutku kad Ema uđe unutra Verbalard i skiptar bljesnuše na trenutak zasljepljujućim sjajem koji se probi izvan kule na sve strane.

„Konačno!”, reče Altair. „Brzo, Ema, nemamo vremena!”

Emu izvadi knjigu, otvori je i poče čitati: „Kalis re nal, atu...”

Strašan prasak probi pod tako da popadaše. Emi knjiga ispade iz ruku i otkliza na drugi kraj. G'zor se pojavi, a Vega, koja je bila najbliže, poleti prema njemu pružajući naprijed svoje kandže. On je jednim pokretom ruke prikova uza zid i ona samo nemoćno pade, skrhana. Maks i Ema su ga paralisano gledali. Znači to je G'zor koga su došli uništiti. Visok, crne duge kose spletene u debelu pletenicu, parališućih crnih očiju, lica iskrivljenog gnjevom, sav u crnom, stajao je prijeteći, zračeci silnu energiju koja ih je pritiskala.

„Ko ste vi?!”, zagrmi G'zor.

„Nastavi, Ema!”, viknu Altair, koga G'zor nije opazio jer je stajao iza, skaćući na njega i grabeći ga za vrat svojim ogromnim očnjacima. Njegovo ogromno tijelo na kome je svaki mišić bio napet do krajnosti poklopi G'zora i oni padoše na pod valjajući se u strašnom crnom klupku. Ema se sjetiti riječi koje je više puta u sebi ponavljala, tako da ih je znala napamet... „Ma viro alanan.” Kula se strašno zatrese kad izgovori posljednje riječi, a zasljepljujuća ljubičasta svjetlost izbi iz skiptra i kristala istovremeno. Maks i Ema vrisnuše zaklanjajući oči, a kad je nestade, ugledaše kralja Altaira koji je ležao nad G'zorum, kraljicu Vegu, duge plave zamršene kose kako leži nemoćno uza zid, a pored nje sitnu plavokosu djevojčicu.

„Uspjelo je!”, viknu Maks.

„Ti!”, kriknu strašno G'zor kad se Altair preobrazi.

„Da, ja! Mislio si da si me uništio, da se neću vratiti! E, pa prevario si se!”, viknu Altair stežući ga.

G'zor odbaci Altaira i on odleti na drugu stranu udarivši o zid. Pruži ruku da uzme skiptar, ali on je već letio prema Altairu koji ga čvrsto prihvati u ruku. Stajali su jedan naspram drugog gledajući se, a vazduh između njih treperio je i talasao se od nagomilane energije koja odbaci Emu i Maksa i pribi ih uz zidove. Ver poče da puca uz prasak, a vjetar koji je divljao na takvoj visini zafijuka kroz rupe. Maks i Ema se privukoše i stisnuše uz Deneb i Vegu koja se osvijestila i sve ih čvrsto obavila štiteći ih svojim tijelom. Altair ispruži ruke prema G'zoru, a silovit talas energije podiže ga uvis, iz skiptra sinu zraka svjetlosti i uz jeziv vrisak pretvori ga u šaku praha. Vjetar zafijuka i ponese ga vani rasipajući ga usput.

Altair je stajao sklopljenih očiju, opuštenih ruku. Duga tamna kosa vijorila mu je na vjetru, a skiptar blistao u njegovoj ruci.

XXXI

Borba u kuli vidjela se izdaleka. Tlo se treslo, a bljeskovi iz kule vidjeli su se sa svih strana. Svi su znali da se nešto dešava – radnici u rudnicima, stražari, stanovnici, svi su prestali sa radom i izašli napolje paralisano posmatrajući kulu. Nakon zadnjeg bljeska znali su da je došao kraj G'zo-

rovoj tiraniji. Altair je svima poslao misaonu poruku: „G’zora više nema!” Radnici su udruženo napali stražare, svi koji su bili na G’zorovoj strani počeli su bježati, uzlijetali su panično svojim letilicama. Ostali su bili deportovani u roku od nekoliko dana. Svjetlost se vratila u Verbelard.

Dani koji su uslijedili bili su nestvarni za Maksa i Emu. Na velikoj svečanosti na ogromnom trgu Altair je vratio sve stanovnike Verbalarda koje su Ema i njena baka uspjele sačuvati. Svi su klicali, grlili svoje najdraže koje nisu vidjeli godinama. Šarenilo, muzika, smijeh i sreća ispunili su trg, a onda se nebo iznad njih prelilo bojama. Svi su oduševljeno uzvikivali. Kao da se ogromna duga razlila preko cijelog neba. Zatim se boje promijeniše, još ljepše i bogatije.

„Ovo je kao polarna svjetlost”, oduševljavao se Maks.

„Ne, ovo su naši umjetnici”, reče mu Dena.

„Kako misliš umjetnici? Hoćeš reći da neko boji nebo ili nešto projektuje na njega?”

„Slikari su na brodovima visoko u atmosferi i izbacuju posebne kapsule boje koje sagorijevaju stvarajući ove slike.”

„Nevjerovatno”, zapanjeno reče Maks. „Kako znaju... kako stvaraju slike na nebu?”

„Zato su umjetnici”, odgovori mu Dena smiješeći se sretno. „Nebo je njihovo platno.”

Slika se promijeni i sad su vidjeli bijelo drveće kako se njiše na povjetarcu, a zatim jezero i sumrak... Slike su se izmjenjivale, sve ljepša od ljepše, a na kraju sve eksplodira u

prekrasan vatromet. Svi su oduševljeno klicali, a onda Altair ustade i sve se utiša.

„Dragi moji”, njegov glas odjeknu do svakog kutka trga. „Godine užasa su iza nas, a godine mira pred nama. Radujmo se danima koji dolaze i zahvalimo našim prijateljima bez kojih sve to ne bi bilo moguće. Hvala vam od sveg srca. Vaši likovi ostaće zauvijek u svima nama. Vaša nesebičnost, ljubav, hrabrost i prijateljstvo biće zapamćeni generacijama iza nas. Hvala vam, Makse i Ema!”, reče Altair, a njegov glas nestade u buri oduševljenja koja se prolomi zrakom.

Maks i Ema, mali i sitni, stajali su smiješeći se na tom ogromnom trgu, na dalekoj planeti Alor, u galaksiji Melatus, držeći se za ruke srca punih sreće, dok su im hiljade ljudi klicale.

XXXII

Dani na Aloru prolazili su im kao u snu. Sa Denom su hodali svuda. Pokazala im je dvorac, šetali su po gradu, išli na plantaže sirupnog drveta, čak su sa Vegom posjetili starca koji ih je zaštitio u svojoj kući. Odnijeli su mu poklone i sve što im je bilo potrebno da više nikad ne osjete neimaštinu. Starac je plakao i zahvaljivao u nevjerici, sretan što se noćna mora završila i njihov kralj ponovo bio s njima. Gdje god bi se pojavili bili su pozdravljeni, bili su pravi junaci. Altair je lično odletio po Baaraha i doveo ga na dvor. Baarah ih je

zagrlio zahvaljujući im. On im je pokazao vještinu majstora vera koji su osjećajući energiju pronalazili ver koji je odumro, nježnim melodijama ga odvajali i transportovali u radionice gdje su ga majstori dugih prstiju, širokih jagodica, samo svojim dodirrom omekšavali i oblikovali u nevjerovatne stvari. Vozili su se u letilicama u kojima je trebalo samo pomisliti na odredište i one bi ih same odvezle, dok bi oni posmatrali predivan svjetlucavi grad i njegov blistavi zlatni dvorac odozgo; nosili neobičnu odjeću, jeli specijalitete Verbalarda, ali nakon izvjesnog vremena osjetiše da je vrijeme da idu kući. Nedostajale su im mame, njihove kuće, njihova planeta. Altair, Vega, Baarah, Dena i njih dvoje ukrcaše se tako u letelicu i vratili se na livadu na koju su i stigli prvi put.

„Evo nas opet tu”, reče Altair. Livada je smireno svjetlucala na mjesecini. Tek pokoji zvuk čuo se iz šume. Dva Mjeseca blistala su na beskrajnom baršunastom nebu osutom zviždama. Kao da je cijela vječnost prošla od trenutka kad su zakoračili na Alor.

„Vrijeme je za povratak”, reče Altair. „Ovo što ste vi učinili dostojno je junaka. Ne postoje riječi kojima vam se možemo dovoljno zahvaliti.”

„Hoćemo li vas ikad više vidjeti?”, s nadom upita Maks.

„Ne vjerujem”, reče Altair. „Ali ne misli o tome, ponekad sretnemo nekog na vrlo kratko vrijeme ali ga se sjećamo cijeli život, makar ga nikad više ne vidjeli. Nikad vas nećemo zaboraviti.”

„Ni mi vas”, rekoše Maks i Ema drhtavim glasom. Vega se rasplaka grleći ih, a Deneb im dade dva mala kristala od vera.

„Da nas ne zaboravite”, reče, privuče ih i prisloni svoju glavu uz njihove. Bezbroy slika poput ubrzanog filma poče prolaziti kroz njihove glave. Vidjeli su Saru i Denu kako se igraju, sjede u tornju, Denu koja nosi Verbelard kod Sare, strašnu borbu sa G'zorom, njih kao životinje kako bespomoćno lutaju... vidjeli su sebe kako obilaze oko kuće, donose hranu, kako se upoznaju s njima, sve, baš sve, do ovog trenutka, prođe pred njihovim očima, a onda ih preplavi ljubav i sreća.

„Stanite tu”, reče im Baarah pokazujući im mjesto.

Altair, Vega i Baarah stadoše u trokut oko njih podižući ruke. Kristali na njihovim grudima su blistali sve jače. Dena, koja je stajala sa strane, podiže ruku na pozdrav. Počese govoriti i poznati kovitlac poče se stvarati oko njih okrećući se sve brže i brže. Još su samo vidjeli Denu kako im maše, a onda sve nestade u magli. Ispred njih se u otvoru ukaza dvorište stare kuće i oni zakoračiše vani.

Sunce je sijalo na jasnom plavom nebu, ptičice pjevale u šumarku, trava se zelenjela, a lagani povjetarac treperio u krošnjama drveća.

„Aaaaaaaa... vratili smo se!”, poče vikati Maks i potrča preko dvorišta.

EMA je stajala upijajući mirise i zvuke, a onda otvori oči i potrča za Maksom. Nakon prvog oduševljenja pogledaše oko sebe. Nije bilo isto kao kad su krenuli – crepovi sa kuće ležali su razbacani po dvorištu kao i nekoliko dasaka koje su otpale sa zidova, dio krova bio je srušen... Zastadoše uplašeno.

„Da li smo se vratili u isto vrijeme?“, zabrinuto reče Maks.

„Rekli su da hoćemo, ali...“, zabrinu se i Ema.

Njihovi bicikli ležali su tačno tamo gdje su ih i ostavili i oni se brzo popeše na njih i krenuše kući gledajući oko sebe da li je sve ostalo isto.

„Šta ako je prošlo stotinu godina“, reče Maks, „i nikog više nema...“

Stomak mu se skvrči od same pomisli, a suze ga zapekoše.

„Ne budali...“, neuvjerljivo reče Ema kojoj se srce stezalo od straha.

Vidješe izdaleka Eminu kuću. Požuriše, bjesomučno okrećući pedale.

„Eno, kuća je tamo“, s nadom u glasu reče Ema, a onda se vrata otvoriše i izađoše Maksova i Emina mama.

„Mama! Mama!“, povikaše djeca, presretno bacajući bicikle i padajući im u naručje.

„Pa umrle smo od straha!“, reče Emina mama čvrsto je stežući.

„Gdje ste vi bili dok je bio zemljotres?“, reče Maksova mama milujući njegovu razbarušenu kosu.

Djeca se upitno pogledaše.

„Zemljotres?“, nesigurno reče Maks.

„Zar niste osjetili koliko se sve treslo?“, reče Emina mama.

Onda shvatiše da je otvaranje portala kojim su otišli i vratili se izazvalo potres. Zato su vidjeli oštećenu kuću. Odahnuše sretno.

„Bili smo... tamo... na livadi...“, promrmlja Maks gledajući Emu i misleći na Verbelard.

„Nije se baš puno osjetilo... tamo... na livadi“, reče Ema namignuvši mu i svi zagrljeni uđoše u Eminu kuću.

Nekoliko dana kasnije odvezoše se do stare kuće. Nisu prilazili, samo su je iz daljine, sa puta, gledali.

„Nikom nikad ovo nećemo moći ispričati“, reče Maks.

„Ne“, reče Ema dodirujući mali kristal koji je svjetlucao na lančiću oko njenog vrata. „Ali i ne moramo. Važno je da mi to znamo.“

„Da, mi ćemo se svega sjećati“, reče Maks gledajući u jasno plavo nebo.

SADRŽAJ

Prvi dio	Drugi dio
I.....13	XX.....115
II.....18	XXI.....125
III.....27	XXII.....129
IV.....30	XXIII.....139
V.....36	XXIV.....141
VI.....37	XXV.....145
VII.....40	XXVI.....148
VIII.....47	
IX.....52	
X.....58	
XI.....60	
XII.....69	
XIII.....72	
XIV.....77	XXVII.....161
XV.....81	XXVIII.....169
XVI.....86	XXIX.....176
XVII.....89	XXX.....185
XVIII.....91	XXXI.....189
XIX.....95	XXXII.....191

